СВЯТИЙ МАТВІЙ

МИТАР. АПОСТОЛ. ЕВАНГЕЛІСТ

СВЯТОЙ МАТФЕЙ. МЫТАРЬ. АПОСТОЛ. ЕВАНГЕЛИСТ

ST. MATTHEW. TAX COLLECTOR. APOSTLE. EVANGELIST

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
УНІВЕРСИТЕТ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»
Заснована 2015 року і є продовженням започаткованої 2001 року
серії «Митна справа в Україні»

СВЯТИЙ МАТВІЙ
МИТАР. АПОСТОЛ. ЕВАНГЕЛІСТ

СВЯТОЙ МАТФЕЙ. МЫТАРЬ. АПОСТОЛ. ЕВАНГЕЛИСТ
ST. MATTHEW. TAX COLLECTOR. APOSTLE. EVANGELIST

Видання друге, перероблене

Ірпінь
2020

УДК 27.312-5
ББК 86.37
С25

За благословенням
Блаженнійшого Митрополита Київського і всієї України
ОНУФРІЯ

Рекомендовано до друку
Рецензійною комісією Української православної церкви
(ВВ 01-20-12-09)

Рецензенти:
Протоієрей Василій Яковчук, кандидат богослов'я, доцент Київської духовної академії;
Деркач А. Л., д.ю.н., проф. Київської духовної академії (УПЦ).

Автори 2-го видання: *Пашко П. В.,* д.е.н. (загальна редакція); *Христокін Г. В.,* д.філос.н.; *Пашко Д. В.*, д.е.н.; *Коваленко К. С.; Божков А. Д.* (англійський переклад).

Автори 1-го видання: *Капустін А. Г., Судак С. Д., Пашко П. В.* (загальна редакція), *Пісной П. Я., Штробля Й. Й., Янець Л. М., Гаркуша В. О.*

С25 Святий Матвій. Митар. Апостол. Євангеліст ≈ Святой Матфей. Мытарь. Апостол. Евангелист ≈ St. Matthew. Tax Collector. Apostle. Evangelist : нарис / Пашко П. В., Христокін Г. В., Коваленко К. С. та ін. ; за заг. ред. Пашка П. В. – 2-ге вид., перероб. – Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. – 190 с., 22 іл. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 161).
ISBN 978-966-337-607-3

Нарис присвячений висвітленню життя святого апостола, євангеліста Матвія, який був митарем та є святим захисником податківців та митників.

Для наукових працівників, викладачів, студентів та аспірантів вищих та спеціальних закладів освіти, працівників митниць, декларантів, керівників підприємств і організацій, державних службовців, підприємців, інших осіб, які займаються зовнішньоекономічною діяльністю, всіх, кого цікавлять питання діяльності Державного податкового університету.

УДК 27.312-5
ББК 86.37

© Пашко П. В., Христокін Г. В.,
Коваленко К. С. та ін., 2020
ISBN 978-966-337-607-3
© Університет ДФС України, 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА
Сила Божого Слова змінює людину.....6
ПЕРЕДМОВА ДО ПЕРШОГО ВИДАННЯ
Про шанування святих.....16
ВСТУП
«Шляхи Господні недослідимі».....27
РОЗДІЛ ПЕРШИЙ
«Слідуй за мною».....38
РОЗДІЛ ДРУГИЙ
Від митаря до апостола та євангеліста.....50
РОЗДІЛ ТРЕТІЙ
Служити Христу, навіть до смерті.....62
РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ
«Я прийшов кликати не праведних,
а грішних до покаяння».....68
РОЗДІЛ П'ЯТИЙ
На що покладаються податки, податі і мита.....84
РОЗДІЛ ШОСТИЙ
«Віддайте кесареве кесарю, а Боже Богові!».....100
РОЗДІЛ СЬОМИЙ
Символи святості.....108
РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ
«З божественного нам дано побачити лише відблиск».....118
РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ
«Покровом своїм покрий та збережи мене».....132
РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ
Служіння ближньому – служіння Богу.....140
РОЗДІЛ ОДИНАДЦЯТИЙ
«Не хлібом єдиним, але всяким Словом Божим».....160
РОЗДІЛ ДВАНАДЦЯТИЙ
Збережемо те, що маємо.....172
РОЗДІЛ ТРИНАДЦЯТИЙ
До успіху – разом!.....180

СОДЕРЖАНИЕ

ПРЕДИСЛОВИЕ
Сила Божьего Слова изменяет человека.....7
ПРЕДИСЛОВИЕ К ПЕРВОМУ ИЗДАНИЮ
О почитании святых.....17
ВСТУПЛЕНИЕ
«Пути Господни неисповедимы».....28
ГЛАВА ПЕРВАЯ
«Следуй за Мною».....39
ГЛАВА ВТОРАЯ
От мытаря к апостолу и евангелисту.....51
ГЛАВА ТРЕТЬЯ
«Служить Христу, даже до смерти».....63
ГЛАВА ЧЕТВЕРТАЯ
«Я пришел призвать не праведников,
а грешников к покаянию».....69
ГЛАВА ПЯТАЯ
На что народы полагают налоги, подати и пошлины.....85
ГЛАВА ШЕСТАЯ
«Отдавайте кесарево кесарю, а Божие Богу».....101
ГЛАВА СЕДЬМАЯ
Символы святости.....109
ГЛАВА ВОСЬМАЯ
Из божественного нам дано увидеть только отблеск.....119
ГЛАВА ДЕВЯТАЯ
«Покровом своим покрой и храни меня».....133
ГЛАВА ДЕСЯТАЯ
Служение ближнему – служение Богу.....141
ГЛАВА ОДИННАДЦАТАЯ
«Не хлебом единым, но всяким словом Божьим».....161
ГЛАВА ДВЕНАДЦАТАЯ
Сохраним то, что имеем.....173
ГЛАВА ТРИНАДЦАТАЯ
К успеху – вместе!.....181

CONTENTS

PREFACE
The Power of God's Word Changes Man.....7
PREFACE TO THE FIRST EDITION
On the Veneration of the Saints.....17
INTRODUCTION
«God works in mysterious ways».....28
CHAPTER FIRST
«Follow Me».....39
CHAPTER TWO
From Publican to Apostle and Evangelist.....51
CHAPTER THREE
Serve Christ, Even To Death.....63
CHAPTER FOUR
«I came to call not the righteous,
but sinners to repentance».....69
CHAPTER FIVE
What taxes, taxes and duties are relied on.....85
CHAPTER SIX
«Give what is Caesar's to Caesar, but what is God's to God».....101
CHAPTER SEVEN
Symbols of holiness.....109
CHAPTER EIGHT
From the divine we are only given a glimpse.....119
CHAPTER NINE
«Cover with your cover and protect me».....133
CHAPTER TEN
Serving Neighbor – Serving God.....141
CHAPTER ELEVEN
«Not by bread alone, but by every word of God».....161
CHAPTER TWELVE
Let's keep what we have.....173
CHAPTER THIRTEEN
Together to success!.....181

ПЕРЕДМОВА

СИЛА БОЖОГО СЛОВА ЗМІНЮЄ ЛЮДИНУ

Ви тримаєте в руках книгу про святого апостола і євангеліста Матвія, що належав до дванадцяти апостолів Спасителя нашого і Господа Ісуса Христа. На самому початку своєї проповіді Месія обрав дванадцять, які стали Його найближчими Учнями. Саме їм, першим з усіх земнородних, Спаситель відкрив і довірив таємниці Царства Небесного, і саме їх Спаситель послав сповіщати світу благу звістку про Царство Небесне, що прийшла в силі. Спочатку словами своїх уст, а пізніше своїми писаннями, святі апостоли сповіщали і сповіщають людям звістку про те, що світ врятований у Христі, що в Христі милість та істина зустрілися, а правда і мир поцілувалися (Пс. 84:11).

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Апостол Павло в Посланні до Римлян пише: «*Але як*

ПРЕДИСЛОВИЕ

Сила Божьего Слова изменяет человека

Вы держите в руках книгу о святом апостоле и евангелисте Матфее, принадлежащем к числу двенадцати апостолов Спасителя нашего и Господа Иисуса Христа. В самом начале своей проповеди Мессия избрал двенадцать апостолов, которые стали Его ближайшими Учениками. Именно им, первым из всех земнородных, Спаситель открыл и вверил тайны Царства Небесного и именно их Спаситель послал возвещать миру благую весть о Царстве Небесном, пришедшем в силе. Сначала словами своих уст, а позже своими писаниями святые апостолы возвещали и возвещают людям весть о том, что мир спасен во Христе, что во Христе милость и истина встретились, а правда и мир облобызались (Пс. 84:11).

Апостол Павел в Послании к Римлянам пишет: «*Как*

PREFACE

The Power of God's Word Changes Man

You are holding in your hands a book about the holy Apostle and Evangelist Matthew, who is one of the twelve Apostles of our Savior and Lord Jesus Christ. At the very beginning of his sermon, the Messiah chose twelve Apostles who became His closest Disciples. It was to them, the first of all earthly ones, that the Savior revealed and entrusted the secrets of the Kingdom of Heaven and it was them that the Savior sent to proclaim the good news to the world about the Kingdom of Heaven, which had come in power. First with the words of their lips, and later with their writings, the holy Apostles proclaimed and proclaim to people the message that the world is saved in Christ, that in Christ mercy and truth met, but truth and peace kissed each other (Ps. 84:11).

The Apostle Paul in the Epistle to the Romans writes:

покличуть Того, в Кого не ввірували? А як увірують у Того, що про Нього не чули? А як почують без проповідника? І як будуть проповідувати, коли не будуть послані?» (Рим. 10:14-15). Апостольська проповідь подарувала людству світлу можливість увірувати в Христа як Сина Божого, як Спасителя світу, об'єднатися навколо Нього, повторювати Його Пресвяте Ім'я та через це наповнювати себе благодатною силою і світом, які приніс у світ Втілений Бог. Ось як про це говорить блаженний Феофілакт Болгарський: «Апостоли, обходячи Всесвіт, сповіщали ніщо інше, як невимовні блага і мир Бога з людьми».

Йдучи за Христом, апостоли залишали свої колишні заняття і цілком присвячували своє життя служінню Богу. Так, апостол Матвій, який до свого покликання був збирачем податків або митарем, за мірками того часу був людиною впливовою і багатою, залишив

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

призвать Того, в Кого не уверовали? Как веровать в Того, о Ком не слыхали? Как слышать без проповедующего? И как проповедовать, если не будут посланы?» (Рим. 10:14-15). Апостольская проповедь подарила человечеству светлую возможность уверовать во Христа, как Сына Божия, как Спасителя мира, объединиться вокруг Него, призывать Его Пресвятое Имя и через это наполнять себя благодатной силой и миром, которые принес в мир Воплотившийся Бог. Вот как об этом говорит блаженный Феофилакт Болгарский: «Апостолы, обходя Вселенную, возвещали не иное что, как неизреченные блага и мир Бога с человеками».

Ступая на путь шествия за Христом, апостолы оставляли свои прежние занятия и всецело посвящали свою жизнь на служение Богу. Так апостол Матфей, который до своего призвания был сборщиком налогов или мытарем, по меркам того времени человеком влиятельным

«*How to call on Him in whom they did not believe? How to believe in the One of whom you have not heard? How to hear without a preacher? And how can they preach if they are not sent?*» (Rom. 10:14-15). The apostolic sermon gave mankind a bright opportunity to believe in Christ as the Son of God, as the Savior of the world, to unite around Him, to call on His Most Holy Name and through this fill oneself with the grace-filled power and peace that the Incarnate God brought into the world. This is how Blessed Theophylact of Bulgaria speaks about it: «The apostles, going around the universe, proclaimed nothing but the ineffable blessings and peace of God with men.»

Stepping on the path of the procession for Christ, the Apostles abandoned their former occupations and devoted their lives entirely to serving God. So the Apostle Matthew, who before his calling was a tax collector or publican, by the standards of that time

свою професію і пішов слід за Христом. В Євангелії про це сказано дуже коротко: «*коли Ісус звідти проходив, побачив чоловіка, що сидів на митниці, по імені Матвій, і каже йому: «Йди за Мною». Той устав і пішов услід за Ним*» (Мт. 9:9).

Міркуючи про те, чому саме в цей час Христос покликав митаря Матвія, святитель Іоанн Златоуст говорить, що Ісус «який відав сокровенні думки кожної людини», приходить саме тоді, коли людина здатна Його почути; і Матвія Спаситель закликав, коли він був готовий довіритися Йому і піти за Ним.

Христос сказав тільки три слова – «*Йди за Мною*», – і в душі митаря стався раптовий переворот. Все змінилося в одну мить. Матвій сидів, як митар, а встав, як Апостол; він негайно пішов за Христом, залишивши все: зручності життя, гроші, посаду.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

и богатым, оставил свою профессию и пошел вслед за Христом. В Евангелии об этом сказано очень кратко: «*Проходя оттуда, Иисус увидел человека, сидящего у сбора пошлин, по имени Матфей, и говорит ему: «Следуй за Мною». И он встал и последовал за Ним*» (Мф. 9:9).

Рассуждая о том, почему именно в это время Христос призвал мытаря Матфея, святитель Иоанн Златоуст говорит, что Иисус «как ведающий сокровенные мысли каждого человека» приходит в то время, когда человек способен Его слушать; и Матфея Спаситель призвал тогда, когда он был готов вериться Ему и пойти за Ним.

Христос сказал только три слова – «*Следуй за Мною*» – и в душе мытаря произошел внезапный переворот. Всё изменилось во мгновении ока. Матфей сидел, как мытарь, а встал, как Апостол; он немедленно последовал за Христом, оставив всё: удобства жизни, деньги, положение. Пример

an influential and wealthy man, left his profession and followed Christ. The Gospel says about this very briefly: «*Passing from there, Jesus saw a man sitting at the toll collection, named Matthew, and said to him: «Follow Me.» And he got up and followed Him*» (Matt. 9:9).

Discussing why it was at this time that Christ called the publican Matthew, St. John Chrysostom says that Jesus «as knowing the innermost thoughts of every person» comes at a time when a person is able to listen to Him; and Matthew the Savior called when he was ready to trust Him and follow Him.

Christ said only three words «*Follow Me*» – and a sudden revolution took place in the soul of the publican. Everything changed in the blink of an eye. Matthew sat like a publican, and stood up like an Apostle; he immediately followed Christ, leaving everything: the comforts of life, money, position. The

Приклад покликання апостола Матвія свідчить про силу Слова Божого, яке змінює людину, іноді навіть раптово, як це сталося зі святим апостолом Матвієм.

Покликанням апостола Матвія Господь показує, що Царство Небесне відкрите всім людям, незалежно від їх національної приналежності, кольору шкіри, соціального статусу і професії. Головне, щоб душа людини була готова і зажадала прийняти Бога.

Приємно, що особистість апостола Матвія надихнула працівників Міністерства фінансів, яке сьогодні координує діяльність митної та податкової служб, видати цю просвітницьку книгу. Втішно, що співробітники Мінфіну шанують апостола Матвія як свого Небесного покровителя і молитовника, бо це так і є воістину, і звертаються до нього з проханнями про заступництво перед Богом. Вірю, що видання цієї

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

призвания апостола Матфея свидетельствует о силе Слова Божия, которое изменяет человека, иногда даже внезапно, как это случилось со святым апостолом Матфеем.

Призванием апостола Матфея Господь свидетельствует, что Царство Небесное открыто всем людям, независимо от их национальной принадлежности, от цвета кожи, от социального статуса и профессии. Главное, чтобы душа человека было готова и возжелала принять Бога.

Приято, что личность апостола Матфея воодушевила работников Министерства финансов, которое сейчас координирует деятельность и таможенной, и налоговой служб, издать эту просветительскую книгу. Приятно, что сотрудники Минфина почитают апостола Матфея как своего Небесного покровителя и молитвенника, ибо это так и есть поистине, и обращаются к нему с прошениями о заступничестве пред Богом. Верю, что издание этой

example of the calling of the Apostle Matthew testifies to the power of the Word of God, which changes a person, sometimes even suddenly, as happened with the holy Apostle Matthew.

By the call of the Apostle Matthew, the Lord testifies that the Kingdom of Heaven is open to all people, regardless of their nationality, skin color, social status and profession. The main thing is that the human soul is ready and willing to accept God.

It is accepted that the personality of the Apostle Matthew inspired the employees of the Ministry of Finance, which now coordinates the activities of both customs and tax services, to publish this educational book. It is pleasant that the employees of the Ministry of Finance honor the Apostle Matthew as their Heavenly patron and prayer book, for this is true, and they turn to him with petitions for intercession before God. I believe that the

книги стане хорошим прикладом проповіді євангельських істин для широкої аудиторії читачів.

Закликаю Боже благословення на всіх співробітників митної та податкової служби, на всіх працівників Міністерства фінансів. Нехай молитовним заступництвом святого апостола Матвія Господь дає силу і розум всім нам чесно і сумлінно виконувати свої професійні обов'язки для процвітання України і на благо нашого боголюбивого українського народу.

+ Онуфрій

Митрополит Київський
і всієї України,
Предстоятель Української
православної церкви

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

книги станет хорошим примером проповеди евангельских истин для широкой аудитории читателей.

Призываю Божье благословение на всех сотрудников таможенной и налоговой службы, на всех работников Министерства финансов. Пусть молитвенным предстательством святого апостола Матфея Господь дает силу и разум всем нам честно и добросовестно выполнять свои профессиональные обязанности для процветания Украины и во благо нашего боголюбивого украинского народа.

+ Онуфрий

Митрополит Киевский
и всея Украины,
Предстоятель Украинской
православной церкви

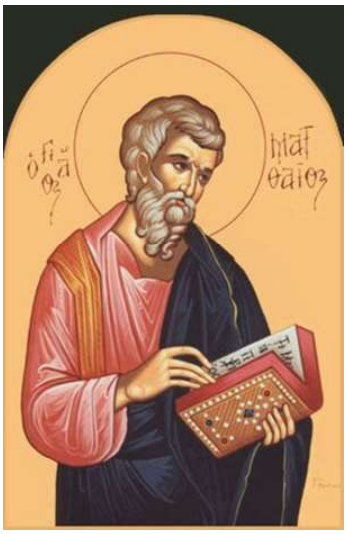
publication of this book will be a good example of preaching the truths of the Gospel to a wide audience of readers.

I call on God's blessing on all employees of the customs and tax service, on all employees of the Ministry of Finance. May the prayerful intercession of the holy Apostle Matthew the Lord give strength and intelligence to all of us to honestly and conscientiously fulfill our professional duties for the prosperity of Ukraine and for the good of our God-loving Ukrainian people.

Blessed Onufriy
Metropolitan of Kiev
and All Ukraine,
Primate of the Ukrainian
Orthodox Church

ПЕРЕДМОВА ДО ПЕРШОГО ВИДАННЯ

ПРО ШАНУВАННЯ СВЯТИХ

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Шанування святих і молитовне звернення до них є однією з найдавніших традицій Церкви, яка зберігається ще з апостольських часів. Є несправедливі звинувачення на адресу Церкви: нібито вона поклоняється людям нарівні з Богом, порушуючи заповідь Господню: «*Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи одному Йому*» (Втор. 6:13; Мф. 4:10). Але православне богослов'я чітко розрізняє служіння Богу і шанування святих. Святим ми віддаємо шану не як богам, а як людям, нашим земним співвітчизникам, котрі сягнули духовної висоти і досконалості. Вони досягли головної мети християнського життя – єднання з Богом, обожнення, але не за природою, а за благодаттю. До цього покликаний і кожен з нас. Святі духовно були єдині між собою і з Христом, Якому

ПРЕДИСЛОВИЕ К ПЕРВОМУ ИЗДАНИЮ

О почитании святых

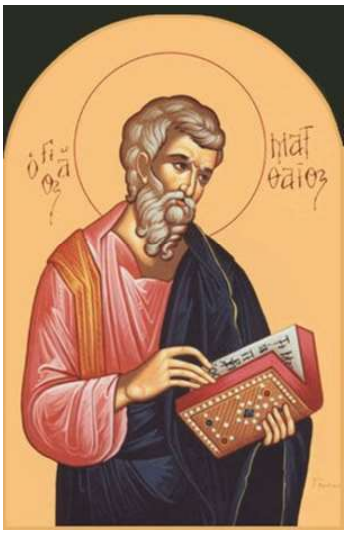
Почитание святых и молитвенное обращение к ним является одной из самых древних традиций Церкви, которая сохраняется еще с апостольских времен. Есть несправедливые обвинения в адрес Церкви: якобы она поклоняется людям наравне с Богом, нарушая заповедь: «*Господу Богу твоему поклоняйся и Ему одному служи*» (Втор. 6:13; Мф. 4:10). Но православное богословие четко различает служение Богу и почитание святых. Святым мы отдаем почет не как богам, а как людям, нашим земным соотечественникам, которые достигли духовной высоты и совершенства. Они достигли главной цели христианской жизни – единения с Богом, обожения, однако не по природе, а по благодати. К этому призван и каждый из нас. Святые духовно были едины между собой и со Христом, Которому полно-

PREFACE TO THE FIRST EDITION

On the Veneration of the Saints

Veneration of the Saints and the prayerful appeal to them are two of the most ancient traditions of the Church, which has been maintained from apostolic times. Unfair accusations have been made against the Church: supposedly, it worships people as much as it worships the God, and breaks God's commandment: worship the Lord your God, and serve Him only (Deut 6:13; Mt. 4:10). But the Orthodox theology clearly differentiates between worshiping of God and venerating of the Saints. We pay honor to the Saints not as gods, but as men, our earthly compatriots, who have reached spiritual height and perfection. They have reached the main goal of Christian life – unity with God, deification, however not by nature, but by grace. And this has been intended for every one of us too. The Saints were spiritually united with each other and with Christ, to Whom

повністю присвятили своє життя і єднання з Яким досягли вже тут, на землі.

Поклоняючись святим, ми вшановуємо Христа, Який живе в них. Преподобний Симеон Новий Богослов говорив, що Христос є початок, середина і кінець ряду святості тих, хто прославив Його своїм життям і подвигами. Він є в усіх – і у перших, і у середніх, і в останніх. Преподобний Симеон порівнює сонм святих з ланцюгом, до якого із покоління в покоління приєднуються все нові й нові подвижники. Ті, хто з роду в рід через виконання заповідей стають святими, поєднуються з Христом. Вони освітлюються благодаттю Божою в Причасті і стають одним золотим ланцюгом, в якому кожна ланка є індивідуальністю, що з попередньою з'єднується через віру, добрі справи і любов. Золотий ланцюг християнської святості тягнеться з часів апостольських аж до наших днів.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

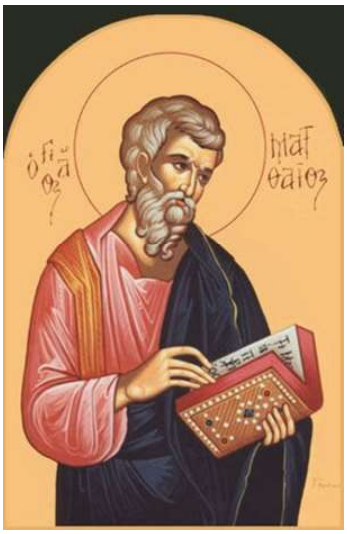
стью посвятили свою жизнь и единения с Которым достигли уже здесь, на земле.

Поклоняясь святым, мы почитаем Христа, Который живет в них. Преподобный Симеон Новый Богослов говорил, что Христос есть начало, середина и конец ряда святости тех, кто прославил Его своей жизнью и подвигами. Он есть во всех – и в первых, и в средних, и в последних. Преподобный Симеон сравнивает сонм святых с цепью, к которой из поколения в поколение присоединяются все новые и новые подвижники. Те, кто из рода в род через выполнение заповедей становятся святыми, соединяются со Христом. Они озаряются благодатью Божией в Причащении и становятся одной золотой цепью, каждое из колец которой является индивидуальностью, а с предыдущим соединяется через веру, добрые дела и любовь. Золотая цепь христианской святости тянется со времен апостольских вплоть до наших дней.

they fully devoted their life, and with Whom they achieved unity already here on earth.

In venerating the Saints we honor Christ, Who lives in them. Rev. St. Simeon the New Theologian said that Christ was the beginning, midst and the end of the number of holiness of those who glorified Him through their lives and heroic deeds. He is in all, in the first ones, and in the middle, and in the last. Rev. Simeon compares the congregation of the Saints with the chain which more and more devotees join with each new generation, those, who from generation to generation through the implementation of commandments become the Saints, unite with Christ. They are illuminated by the grace of God in the Holy Communion and become a single gold chain, each of the rings of which is individuality, and unite with the previous one through faith, good deeds and love. The golden chain of Christian holiness stretches on from apostolic times until the present day.

Святі були в усі часи, багато їх, як таємних, так і явних, і сьогодні серед нас. Їхніми молитвами і заступництвом перед Богом тримається світ. Згадаймо розмову праотця Авраама з Богом поблизу діброви Мамре. Саме наявність праведників, хоча б і небагатьох, могла би стати запорукою безпеки і порятунку для нечестивих міст Содому і Гоморри, бо заради них Господь був готовий зберегти життя грішників. Святі є взірцем для виправлення життя тих, хто оступився, вони є совістю суспільства, прислухавшись до якої кожен може стати на праведний шлях.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Нецерковним людям буває важко зрозуміти, навіщо молитися святим, коли є Христос. Насправді, здивування мине, коли ми усвідомимо, що святі показали приклад виконання заповіді Христа Спасителя про святість і досконалість, тому святі – це живі носії християнства, чиє життя слугує високим моральним прикладом для

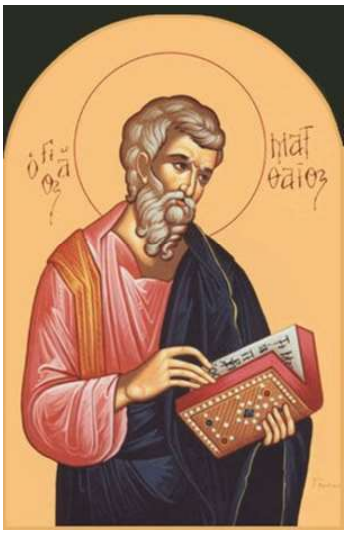
Святые были во все времена, много их, как тайных, так и явных, и сегодня среди нас. Их молитвами и заступничеством перед Богом держится мир. Вспомним разговор праотца Авраама с Богом около дубравы Мамре (Быт. 18:17–33). Именно наличие праведников, хотя бы немногих, могло бы стать залогом безопасности и спасения для нечестивых городов Содома и Гоморры, ибо ради них Господь был готов сберечь жизнь грешникам. Святые являются образцом для исправления жизни тех, кто оступился, они являются совестью общества, прислушавшись к которой, каждый может стать на правильный путь.

Нецерковным людям бывает тяжело понять, зачем молиться святым, когда есть Христос. На самом деле все недоумения разрешаться, когда мы осознаем, что святые показали пример выполнения заповеди Христа Спасителя о святости и совершенстве, поэтому святые – это живые носители христианства, чья

The Saints were at all times, and there are many of them, both covert and overt, now among us. Their prayers and intercession before God hold up the world. Let's recall the conversation between the forefather Abraham and God near the oaks of Mamre. It is the presence of the righteous, though few, could become the key to safety and salvation of the wicked cities of Sodom and Gomorrah, because for them the Lord was ready to save the life of sinners. The Saints are models for correction of life for those who have stumbled; they are the conscience of the society and by listening to them everyone can take the right path.

It is sometimes, hard for secular people to understand why would one pray to the Saints, when Christ exists. However, the Saints are not necessarily the intermediaries between us and Christ. The Lord Himself hears our requests and prayers, He Himself knows our needs. The Saints

християн. Крім того, Церква вірить, що святі не вмирають, але продовжують жити в Церкві, і саме цією вірою в їхню живу присутність виправдане молитовне звернення до них. Через них, завдяки їхнім молитвам і заступництву, Господь виявляє велику милість до людини, зцілюючи душевні і тілесні недуги, іноді невиліковні, наставляє і наводить нас на добрий розум.

Той, хто не має друзів на Небесах, не здатен правильно сприйняти те благоговійне шанування, яким були оточені святі в Православній Церкві. Той, хто не шанує святих, виявляється відірваним від золотого ланцюга святості, який із покоління в покоління тягнеться до нас від Самого Христа, Його Пречистої Матері та святих апостолів. Тому християнська община, яка відривається від цього ланцюга, не може бути повноцінною Церквою, оскільки Церква Небесна і Церква земна пов'язані

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

жизнь служит высоким нравственным примером для христиан. Кроме того, Церковь верит, что святые не умирают, но продолжают жить в Церкви, и именно этой верой в их живое присутствие оправдано молитвенное обращение к ним. Через них, благодаря их молитвам и заступничеству, Господь являет большую милость к человеку, исцеляя душевные и телесные болезни, иногда неизлечимые, наставляет и вразумляет нас.

Тот, кто не имеет друзей на Небесах, не способен правильно воспринять то благоговейное почитание, которым были окружены святые в Православной Церкви. Тот, кто не почитает святых, оказывается оторванным от золотой цепочки святости, которая из поколения в поколение тянется к нам от Самого Христа, Его Пречистой Матери и святых апостолов. Поэтому христианская община, которая отрывается от этой цепочки, не может быть полноценной Церковью, поскольку Церковь Небесная и Церковь земная связаны

are rather our heavenly friends, who can hear us and help with their prayers. Through them, through their prayers and intercession, the Lord is a greater mercy to man, healing mental and physical illnesses, sometime incurable, instructing us and enlightening us.

Anyone, who has no friends in Heaven, cannot truly comprehend the reverent veneration, which surrounded the Saints in the Orthodox Church. Anyone who does not venerate the Saints, is detached from the golden chain of holiness that has been stretching from generation to generation, and is drawn to us by Christ Himself, His Blessed Mother and Saint Apostles. That is why the Christian community separated from this chain cannot be a complete Church, because the Celestial Church and the Church of the Earth are inseparably linked with each other and constitute the single Body of Christ.

між собою нерозривно і являють собою єдине Тіло Христове, членами, клітинками якого є всі ми. Відірвавшись від Неба – від Божої Матері та святих, Церква перетворюється на суто земну організацію і перестає бути Тілом Христовим, яке об'єднує живих і тих, що пішли, грішників і святих.

Тому нам потрібно завжди звертати свій погляд до святих угодників, наслідувати їх добрий приклад, щоб зміцнитися у вірі і навчитися жити достойно імені християнина.

† Володимир

Митрополит Київський
і всієї України
(† 5 липня 2014 р.)

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

между собой неразрывно и представляют собой единое Тело Христово, членами, клеточками которого являемся все мы. Оторвавшись от Неба – от Божией Матери и святых, Церковь превращается в сугубо земную организацию и перестает быть Телом Христовым, которое объединяет живых и ушедших, грешников и святых.

Поэтому нам следует всегда обращать свой взор ко святым угодникам, наследовать их добрый пример, чтобы укрепиться в вере и научиться жить достойно имени христианина.

† Владимир,

Митрополит Киевский
и всея Украины
(† 5 июля 2014 г.)

All of us are the members and cells of It. Separating itself from the Heaven, from the Mother of God and the Saints, the Church turns into purely earthly organization and ceases to be the Body of Christ that unites all living and departed, sinners and saints.

Therefore, we shall always lift our eyes to the Saints, follow their good example to become stronger in faith and to learn to live worthy of the Christian name.

Metropolitan of Kyiv
and All Ukraine,
Primate of the Ukrainian
Orthodox Church
(† 05.07.2014)

СВЯТИЙ МАТВІЙ
МИТАР. АПОСТОЛ. ЄВАНГЕЛІСТ

ВСТУП

«ШЛЯХИ ГОСПОДНІ НЕДОСЛІДИМІ»

Книга, що лежить перед вами народжувалася непросто. Її перше видання побачило світ в досить мирний час, коли перед суспільством стояли переважно економічні проблеми, подолання яких бачилося у напрямі європейської інтеграції України. Багато змін відбулося за останні роки. Сьогодні наша країна переживає особливо складний час. В умовах анексії Криму, військових дій на Донбасі, тривалої економічної кризи і глобальної пандемії Covid-19 Україна, як ніколи, потребує кардинального реформування. Друга редакція книги збіглася з цими викликами. У її авторів загострене відчуття

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

СВЯТОЙ МАТФЕЙ
МЫТАРЬ. АПОСТОЛ. ЕВАНГЕЛИСТ

ВСТУПЛЕНИЕ

«Пути Господни неисповедимы»

Книга, которая лежит перед Вами, рождалась непросто. Ее первое издание увидело свет в достаточно мирное время, когда перед обществом стояли преимущественно экономические трудности, преодоление которых виделось в направлении европейской интеграции Украины. Много изменилось за последние годы. Сейчас наша страна переживает особенно сложное время. В условиях аннексии Крыма, военных действий на Донбассе, продолжающегося экономического кризиса и глобальной пандемии Covid-19 Украина, как никогда, нуждается в кардинальном реформировании. Вторая редакция книги совпала с этими вызовами. Сейчас ее авторы острее

ST. MATTHEW
TAX COLLECTOR. APOSTLE. EVANGELIST

INTRODUCTION

«God works in mysterious ways»

The creation of the book in front of you was not easy. Its first edition was published in a fairly peaceful time, when the society faced mainly economic difficulties, the overcoming of which was seen in the direction of the European integration of Ukraine. A lot has changed in recent years. Our country is going through a particularly difficult time now. With the annexation of Crimea, hostilities in Donbass, the ongoing economic crisis and the global Covid-19 pandemic, Ukraine needs radical reform more than ever. The second edition of the book coincided with these challenges. Now its authors feel more acutely their responsibility for the

відповідальності за країну, за її сьогодення та майбутнє. Вони усвідомлюють важливість не лише економічних реформ і політичних змін суспільства, але й необхідність відродження духовного здоров'я нації, повернення до релігійних витоків православ'я, яке завжди було разом з народом у найскладніші часи.

Завдання ускладняється ще й тим, що популярності теми, яка розглядається, серед молоді не сприяє існуюча криза вселенського та українського православ'я. Церква тепер має справу з новим поколінням віруючих, які не лише переосмислюють своє ставлення до релігії, але й займають активну громадянську позицію. Для них православ'я повинно виступати не лише охоронцем традиції, але й має стати активним учасником і провідником духовного відродження українського народу. Українське суспільство по-новому дивиться на Церкву, воно очікує

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

чувствуют свою ответственность за страну, за ее настоящее и будущее. Они осознают важность не только экономических реформ и политических изменений общества, но и необходимость возрождения духовного здоровья нации, возвращения к религиозным истокам православия, которое всегда было вместе с народом в самые сложные времена.

Задача усложняется еще и тем, что популярности темы, затронутой в книге, среди молодежи не способствует существующий кризис вселенского и украинского православия. Церковь теперь имеет дело с новым поколением верующих, которые не только переосмысливают свое отношение к религии, но и занимают активную гражданскую позицию. Для них православие должно выступать не только хранителем традиции, но и обязано быть активным участником и проводником духовного возрождения украинского народа. Украинское общество по-новому смотрит на Церковь, оно ожидает от

country, for its present and future. They realize the importance of not only economic reforms and political changes in society, but also the need to revive the spiritual health of the nation, to return to the religious origins of Orthodoxy, which has always been with the people in the most difficult times.

The task is further complicated by the fact that the popularity of the topic touched upon in the book among young people is not facilitated by the existing crisis of the Ecumenical and Ukrainian Orthodoxy. The church is now dealing with a new generation of believers who are not only rethinking their attitude to religion, but also taking an active civic position. For them, Orthodoxy must act not only as a guardian of tradition, but also must be an active participant and conductor of the spiritual revival of the Ukrainian people. Ukrainian society looks at the Church in

від неї внутрішніх змін, більш активної участі у національних і громадянських процесах. Все це не може не вплинути і на загальну концепцію книги.

Св. апостол Матвій
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Справді, *шляхи Господні недослідимі* (Рим. 11:33), і лише йому відомо, чим завершиться ця ситуація для України і для кожного. Але чимало залежить від нас, нашої свідомості, рішучості волі, від наших дій, і, особливо, віри. Зараз ми не повинні знаходитися у полоні минулого, а маємо творити майбутнє, працювати на перспективу, змінювати себе і країну. Але в цей важкий час – ми не повинні забувати про Бога, про те, що він постійно піклується про нас, допомагаючи в творенні добра, в слідуванні шляхом морального життя.

Лише, на перший погляд, здається, що в хаосі політичних подій, у плинності нашого життя Бог не бере участі. Насправді Він завжди поруч, з нами його

нее внутренних изменений, более активного участия в национальных, гражданских процессах. Все это не может не повлиять и на общую концепцию книги.

Воистину, *пути Господни неисповедимы* (Рим. 11:33), и только Ему ведомо, чем закончится эта ситуация для Украины и для каждого. Но многое зависит от нас, нашего сознания, решимости воли, от наших действий и, особенно, веры. Сейчас мы не должны находиться в плену прошлого, а обязаны творить будущее, трудиться на перспективу, менять себя и страну. Но главное в это трудное время – мы не должны забывать о Боге, о том, что он всегда заботится о нас, помогая в делании добра, в следовании по пути моральной жизни.

Только на первый взгляд кажется, что в хаосе политических событий и непостоянстве повседневной жизни Бог не принимает участия. На самом деле он всегда рядом, с нами его Церковь, способная по-

a new way, it expects from it internal changes, more active participation in national, civil processes. All this cannot but affect the overall concept of the book.

Truly, *the ways of the Lord are inscrutable* (Rom. 11:33), and only He knows how this situation will end for Ukraine and for everyone. But much depends on us, our consciousness, the determination of the will, on our actions and, especially, faith. Now we should not be in captivity of the past, but we must create the future, work for the future, change ourselves and the country. But most importantly, in this difficult time, we must not forget about God, that he always cares about us, helping us in doing good, in following the path of moral life.

Only at first glance it seems that God does not participate in the chaos of political events and the impermanence of everyday life. In fact, he is always with us, his Church is with us,

Церква, здатна допомогти та підтримати, нас бачать святі, які продовжують молитися Йому заради нашого спасіння. Присутність Бога особливо гостро відчувають воїни в моменти загрози життю; поранені, що втратили своє здоров'я, захищаючи Батьківщину; рідні та діти, які очікують повернення батьків з полону; волонтери, що допомагають усім нужденним. Бог поруч з нами, коли ми виконуємо обов'язок, жертвуємо, часто останнє, щоб допомогти ближнім. Саме в такій діяльності ми проявляємо милосердя, любов до Бога. Адже «Бог і є любов» (1 Івана 4:8). Саме тому наше життя має бути постійним даруванням миру, тепла й світла. У цьому наше християнське служіння.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Але повернімося до книги, яку ви зараз тримаєте в руках…

Згідно з інформацією Державного департаменту у справах релігії Міністерства юстиції України (лист від

мочь и поддержать, нас видят святые, которые продолжают молиться Ему ради нашего спасения. Присутствие Бога особенно остро ощущают воины в моменты угрозы жизни; раненые, потерявшие свое здоровье, защищая Родину; родные и дети, которые ожидают возвращения отцов с плена; волонтеры, помогающие всем нуждающимся. Бог рядом с нами, когда мы исполняем обязанности, проявляем милосердие, жертвуем, часто последнее, чтобы помочь ближним. Именно в такого рода деятельности мы проявляем свое милосердие, свою любовь к людям и Богу. Ведь «Бог есть любовь» (1 Иоан. 4:8). Поэтому наша жизнь должна быть постоянным дарением мира, тепла и света. В этом наше христианское служение.

Но вернемся к книге, которую вы сейчас держите в руках…

Согласно информации Государственного департамента по делам религии Министерства юстиции Украины (письмо от 05.05.2006 № 6-862/14),

able to help and support, we are seen by the saints who continue to pray to Him for our salvation. The presence of God is especially acutely felt by warriors at moments of threat to life; the wounded, who lost their health, defending their homeland; relatives and children who are awaiting the return of their fathers from captivity; volunteers helping everyone in need. God is with us when we fulfill our duties, show mercy, sacrifice, often the latter, to help others. It is in this kind of activity that we show our mercy, our love for people and God. After all, «God is love» (1 John 4:8). Therefore, our life should be a constant gift of peace, warmth and light. This is our Christian ministry.

But back to the book you are now holding in your hands ...

According to the information of the State Department for Religious Affairs of the Ministry of Justice of Ukraine (Letter No. 6-862/14 dated 05.05.2006)

05.05.2006 за № 6-862/14), а також згідно з повідомленням, отриманим із канцелярії Київської Митрополії за підписом Керуючого справами Української Православної Церкви архієпископа Митрофана (лист від 07.02.2006 за № 155), покровителем митної служби є апостол і євангеліст Матвій (день пам'яті 16 с. ст. / 29 н. ст. листопада) і немає жодних заперечень щодо використання образу цього святого у виданнях з питань історії митної справи.

Про що були поінформовані митні органи України та доведено відповідне розпорядження заступника голови МСУ П. В. Пашка від 22.05.06 № 251/3-р з цього приводу.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Тому й виникла ідея написати книгу. Її тема звучала оманливо просто – книга про апостола і євангеліста Матвія, колишнього капернаумського митаря. І тільки з початком роботи стало зрозуміло, наскільки непростою є ця праця.

а также соответственно сообщению, полученному из канцелярии Киевской митрополии с подписью Управляющего делами Украинской Православной Церкви архиепископа Митрофана (письмо от 07.02.2006 № 155), покровителем фискальной службы является апостол и евангелист Матфей (день памяти 16 с. ст. / 29 н. ст. ноябрь) і нет никаких возражений относительно использования образа этого святого в изданиях по вопросам истории фискальной службы.

Про что были проинформированы таможенные органы Украины и им доведено соответствующее распоряжение заместителя Председателя ТСУ Пашко П. В. № 251/3-р от 22.05.2006 по этому поводу.

and the notification, which was received from the Chancery of the Kyiv Metropolitan signed by the archbishop Metrophanes, Chief of Administration of the Ukrainian Orthodox Church (Letter No. 155 dated 07 February 2006), St. Matthew, Apostle and Evangelist (memorial day is on the 16th (Julian calendar) / 29th (Gregorian calendar) of November) is the patron of the Customs Service, and there are no objections for using this Saint's image in publications related to the history of Customs.

Customs agencies of Ukraine were informed of this, and the corresponding Resolution No 251/3-p dated 22 May 2006 was issued by the Deputy Head of the State Customs Service of Ukraine Pavlo Pashko.

Поэтому и появилась идея написать книгу. Ее тема звучала обманчиво просто – книга об апостоле и евангелисте Матфее, бывшем капернаумском мытаре. И только с началом работы стало понятно, насколько непрост этот труд.

That was why the idea came for writing the book. Its theme sounded deceptively simple, a book about St. Matthew, Apostle and Evangelist, former tax collector of Capernaum. And it's only as the work started,

Незважаючи на те, що нас розділяє дві тисячі років, багато що з описуваного виявилося знайомим. Але були й труднощі. Адже, наприклад, говорячи про те, що апостол Матвій є покровителем співробітників фіскальної служби, варто пам'ятати, що розуміння такого заступництва в православ'ї докорінно відрізняється від інших християнських конфесій. До того ж, період радянської влади, коли ні про яке заступництво святих і мови бути не могло, наклав суттєвий відбиток на сприйняття подібних тем у свідомості людей. Тому нам було важливо показати Матвія не тільки як покровителя працівників фіскальних служб, але насамперед як святого, євангеліста і просто як унікальну духовну особистість.

Хочеться сподіватися, що хоч незначною мірою задумане вдалося і ця праця не пропаде, а принесе користь тим, хто її прочитає, змусить замислитися про найважливіші речі в житті кожної людини.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Несмотря на то, что нас разделяет промежуток времени в две тысячи лет, многое из описываемого оказалось знакомым. Но были и сложности. Ведь, например, говоря о том, что апостол Матфей является покровителем сотрудников финансовых ведомств, следовало помнить, что понимание такого покровительства в православии коренным образом отличается от иных христианских деноминаций. К тому же период советской власти, когда ни о каком покровительстве святых и речи быть не могло, наложил ощутимый отпечаток на восприятие подобных тем в сознании людей. Поэтому нам было важно показать Матфея не только как покровителя работников финансовых служб, но прежде всего как святого, евангелиста и просто как уникальную духовную личность.

Хочется надеяться, что хоть в малой степени задуманное удалось, и этот труд не пропадет, а принесет пользу читающим его, заставит задуматься о самых главных вещах в жизни каждого человека.

it became clear how difficult it would be. On the one hand, despite the fact that we are separated by two thousand years, much of what was described was found to be familiar. However, there were difficulties as well. For example, saying that the Apostle Matthew is the patron of Customs officers and tax administration officials, we should remember that the understanding of such patronage in the Orthodoxy is radically different from Western confessions. Patronage per se is unknown in the Orthodoxy. Besides, the Soviet period, when any saint's patronage was out of the question, has left a significant imprint on the perception of such themes in the minds of the people.

I hope, that what was expected has been achieved at least to a small extent and this work will not be wasted but will benefit the readers, will cause people to think about the most important things in the life of every person.

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

«СЛІДУЙ ЗА МНОЮ»

Суспільне служіння Ісуса Христа почалося після Його хрещення. Слідом за арештом Іоанна Хрестителя *він пішов у Галілею і, покинувши Назарет, прийшов й оселився в Капернаумі* (Мф. 4:12-13). Деякий час він ходив один, проповідуючи покаяння і швидке наближення Царства Божого (Мф. 4:17). Як про те свідчить апостол і євангеліст Іоанн, майбутні апостоли першими знайшли Христа. Почувши від Іоанна Хрестителя, що перед ними «*Агнець Божий*», *обидва учні пішли за Ісусом* і самі познайомилися з Ним (Ів. 1:37-38). *Вони пішли і побачили, де Він живе, і пробули у Нього той день* (Ів. 1:39). Цими першими учнями Ісуса були Андрій та Іоанн, які вперше почули від Ісуса натяки на те, що Він Христос. Потім Андрій розповів братові своєму Петрові і *привів його до Ісуса* (Ів. 1:41-42), а Іоанн,

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

ГЛАВА ПЕРВАЯ

«Следуй за Мною»

Общественное служение Иисуса Христа началось после Его крещения. Вслед за арестом Иоанна Крестителя, *он удалился в Галилею и, оставив Назарет, пришел и поселился в Капернауме* (Мф. 4:12-13). Некоторое время Он ходил один, проповедуя покаяние и скорое приближение Царства Божия (Мф. 4:17). Как о том свидетельствует апостол и евангелист Иоанн, это будущие апостолы первыми нашли Христа. Услышав от Иоанна Крестителя, что «*вот Агнец Божий*»…, *оба ученика пошли за Иисусом* и сами познакомились с Ним (Иоан. 1:36-37). *Они пошли и увидели, где Он живет, и пробыли у Него день тот* (Иоан. 1:39). Этими первыми учениками Иисуса были Андрей и Иоанн, которые первыми услышали от Иисуса намеки на то, что Он Христос. Потом Андрей рассказал брату своему Петру и *привел его к Иисусу* (Иоан. 1:41-42), а Иоанн,

CHAPTER FIRST

«Follow Me»

The public ministry of Jesus Christ began after His baptism. Following the arrest of John the Baptist, *he withdrew to Galilee and, leaving Nazareth, came and settled in Capernaum* (Matt. 4:12-13). For some time He walked alone, preaching repentance and the imminent approach of the Kingdom of God (Matt. 4:17). As the apostle and evangelist John testifies, it was the future apostles who first found Christ. Hearing from John the Baptist that «*behold the Lamb of God*» …, *both disciples followed Jesus* and got to know Him themselves (John 1:36-37). *They went and saw where He lived, and stayed with Him that day* (John 1:39). These first disciples of Jesus were Andrew and John, who were the first to hear from Jesus hints that He was the Christ. Then Andrew told his brother Peter and *brought him to Jesus* (John 1:41-42), and John

мабуть, розповів своєму братові Якову. Остаточне покликання апостолів однаково зображено в перших трьох (синоптичних) Євангеліях. Деякий час по тому Спаситель остаточно закликав їх на апостольське служіння і вони одразу погодилися. Ось як це описано у Матвія: «*Коли Ісус проходив біля Галілейського моря, то побачив двох братів: Симона, названого Петром, та Андрія, брата його, які закидали сіті в море, бо були рибалками. І говорить їм: «Ідіть за Мною, і Я зроблю вас ловцями людей». Вони зараз же покинули сіті свої і пішли слідом за Ним. І, йдучи звідтіль, Він побачив інших двох братів: Якова, сина Зеведеєвого, та Іоанна, брата його, в човні із Зеведеєм, батьком їхнім, вони лагодили сіті свої, – і покликав їх. Вони ж зараз, залишивши човен і батька свого, пішли слідом за Ним*» (Мт. 4:18-22). У той же період Ісус знаходить Филипа, знайомого з Андрієм і Петром, і каже йому: «*Іди за Мною!*» (Ін. 1:43-44).

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

по-видимому, рассказал своему брату Иакову. Окончательное призвание апостолов одинаково изображено в первых трех (синоптических) Евангелиях. Некоторое время спустя Спаситель окончательно призвал их на апостольское служение, и они сразу же согласились. Вот как это описано у Матфея: «*Проходя же по берегу моря Галилейского, Он увидел двух братьев: Симона, называемого Петром, и Андрея, брата его, закидывающих сеть в море, ибо они были рыболовы. И говорит им: «Идите за Мною, и Я сделаю вас ловцами людей». И они тотчас оставили сети и последовали за Ним. И пройдя оттуда дальше, увидел Он других двух братьев: Иакова Зеведеева и Иоанна, брата его, в лодке с Зеведеем, отцом их, чинивших сети свои, – и призвал их. И они тотчас, оставили лодку и отца своего и последовали за Ним*» (Мф. 4:18-22). В тот же период Иисус нашел Филиппа, знакомого с Андреем и Петром, и говорит ему: «*Иди за Мной!*» (Ин. 1:43-44). А уже Филипп

apparently told his brother James. The final calling of the apostles is similarly depicted in the first three (synoptic) Gospels. Some time later, the Savior finally called them to the apostolic ministry, and they immediately agreed. This is how it is described by Matthew: «*Passing along the coast of the Sea of Galilee, He saw two brothers: Simon, called Peter, and Andrew his brother, casting a net into the sea, for they were fishermen. And he says to them: «Follow me, and I will make you fishers of people.» And they immediately left their nets and followed Him. And going further from there, He saw two other brothers: James Zebedee and John, his brother, in a boat with Zebedee, their father, who were mending their nets, and he called them. And they immediately left the boat and their father and followed Him*» (Matt. 4:18-22). In the same period, Jesus found Philip, who was familiar with Andrew and Peter, and said to him: «*Follow me!*» (John 1:43-44). And already

А Филип розповідає Нафанаїлу: «*Ми знайшли Того, про Кого писали Мойсей у Законі, і пророки*», і приводить його до Ісуса, який, певно, придивлявся до можливого учня перед тим, як закликати на служіння (Ів. 1:45-49).

Спеціально треба зупинитися на призиванні на апостольське служіння Матвія, названого також Левієм Алфеєвим, який був братом апостола Якова Алфеєва. Останній, напевно, розповідав брату про Ісуса, і Матвій очікував, що Христос призове і його на апостольське служіння. Відбулося це ненабагато пізніше ніж покликання інших апостолів. До цього Матвій був митарем, тобто збирачем податей для Римської імперії, під владою якої на той час перебувала Палестина. Жив майбутній апостол у галілейському Капернаумі.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Ось як говорить Писання про заклик Ісусом Христом для

рассказывает Нафанаилу: «*Мы нашли Того, о Котором писали Моисей в Законе и пророки*», и приводит его к Иисусу, который, наверное, уже присматривался к возможному ученику, прежде чем призвать его на служение (Ин. 1:45-49).

Специально следует остановиться на призвании на апостольское служение Матфея, названого также Левием Алфеевым, который был братом апостола Иакова Алфеева. Последний, по всей видимости, рассказывал брату про Иисуса, и Матфей ожидал, что Христос призовет его на апостольское служение. Произошло это не многим спустя после призвания других апостолов. До этого Матфей был мытарем, то есть сборщиком податей для Римской империи, под владычеством которой в то время находилась Палестина. Жил будущий апостол в галилейском городе Капернауме.

Вот как говорит Писание о призвании Иисусом Хри-

Philip tells Nathanael: «*We found the One about whom Moses wrote in the Law and the prophets*» and leads him to Jesus, who, probably, already looked closely at a possible disciple before calling him to the ministry (John 1:45-49).

Special attention should be paid to the calling to the apostolic ministry of Matthew, also called Levi Alfeyev, who was the brother of the Apostle James Alfeyev. The latter, apparently, told his brother about Jesus, and Matthew expected that Christ would call him to the apostolic ministry. This did not happen much later after the calling of the other apostles. Prior to this, Matthew was a publican, that is, a tax collector for the Roman Empire, under whose rule Palestine was at that time. The future apostle lived in the Galilean city of Capernaum.

This is how Scripture says about the calling of Jesus

служіння Матвія: «*проходячи поруч, Ісус побачив чоловіка, що сидів на митниці, на ім'я Матвій і каже йому: «Йди за Мною!». Той встав і пішов за Ним*» (Мт. 9:9). Матвій не роздумуючи залишив свою службу і пішов за Спасителем, ставши одним з Його найближчих учнів. Про цю зустріч розповідають також євангелісти Марк і Лука (Мк. 2:14-17; Лк. 5:27-32).

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Як оповідає Євангеліє, одразу після того, як Матвій залишив роботу збирача податей, він попрямував додому і влаштував трапезу, на яку запросив Христа і Його учнів. Того дня в будинку Матвія зібралося багато його друзів та знайомих – таких само митарів, як і господар (Мф. 9:10). Усі вони бажали побачити і послухати Ісуса, про якого стільки говорили навколо. Ця незвичайна людина, що, не злякавшись громадської думки, спілкувався з тими, які сприймалися вигнанцями суспільства. Адже, згідно з

стом для служения Матфея: *Проходя оттуда, Иисус увидел человека, сидящего у сбора пошлин, по имени Матфей и говорит ему: «Следуй за Мною». И он встал и последовал за Ним* (Мф. 9: 9). Матфей не раздумывая оставил свою службу и пошел за Спасителем, став одним из Его ближайших учеников. Об этой встрече рассказывают также евангелисты Марк и Лука (Мк. 2: 14–17; Лк. 5:27-32).

Как повествует Евангелие, сразу после того, как Матфей оставил работу сборщика пошлин, он отправился домой и устроил трапезу, на которую пригласил Христа и Его учеников. В тот день в доме Матфея собрались многие его друзья и знакомые – такие же, как и хозяин, мытари (Мф. 9:10). Все они желали увидеть и послушать Иисуса, о котором столько говорили вокруг. Этот необычный человек, не устрашившись общественного мнения, общался с теми, которые воспринимались изгоями общества. Ведь согласно

Christ for the ministry of Matthew: *Passing from there, Jesus saw a man sitting at the toll collection named Matthew and said to him: «Follow Me.» And he got up and followed Him* (Matt. 9:9). Matthew left his service without hesitation and followed the Savior, becoming one of His closest disciples. The evangelists Mark and Luke also tell about this meeting (Mark 2:14-17; Luke 5:27-32).

As the Gospel tells us, immediately after Matthew left his job as a toll collector, he went home and had a meal, to which he invited Christ and His disciples. On that day, many of his friends and acquaintances gathered in the house of Matthew – the same as the owner, tax collectors (Matthew 9:10). They all wanted to see and listen to Jesus, about whom they talked so much around. This unusual person, not afraid of public opinion, communicated with those who were perceived as outcasts of society. Indeed,

єврейським уявленням, всі митники були останніми грішниками, рівними розпусницям і язичникам.

Жоден юдей, хто дотримувався Закону, не зайшов би в будинок Матвія. Але Христос не відкинув запрошення нового учня і відвідав його будинок разом з іншими апостолами, розділивши трапезу з друзями і знайомими колишнього митаря. Це надзвичайно вразило фарисеїв і книжників, викликавши у них величезне обурення.

Святий Матвій зважав на повчання Вчителя, бачив незліченні Його чудеса, ходив разом з іншими апостолами з проповіддю до *загублених овечок дому Ізраїлевого* (Мф. 10:6), був свідком страждань, смерті і Воскресіння Спасителя і славного Вознесіння Його на Небо.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Сприйнявши благодатні дари Духа Святого, який зійшов на апостолів у день

еврейским представлениям все мытари были последними грешниками, равными блудницам и язычникам.

Ни один иудей, соблюдающий Закон, не пошел бы в дом Матфея. Но Христос не отверг приглашения нового ученика и посетил его дом вместе с другими апостолами, разделив трапезу с друзьями и знакомыми бывшего мытаря. Это чрезвычайно поразило фарисеев и книжников, вызвав у них огромное негодование.

Святой Матфей внимал наставлениям Учителя, видел бесчисленные Его чудеса, ходил вместе с другими апостолами с проповедью к *падшим овцам дома Израилева* (Мф. 10:6), был свидетелем страданий, смерти и Воскресения Спасителя и Вознесения Его на Небо.

Восприняв благодатные дары Духа Святого, сошедшего на апостолов в день Пятидесятницы, апостол Матфей

according to Jewish ideas, all tax collectors were the last sinners, equal to harlots and pagans.

No Jew keeping the Law would go to Matthew's house. But Christ did not reject the invitation of the new disciple and visited his house together with the other apostles, sharing a meal with the friends and acquaintances of the former tax collector. This greatly amazed the Pharisees and scribes, causing great indignation among them.

Saint Matthew listened to the teachings of the Teacher, saw His innumerable miracles, went with other apostles to preach to the *fallen sheep of the house of Israel* (Matthew 10:6), witnessed the suffering, death and Resurrection of the Savior and His Ascension to Heaven.

Receiving the grace-filled gifts of the Holy Spirit, which descended on the apostles on the day of Pentecost, the

П’ятидесятниці, апостол Матвій вісім років проповідував в Палестині. Переказ свідчить, що перед тим, як піти на проповідь у далекі краї, на прохання іудеїв, які залишилися в Єрусалимі, апостол Матвій написав святе Євангеліє – письмове свідчення про Ісуса Христа, яке він багато років проповідував усно. Оскільки проповідь апостола Матвія була звернена насамперед до євреїв – народу, який мав певні релігійні уявлення про Месію, його Євангеліє рясніє доказами того, що Ісус Христос – справжній Месія, передвіщений пророками, й іншого не буде.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

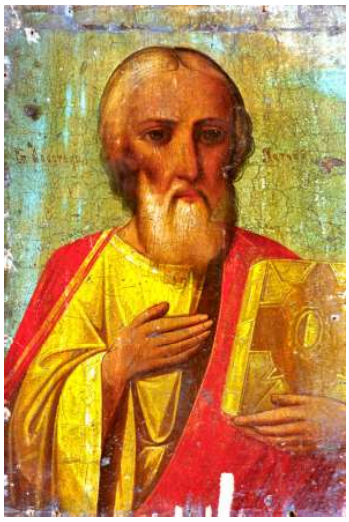

восемь лет проповедовал в Палестине. Предание гласит, что перед тем, как уйти на проповедь в далекие страны, по просьбе иудеев, остававшихся в Иерусалиме, апостол Матфей написал Евангелие – письменное свидетельство учения об Иисусе Христе, которое он много лет проповедовал устно. Поскольку проповедь апостола Матфея была обращена, в первую очередь, к евреям – народу, имевшему вполне определенные религиозные представления о Мессии, то его Евангелие изобилует доказательствами того, что Иисус Христос – подлинный Мессия, предсказанный пророками, и другого не будет.

Apostle Matthew preached in Palestine for eight years. Tradition says that before leaving to preach to distant countries, at the request of the Jews who remained in Jerusalem, the Apostle Matthew wrote the Gospel – a written testimony of the doctrine of Jesus Christ, which he preached orally for many years. Since the preaching of the Apostle Matthew was addressed primarily to the Jews – a people who had quite definite religious ideas about the Messiah, his Gospel is replete with evidence that Jesus Christ is the real Messiah, predicted by the prophets, and there will be no other

РОЗДІЛ ДРУГИЙ

ВІД МИТАРЯ ДО АПОСТОЛА ТА ЄВАНГЕЛІСТА

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

При першому знайомстві з євангельськими текстами може здатися, що головна подія в житті Матвія відбулася спонтанно. Але вся удавана спонтанність ситуації навряд чи була такою насправді. До часу покликання апостола Матвія Христос уже був відомий у народі як великий Учитель. Багато хто вже тоді визнавав Його Месією, який прийшов урятувати Ізраїль. Природно припустити, що і Матвій багато чув про вчення Господа, можливо, навіть слухав Його проповіді. Адже Капернаум називається в Євангелії «містом Христа». Можемо припустити, що зміни у душі митаря відбувалися поступово, вантаж гріховного життя все більше тиснув на нього і, нарешті, був потрібен лише якийсь поштовх, аби довершити

ГЛАВА ВТОРАЯ

От мытаря к апостолу и евангелисту

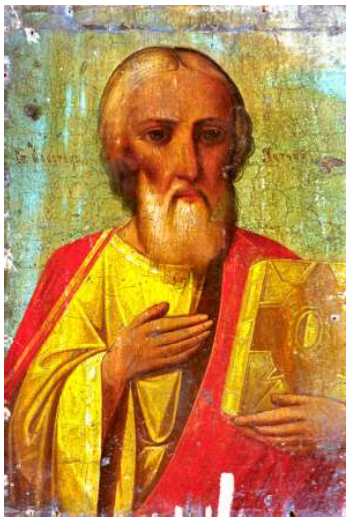
При первом знакомстве с евангельскими текстами может показаться, что главное событие в жизни Матфея произошло спонтанно. Но вся кажущаяся спонтанность ситуации вряд ли была таковой на самом деле. Ко времени призвания апостола Матфея Христос уже был известен в народе как великий Учитель. Многие уже тогда почитали Его Мессией, пришедшим спасти Израиль. Естественно предположить, что и Матфей много слышал об учении Господа, возможно, даже слушал Его проповеди. Ведь Капернаум называется в Евангелии «городом Христа». Можем предположить, что изменения в душе мытаря происходили постепенно, груз греховной жизни всё больше давил на него, и, наконец, требовался лишь какой-то толчок, чтобы довершить преображение

CHAPTER TWO

From Publican to Apostle and Evangelist

At the first acquaintance with the Gospel texts, it may seem that the main event in Matthew's life happened spontaneously. But all the seeming spontaneity of the situation was unlikely to be so in reality. By the time the apostle Matthew was called, Christ was already known among the people as a great Teacher. Many even then revered Him as the Messiah who came to save Israel. It is natural to assume that Matthew heard a lot about the teachings of the Lord, perhaps even listened to His sermons. After all, Capernaum is called «the city of Christ» in the Gospel. We can assume that the changes in the soul of the tax collector took place gradually, the burden of sinful life pressed on him more and more, and, finally, all that was required was a push to complete the

перетворення його душі. І цим поштовхом стали саме слова Господа, коли Він особисто звернувся до зневаженого усіма грішника, закликаючи його слідувати за Богом.

Але навіть якщо все це так, навіть якщо зміна способу життя Левія-Матвія була поступовою, немиттєвою, – це жодною мірою не зменшує рішучості митаря слідувати за Христом. Ми пам'ятаємо з Євангелія історію про багатого юнака, який виконував усі приписи Закону, сам прийшов до Христа шукати шляхи досконалості, проте не пішов за Спасителем, пошкодувавши свого багатства (Мф. 19:16-26). І наскільки разюче відрізняється вчинок Матвія, який, здавалося б, залишив заради наживи віру своїх батьків, став ізгоєм серед власного народу, але за першим покликом Ісуса пішов услід за Ним.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Згідно з деякими тлумачами Євангелія Матвій, почувши слова Христа, підвівся

души Матфея. И этим толчком стали именно слова Господа, лично обратившегося к презираемому всеми грешнику, призывая его следовать за Богом.

Но даже если всё это так, даже если изменение образа жизни Левия-Матфея было постепенным, немоментальным, – это ни в коей мере не умаляет решимости мытаря следовать за Христом. Мы помним из Евангелия историю о богатом юноше, который исполнял все предписания Закона, сам пришёл ко Христу искать пути совершенства, но тем не менее не пошел за Спасителем, пожалев своего богатства (Мф. 19:16–26). И насколько разительно отличается поступок Матфея, который, казалось бы, оставил ради наживы веру своих предков, стал изгоем среди собственного народа, но по первому зову Иисуса пошёл вслед за Ним.

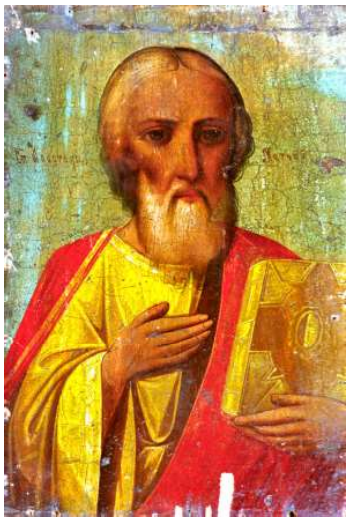
Согласно некоторым толкователям Евангелия Матфей, услышав слова Христа,

transformation of Matthew's soul. And this impetus was precisely the words of the Lord, who personally turned to the sinner despised by all, urging him to follow God.

But even if all this is so, even if the change in the lifestyle of Levi-Matthew was gradual, not instantaneous, this in no way diminishes the publican's determination to follow Christ. We remember from the Gospel the story of a rich young man who fulfilled all the prescriptions of the Law, came to Christ himself to seek the ways of perfection, but, nevertheless, did not follow the Savior, regretting his wealth (Matt. 19:16-26). And how strikingly different is the act of Matthew, who, it would seem, left the faith of his ancestors for profit, became an outcast among his own people, but at the first call of Jesus he followed Him.

According to some commentators of the Gospel, Matthew, upon hearing the

настільки раптово, що касовий стіл перекинувся, а зібрані монети розсипалися. Сучасній людині вдвічі важче осмислити вчинок Матвія. Тим більш важко зрозуміти його нехристиянину. Як сталося так, що людина миттєво залишила працю усього свого життя? Невже у чоловіка не було ніяких сумнівів щодо правильності свого вчинку? Чому він вирішив не просто зробити своє життя більш моральним, а кардинально змінити його?

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Безумовно, Матвій, подібно до нас, боровся з невпевненістю, швидше за все його теж охоплювали сумніви. Але слова Христа переконали його в тому, що перед ним стоїть істинний Син Божий. І, зрозумівши це, митар більше не роздумує. Він не вимагає, подібно апостолу Фомі, доказів, він не чекає, подібно до первосвященників, що Христос виявить Свою могутність і переконає всіх в істинності Свого Божества. Для Матвія

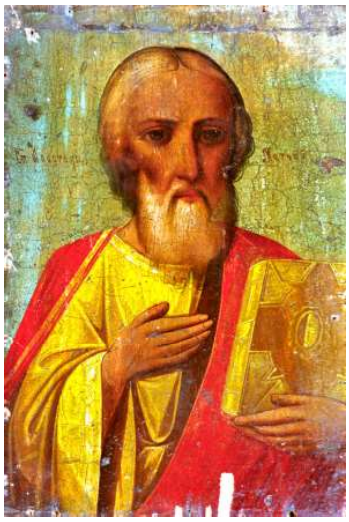
встал настолько внезапно, что кассовый стол опрокинулся, а собранные монеты рассыпались. Современному человеку вдвойне тяжело осмыслить поступок Матфея. Тем более тяжело понять его нехристианину. Как случилось так, что человек в одно мгновение оставил труд всей своей жизни? Неужели у него не было никаких сомнений в правильности своего поступка? Почему он решил не просто сделать свою жизнь более нравственной, а кардинально изменить ее?

Несомненно, Матфей, подобно нам, боролся с неуверенностью, скорее всего его тоже одолевали сомнения. Но слова Христа убедили его в том, что перед ним стоит истинный Сын Божий. И, поняв это, мытарь больше не раздумывает. Он не требует, подобно апостолу Фоме, доказательств, он не ждёт, подобно первосвященникам, что Христос явит Своё могущество и убедит всех в истинности Своего мессианства. Для Матфея достаточно того,

words of Christ, stood up so suddenly that the cash desk toppled over, and the collected coins scattered. It is doubly difficult for a modern person to comprehend the act of Matthew. It is all the more difficult for a non-Christian to understand him. How did it happen that a person in an instant left the work of his whole life? Didn't he have any doubts about the correctness of his action? Why did he decide not just to make his life more moral, but to radically change it?

Undoubtedly, Matthew, like us, struggled with uncertainty, most likely, he too was overcome by doubts. But the words of Christ convinced him that the true Son of God stands before him. And, having understood this, the publican no longer hesitates. He does not demand, like the Apostle Thomas, proofs, he does not expect, like the high priests, that Christ will manifest His power and convince everyone of the truth of His messiahship. It is enough for Matthew that

достатньо того, що Месія звернувся до нього, грішника, і покликав слідувати за Собою.

І віра митаря була щедро нагороджена – він став одним з найближчих учнів Ісуса, слухав Його промови, дослухався Його настанов, був присутній при чудесах. Він побачив усі ті великі справи, які навіть не просив бачити. Скромний митар з Капернаума став одним з найбільших проповідників Євангелія Христового. Покликаний Христом, він незабаром сам уже закликав інших до Нього, пропонуючи людям йти шляхом досконалості.

На мініатюрах у древніх списках Євангелія ми можемо бачити перетворення митаря на апостола-євангеліста. Стіл, за яким митар збирав мито, на цих мініатюрах стає письмовим. І ось уже колишній митар на прохання перших християн записує історію благовістя Христового, викладаючи на свитку все те, що чув

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

что Помазанник обратился к нему, грешнику, и позвал следовать за Собой.

И вера мытаря была щедро вознаграждена – он стал одним из ближайших учеников Иисуса, слушал Его речи, внимал Его наставлениям, присутствовал при чудесах. Он увидел все те великие дела, которые даже не просил видеть. Скромный мытарь из Капернаума стал одним из величайших проповедников Евангелия Христова. Призванный Христом, он вскоре сам уже призывал других к Нему, предлагая людям идти по пути совершенства.

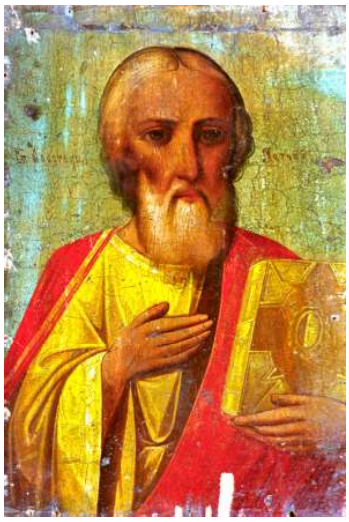
На миниатюрах в древних списках Евангелия нам представляется превращение мытаря в апостола-евангелиста. Стол, за которым мытарь собирал пошлину, на этих миниатюрах становится письменным. И вот уже бывший мытарь по просьбе первых христиан записывает историю благовестия Христова, излагая на свитке всё то, что слышал от

the Anointed One turned to him, a sinner, and called to follow Him.

And the tax collector's faith was richly rewarded – he became one of the closest disciples of Jesus, listened to His speeches, heeded His instructions, and attended miracles. He saw all those great things that he did not even ask to see. The humble publican from Capernaum became one of the greatest preachers of the gospel of Christ. Called by Christ, he himself soon called others to Him, inviting people to walk the path of perfection.

On the miniatures in the ancient copies of the Gospel, we imagine the transformation of the publican into the apostle-evangelist. The table at which the tax collector collected the tax becomes a writing table on these miniatures, and now the former tax collector, at the request of the first Christians, writes down the history of the gospel of Christ, setting out on a scroll everything that

від Господа в дні Його земного життя. Матвій ще сидить нібито за «касовим столом» перед «митними воротами», але ним рухає вже не жадоба грошей або слави. Він з любов'ю описує життя і спокутний подвиг Учителя.

З безсумнівною ясністю ми бачимо, що апостол Матвій був автором євангельського повідомлення. Воно несе в собі відбиток колишньої професії апостола – апостол впевнено говорить про будь-які фінансові справи, про різні аспекти життя євреїв: про виплату релігійного податку, про схований в ріллі скарб, про випадок з перлами, про пробачення боргів, про злого слугу, про таланти… Ясніше, ніж будь-який з євангелістів, Матвій розкриває корисливий, грошовий мотив зради Іуди, показуючи жадібність, яка відштовхує від Бога і приводить до гріха. Тільки Матвій розповідає нам про те, як першосвященники підкупили за «великі гроші»

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Господа в дни Его земной жизни. Матфей еще сидит якобы за «кассовым столом» перед «таможенными воротами», но им движет уже не жажда денег или славы. Он с любовью описывает жизнь и искупительный подвиг Учителя.

С несомненной ясностью мы видим, что апостол Матфей был автором евангельского повествования. Оно несёт в себе отпечаток прежней профессии – апостол уверенно говорит о любых финансовых делах, о различных аспектах жизни евреев: о выплате религиозного налога, о спрятанном в пашне сокровище, о случае с жемчугами, о прощении долгов, о злом слуге, о талантах… Яснее, чем любой из евангелистов, Матфей раскрывает корыстный денежный мотив измены Иуды, показывая жадность, которая отталкивает от Бога и приводит ко греху. Только Матфей рассказывает нам о том, как первосвященники подкупили за «большие

he heard from the Lord in the days of His earthly life. Matthew is supposedly still sitting at the «cash desk» in front of the «customs gate», but he is no longer driven by a thirst for money or fame. He lovingly describes the life and redemptive feat of the Teacher.

With undoubted clarity, we see that the Apostle Matthew was the author of the Gospel narrative. It bears the imprint of the previous profession – the apostle confidently speaks about any financial matters, about various aspects of Jewish life, such as paying a religious tax, about a treasure hidden in arable land, about a case with pearls, about forgiving debts, about an evil servant, about talents ... More clearly than any of the evangelists, Matthew reveals the selfish, monetary motive of Judas' betrayal, showing the greed that repels from God and leads to sin. Only Matthew tells us about how the high priests bribed the guards who guarded

охоронців, що стерегли Гроб Господній.

Опис Матвія стає цікавим для критичного читача тим, що в ньому згадується про сумніви деяких учнів у Воскресіння Ісуса, розвіяні його появою (Мф. 28:17). Так, саме через апостола ми дізнаємося про те, що Господь прийме до себе і тих, які сумніваються, якщо вони по-справжньому шукають Бога. Адже щира віра може перемогти будь-яку невпевненість, що криється в душі людини.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

деньги» стражников, охранявших Гроб Христов.

Описание Матфея становится интересным для критического читателя тем, что в нем упоминается о сомнениях некоторых учеников в Воскресении Иисуса, развеянные его явлениям (Мф. 28:17). Таким образом, именно через апостола мы узнаем о том, что Господь примет к себе и тех, которые сомневаются, если они по-настоящему ищут Бога. Ведь искренняя вера может победить любую неуверенность, таящуюся в душе человека.

the Tomb of Christ for «big money».

The description of Matthew becomes interesting for the critical reader because it mentions the doubts of some of the disciples about the resurrection of Jesus, dispelled by his appearances (Matt. 28:17). So it is through the apostle that we learn that the Lord will also accept those who doubt if they truly seek God. After all, sincere faith can defeat any uncertainty lurking in a person's soul.

РОЗДІЛ ТРЕТІЙ

СЛУЖИТИ ХРИСТУ НАВІТЬ ДО СМЕРТІ

Але на цьому наше знання історії життя апостола Матвія не закінчилося. З церковного переказу нам відомо, що, сприйнявши благодатні дари Духа Святого, який зійшов на апостолів у день П'ятидесятниці, апостол Матвій вісім років проповідував у Палестині. Покинувши Іудею, святий апостол Матвій обійшов з Євангелієм Сирію, Мідію, Персію, Парфію і закінчив свою проповідницьку працю мученицькою смертю в Ефіопії.

Ця країна була населена племенами канібалів з грубими звичаями і віруваннями. Своєю проповіддю апостол навернув декількох ідолопоклонників до віри в Христа, заснував Церкву і побудував храм у місті Мірмени, де поставив єпископом свого супутника на ім'я Платон.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

ГЛАВА ТРЕТЬЯ

Служить Христу, даже до смерти

Но на этом наше знание истории жизни апостола Матфея не заканчивается. Из церковного предания нам известно, что, восприняв благодатные дары Духа Святого, сошедшего на апостолов в день Пятидесятницы, апостол Матфей восемь лет проповедовал в Палестине. Покинув Иудею, святой апостол Матфей обошел с благовестием Сирию, Мидию, Персию, Парфию и закончил свои проповеднические труды мученической кончиной в Эфиопии.

Эта страна была населена племенами каннибалов с грубыми обычаями и верованиями. Своей проповедью апостол обратил нескольких идолопоклонников к вере во Христа, основал Церковь и построил храм в городе Мирмены, где поставил епископом своего спутника по имени Платон.

CHAPTER THREE

Serve Christ, Even To Death

But our knowledge of the history of the life of the Apostle Matthew does not end there. We know from church tradition that, having received the grace-filled gifts of the Holy Spirit, who descended on the apostles on the day of Pentecost, the Apostle Matthew preached in Palestine for eight years. Having left Judea, the holy Apostle Matthew went around with the gospel to Syria, Media, Persia, Parthia, and finished his preaching work with a martyr's death in Ethiopia.

This country was inhabited by tribes of cannibals with rude customs and beliefs. By his preaching, the apostle converted several idolaters to faith in Christ, founded the Church and built a temple in the city of Mirmeny, where he made his companion Plato a bishop.

Згідно з переказами, одного разу, коли Матвій у молитві старанно просив Бога про навернення ефіопів, йому явився Сам Господь в образі юнака і, давши жезл, наказав поставити його біля дверей храму. Господь сказав, що з цього жезла виросте дерево, яке приноситиме плоди, а від його кореня буде бити джерело. Омившись у цій воді і скуштувавши плодів дерева, ефіопи змінять свій дикий норов і стануть добрими та сумирними.

Апостол, слухаючи веління Боже, взяв жезл і пішов до храму. Дорогою він зустрів дружину і сина правителя цієї країни Фулвіана, одержимих нечистими духами. Святий апостол ім'ям Ісуса Христа зцілив їх, навернувши цим дивом ще безліч язичників. Але правитель не хотів, щоб його піддані стали християнами і перестали поклонятися язичницьким богам. Він звинуватив апостола у чаклунстві і наказав стратити його. Матвія поклали обличчям вниз, засипали

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Согласно преданию однажды, когда Матфей в молитве усердно просил Бога об обращении эфиопов, ему явился Сам Господь в образе юноши и, дав жезл, повелел водрузить его у дверей храма. Господь сказал, что из этого жезла вырастет дерево, приносящее плоды, а от его корня будет бить источник. Омывшись в этой воде и вкусив плодов дерева, эфиопы изменят свой дикий нрав и станут добрыми и кроткими.

Апостол, внимая велению Божию, взял жезл и пошел к храму. По пути он встретил жену и сына правителя этой страны Фулвиана, одержимых нечистыми духами. Святой апостол именем Иисуса Христа исцелил их, обратив этим чудом еще множество язычников. Но правитель не хотел, чтобы его подданные стали христианами и перестали поклоняться языческим богам. Он обвинил апостола в колдовстве и приказал казнить его. Матфея положили лицом вниз, засы-

According to legend, once, when Matthew in prayer earnestly asked God for the conversion of the Ethiopians, the Lord Himself appeared to him in the form of a young man and, giving him a rod, commanded to set it up at the door of the temple. The Lord said that a tree bearing fruit would grow out of this rod, and a source would gush from its root. After bathing in this water and eating the fruits of the tree, Ethiopians will change their wild disposition and become kind and meek.

The apostle, heeding the command of God, took the rod and went to the temple. On the way, he met the wife and son of the ruler of this country, Fulvian, possessed by unclean spirits. The holy apostle in the name of Jesus Christ healed them, converting many more pagans by this miracle. But the ruler did not want his subjects to become Christians and stop worshiping pagan gods. He accused the apostle of witchcraft and ordered his execution. Matthew was laid face down, covered with

хмизом і підпалили. Коли вогонь розгорівся, то всі побачили, що вогонь не завдає шкоди святому Матвію. Тоді Фулвіан наказав додати хмизу в багаття, обливши його смолою, а навколо багаття поставити 12 ідолів. Але полум'я розтопило ідолів і обпалило Фулвіана. Зляканий ефіоп звернувся до святого з благанням про милосердя, і по молитві мученика полум'я вляглося. Тіло святого апостола залишилося неушкодженим. Мученицьку кончину святий апостол прийняв у 60 рр.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

пали хворостом и подожгли. Когда костер разгорелся, то все увидели, что огонь не наносит вреда святому Матфею. Тогда Фулвиан приказал добавить хвороста в костер, облив его смолой, а вокруг костра поставить 12 идолов. Но пламя растопило идолов и опалило Фулвиана. Испуганный эфиоп обратился к святому с мольбой о пощаде, и по молитве мученика пламя улеглось. Тело святого апостола осталось невредимым. Мученическую кончину святой апостол принял в 60 гг.

brushwood and set on fire. When the fire flared up, everyone saw that the fire did not harm Saint Matthew. Then Fulvian ordered to add brushwood to the fire, pouring resin over it, and put 12 idols around the fire. But the flames melted the idols and scorched Fulvian. The frightened Ethiopian turned to the saint with a prayer for mercy, and through the prayer of the martyr the flame died down. The body of the holy apostle remained unharmed. The holy apostle received his martyrdom around 60 BC.

РОЗДІЛ ЧЕТВЕРТИЙ

«Я ПРИЙШОВ КЛИКАТИ НЕ ПРАВЕДНИХ, А ГРІШНИХ ДО ПОКАЯННЯ»

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

На прикладі Матвія можна побачити не тільки зміну життя конкретної людини – єврейського митаря, а й кардинальну зміну ставлення до цілої групи людей, навіть професії – збирача податків і мита. У євреїв митарі вважалися найбільшими грішниками, їх прирівнювали до ідолопоклонників, вважали зрадниками батьківщини та істинної віри. У грецькому тексті збирачі мита і грішники названі «τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοί», а в латинському перекладі блаженного Іеронімa – «publicani et peccatores». Ці поняття в ті часи вживали стосовно богохульників або тих, хто (наприклад, через жагу наживи) віддалився від Бога.

Говорити зі збирачем податей вважалося гріхом, спілкуватися

ГЛАВА ЧЕТВЕРТАЯ

«Я пришел призвать не праведников, а грешников к покаянию»

На примере Матфея можно увидеть не только изменение жизни конкретного человека – еврейского мытаря, но и кардинальное изменение отношения к целой группе людей, даже профессии – сборщика налогов и пошлин. У евреев мытари считались величайшими грешниками, их приравнивали к идолопоклонникам, считали изменниками родины и истинной веры. В греческом тексте сборщики пошлин и грешники названы «τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοί», а в латинском переводе блаженного Иеронима – «publicani et peccatores». Эти понятия употреблялись в те времена применительно к богохульникам или к тем, кто (например, из-за жажды наживы) отдалился от Бога.

Говорить со сборщиком податей считалось грехом,

CHAPTER FOUR

«I came to call not the righteous, but sinners to repentance»

On the example of Matthew, one can see not only a change in the life of a specific person – a Jewish publican, but also a radical change in the attitude towards a whole group of people, even a profession – a tax and duty collector. Among the Jews, tax collectors were considered the greatest sinners, they were equated with idolaters, they were considered traitors to their homeland and the true faith. In the Greek text, tax collectors and sinners are called «τελῶναι καὶ ἁμαρτωλοί», and in the Latin translation of the blessed Jerome it is called «publicani et peccatores.» These concepts were used in those days in relation to blasphemers, or to those who (for example, because of greed) estranged themselves from God.

Talking to a tax collector was considered a sin,

з ним – осквернення. Така думка склалася про них і через те, що митарі збирали податки з великою вигодою для себе, незважаючи на те, що перед ними були їхні співвітчизники, які і так пригноблені Римом. Крім того, митарі мали погану репутацію, тому що прямо співпрацювали з язичницькою, окупаційною владою римлян, а будь-які контакти з язичниками фарисеї вважали осквернення, оскільки відносини з язичниками суперечили єврейським релігійним нормам.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Митарі та їхня діяльність у Писанні мають переважно негативну моральну оцінку. І самі вони славилися своєю гріховністю, а їхня діяльність сприймалася негативно. Митник за часів Ісуса Христа зримо втілював образ безбожного. Коли хотіли показати вищу міру гріха, то ставили в приклад митарів, яких порівнювали з блудницями і язичниками. Так, наприклад, вимагаючи

общаться с ним – осквернением. Такое мнение о них сложилось не в последнюю очередь и от того, что мытари собирали налоги с большой выгодой для себя, не считаясь с тем, что перед ними были их соотечественники, и так угнетенные Римом. Кроме того, мытари заслужили дурную репутацию среди соотечественников и тем, что прямо сотрудничали с языческой, оккупационной властью римлян, а любые контакты с язычниками фарисеи считали осквернением, поскольку отношения с язычниками противоречили еврейским религиозным предписаниям.

Мытари и их деятельность в Писании имеют преимущественно негативную моральную оценку. И сами они слыли своей греховностью, их деятельность воспринималась отрицательно. Мытарь во времена Иисуса Христа зримо воплощал образ нечестивца. Когда хотели показать высшую меру греха, то приводили в пример мытарей, которых сравнивали с

communicating with him was a desecration. Such an opinion about them was formed, not least of all, from the fact that the publicans collected taxes with great benefit for themselves, regardless of the fact that before them were their compatriots, and so oppressed by Rome. In addition, the publicans earned a bad reputation among their compatriots and the fact that they directly collaborated with the pagan, occupying power of the Romans, and any contact with pagans the Pharisees considered desecration, since relations with pagans contradicted Jewish religious precepts.

Publicans and their activities in Scripture have a predominantly negative moral assessment. And they themselves had a reputation for their sinfulness, their activities were perceived negatively. The publican at the time of Jesus Christ visibly embodied the image of the wicked. When they wanted to show the ultimate measure of sin, they cited tax collectors as examples, who

викривати неправду ближнього, Христос закликає напоумлювати його спочатку братові, потім перед громадою. А якщо той не визнає своєї провини, *то хай буде він тобі, як язичник і митар* (Мт. 18:17). Тим самим митарі сприймалися як зовнішні, відлучені від громади іудеї. В іншому місці апостол Матвій, говорячи про важливість духовної досконалості, пише: «*Бо коли ви любите тих, хто вас любить, то яка нагорода для вас? Хіба і митники не так само роблять?*» (Мф. 5:46). Тут поведінка збирачів податей сприймається зразком користолюбства, тоді як віруючий повинен бути подібним до Отця Небесного, Який щедро дарує Себе всім людям.

Водночас, усвідомивши тягар моральної відповідальності, багато митарів приходили до Іоанна Хрестителя, бажаючи хреститися. Він наставляв їх «*не вимагайте більше, ніж призначено вам*» (Лк. 3:13). Це свідчить про те, що далеко не

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

блудницами и язычниками. Так, например, требуя обличать неправду ближнего, Христос призывает вразумлять его сначала брату, потом перед общиной. А если тот не признает своей вины, то да будет он тебе как язычник и мытарь (Мф. 18:17). Тем самым мытари воспринимались как внешние, отлученные от общины иудеи. В другом месте апостол Матфей, говоря о важности духовного совершенства, пишет: «*Ибо если вы будете любить любящих вас, какая вам от этого награда? Не так ли делают мытари?*» (Мф. 5:46) Здесь поведение сборщиков податей воспринимается образчиком корыстолюбия, тогда как верующий должен быть подобен Отцу Небесному, щедро дарящим Себя всем людям.

were compared with harlots and pagans. So, for example, demanding to expose the unrighteousness of a neighbor, Christ calls to admonish him first to his brother, then to the community. And if he does not admit his guilt, then let him be like a pagan and a publican (Matthew 18:17). Thus, the publicans were perceived as external, excommunicated Jews. Elsewhere, the Apostle Matthew, speaking of the importance of spiritual perfection, writes: «*For if you love those who love you, what reward will you receive from this? Isn't that what the tax collectors do?*» (Matthew 5:46) Here the behavior of tax collectors is perceived as an example of greed, while the believer should be like the Heavenly Father, generously giving himself to all people.

В тоже время, осознав груз моральной ответственности, многие мытари приходили к Иоанну Крестителю, желая креститься. Он наставлял их ничего не требовать более определенного (Лк. 3:12). Это свидетельствует о том, что

At the same time, realizing the burden of moral responsibility, many publicans came to John the Baptist, wanting to be baptized. He instructed them to demand nothing more definite (Luke 3:12). This

всі збирачі податків були остаточно втраченими для Бога. Але навіть у разі хрещення від Іоанна Хрестителя, ставлення до митарів суспільства залишалося без змін, занадто усталеними були уявлення про нечистих людей та їхні діяння. Принципово ставлення до митарів вдалося виправити тільки Ісусу Христу.

В Євангелії описано, що Спаситель ніколи не відвертався від митарів. Навпаки, Він часто зустрічався з ними, спілкувався, був у них в гостях. У Писанні читаємо: «*І коли Ісус обідав у домі Матвія, приходило багато митників і грішників, і обідали з Ним і учнями Його*» (Мф. 9:10). Вражені його відкритістю, мудрістю і милосердям, наближалися до Нього всі митники і грішники, щоб слухати Його (Лк. 15: 1). У консервативному іудейському співтоваристві Ісуса стали називати другом митникам і грішникам (Мф. 11:19; Лк. 7:34).

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

далеко не все из сборщиков налогов были окончательно потерянными для Бога. Но даже в случае крещения у Иоанна Крестителя, отношение к мытарям общества не поменялось, слишком устоявшимися были представления о нечистых людях и их деяниях. Принципиально отношение к мытарям удалось исправить только Иисусу Христу.

В Евангелии описано, что Спаситель никогда не отворачивался от мытарей. Наоборот, Он часто встречался с ними, общался, был у них в гостях. В Писании читаем: «*И когда Иисус возлежал в доме, многие мытари и грешники пришли и возлегли с Ним и учениками Его*» (Мф. 9:10). Пораженные его открытостью, мудростью и милосердием, мытари специально приходили слушать Его проповедь (Лк. 15:1). В консервативном иудейском сообществе Иисуса стали называть другом мытарей и грешников (Мф. 11:19; Лк. 7:34).

indicates that not all of the tax collectors were completely lost to God. But even in the case of the baptism by John the Baptist, the attitude towards the publicans of society did not change, the ideas about unclean people and their deeds were too well-established. In principle, only Jesus Christ was able to correct the attitude towards publicans.

The Gospel describes that the Savior never turned away from publicans. On the contrary, He often met with them, communicated, was their guest. In the Scriptures we read: «*And when Jesus was reclining in the house, many tax collectors and sinners came and lay down with Him and His disciples*» (Matt. 9:10). Struck by his openness, wisdom and mercy, the publicans specially came to listen to His sermon (Luke 15:1). In the conservative Jewish community, Jesus began to be called a friend of tax collectors and sinners (Matt. 11:19; Luke 7:34).

За це багато йому дорікали, звинувачуючи в порушенні чистоти, у спілкуванні з явними грішниками і відпалими. Вони запитували: «*Чому Вчитель ваш їсть і п'є з митниками та з грішниками?*» (Мф. 9:11). Для них це було абсолютно незрозуміло. Як можна віддати перевагу спілкуванню із занепалими перед спілкуванням з праведними? Це якби в наш час з'явився Ісус і розмовляв з п'яницями, наркоманами, повіями і злочинцями замість того, щоб говорити з праведниками, священниками, пасторами або ченцями. На все це Ісус відповів: «*Не здорові потребують лікаря, а хворі ... Я прийшов кликати не праведних, а грішних до покаяння*» (Мф. 9: 12-13; Мк. 2:15; Лк. 5:29).

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Умовою і показником духовного угодного Богу життя є покаяння. Для Бога важливіше покаянне серце людини, ніж його впевненість у своїй праведності. На небесах, говорить Господь: «*Буде більше радості*

За это многие его упрекали, обвиняя в нарушении чистоты, в общении с явными грешниками и отпавшими. Они спрашивали: «*Для чего Учитель ваш ест и пьет с мытарями и с грешниками?*» (Мф. 9:11). Для них это было совершенно непонятно. Как можно предпочесть общению с праведными общение с павшими. Это если бы в наше время появился Иисус и общался с пьяницами, наркоманами, проститутками и преступниками, вместо того, чтобы говорить с праведниками, священниками, пасторами или монахами. На все это Иисус отвечал: «*Не здоровые имеют нужду во враче, но больные… Я пришел призвать к покаянию не праведников, но грешников*» (Мф. 9:12-13; Мк. 2:15; Лк. 5:29).

Условием и показателем духовной жизни угодной Богу есть покаяние. Для Бога важнее кающееся сердце человека, чем его уверенность в своей праведности. На небесах, говорит Господь: «*Более радости будет об одном*

For this, many reproached him, accusing him of violating purity, of communicating with obvious sinners and falling away. They asked: «*Why does your Teacher eat and drink with tax collectors and sinners?*» (Matt. 9:11). It was completely incomprehensible to them. How can one prefer communion with the righteous, communion with the fallen. It would be if in our time Jesus appeared and communicated with drunkards, drug addicts, prostitutes and criminals, instead of talking with the righteous, priests, pastors or monks. To all this Jesus replied: «*The healthy do not need a doctor, but the sick ... I came to call to repentance, not the righteous, but sinners*» (Matt. 9:12-13; Mark 2:15; Luke 5:29).

Repentance is a condition and indicator of a spiritual life pleasing to God. A person's repentant heart is more important to God than his confidence in his righteousness. In heaven, says the Lord, «*There will be*

за одного грішника, який покаявся, ніж за дев'яносто дев'ять праведників, які не потребують покаяння» (Лк. 15:7). Для прикладу, Ісус розповів притчу про молитву в храмі митаря і фарисея. Фарисей дякував Богові за те, що він не злочинець, не перелюбник і не такий грішник як митар. Йому дійсно було чим пишатися: постом, десятиною, благочестям. Тоді як митар, не маючи нічого доброго, з докором сумління, здійснював слізне каяття: «*Боже! Будь милостивий до мене, грішного*» (Лк. 18:10-14).

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Ще одним прикладом такого покаянного виправлення був начальник митників Закхей, у якого в гостях побував Ісус. У народі почалися нарікання – як праведний Учитель міг зайти до грішного мужа? Але незабаром всі почули неможливе: «*Закхей же встав і промовив до Господа: «Господи! Половину маєтку мого я віддам убогим, а коли кого скривдив чим, поверну вчетверо*». Всі були

грешнике кающемся, нежели о девяносто девяти праведниках, не имеющих нужды в покаянии» (Лк. 15:7). Для примера, Иисус рассказал притчу о молитве в храме мытаря и фарисея. Фарисей благодарил Бога за то, что он не преступник, не прелюбодей и не такой грешник, как мытарь. Ему действительно было чем гордиться: постом, десятиной, благочестием. Тогда как мытарь, не имея ничего хорошего, обличаемый совестью, совершал слезное покаяние: «*Боже! Будь милостив ко мне, грешнику*» (Лк. 18:10-14).

Еще одним примером такого покаянного исправления служит начальник мытарей Закхей, у которого в гостях побывал Иисус. В народе начался ропот – как праведный Учитель мог зайти к грешному человеку? Но вскоре все услышали невозможное: *Закхей же став, сказал Господу: «Господи! Половину имения моего я отдам нищим и, если кого чем обидел, воздам вчетверо*». Все были удивлены этим

more joy over one sinner who repents than over ninety-nine righteous people who do not need to repent» (Luke 15:7). For example, Jesus told a parable about the prayer in the temple of a publican and a Pharisee. The Pharisee thanked God that he was not a criminal, not an adulterer, and not such a sinner as a publican. He really had something to be proud of: fasting, tithes, piety. Whereas the publican, having nothing good, exposed by his conscience, made tearful repentance: «*God! Be merciful to me, a sinner*» (Luke 18:10-14).

Another example of such a repentant correction is the chief of the tax collectors, Zacchaeus, who was visited by Jesus. A murmur began among the people – how could a righteous Teacher come to a sinful person? But soon everyone heard the impossible: *Zacchaeus, having become, said to the Lord:* «*Lord! I will give half of my property to the poor, and if I have offended anyone with anything, I will*

здивовані зміною цією, тим, що сталося з митарем. На що Ісус сказав: «*Син Людський прийшов, щоб знайти та спасти, що загинуло*» (Лк. 19:1-10). Тим самим ми бачимо, наскільки преображаючим був вплив Ісуса на грішників. Досить було однієї розмови, щоб людина змінилася. Він дав надію митарям, що вони не знедолені, що Бог любить їх.

Варто ще зупинитися на притчі про двох синів. Кожному з них батько наказав йти працювати у винограднику. Але один відповів: «*Не хочу*». А після, розкаявшись, пішов. А інший сказав у відповідь: «*Іду, пане*», – і не пішов. Ісус запитує: «*Котрий з них виконав волю отця?*». Кажуть Йому: «*Перший*». Ісус каже до них: «*Істинно кажу вам, митники і блудниці попереду вас ідуть в Царство Боже*» (Мф. 21:28-31). Тут митарі уподібнені неслухняним дітям, які на початку відмовляються виконувати заповіді, а потім каються і слідують за

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

изменением, происшедшим в мытаре. На что Иисус сказал: «*Сын Человеческий пришел взыскать и спасти погибшее*» (Лк. 19:1-10). Тем самым мы видим насколько преображающим было влияние Иисуса на грешников. Достаточно было одного разговора, что бы человек изменился. Он дал надежду мытарям, что они не отверженные, что Бог любит их.

Стоит еще остановиться на притче о двух сыновьях. Каждому из них отец приказал идти работать в винограднике. Но один сказал в ответ: «*Не хочу*»; а после, раскаявшись, пошел. А другой отвечал в ответ: «*Иду, господин*», – и не пошел. Иисус спрашивает: «*Который из двух исполнил волю отца?*». Говорят Ему: «*Первый*». Иисус говорит им: «*Мытари и блудницы впереди вас идут в Царство Божие*» (Мф. 21:28-31). Здесь мытари уподоблены непослушным детям, которые в начале отказываются выполнять заповеди, а потом раскаиваются и следуют за Богом. Иисус считает, что,

repay four times. Everyone was surprised by this change in the publican. To which Jesus said: «*The Son of Man came to seek and save the lost*» (Luke 19:1-10). Thus, we see how transformative the influence of Jesus on sinners was. One conversation was enough for a person to change. He gave hope to the publicans that they are not rejected, that God loves them.

It is also worth dwelling on the parable of the two sons. Father ordered each of them to go to work in the vineyard. But one answered: «*I don't want to*»; and then, repented, he went. And the other answered in response: «*I am coming, sir*,» and did not go. Jesus asks: «*Which of the two did the will of the father?*» They say to Him: «*First.*» Jesus tells them, «*The tax collectors and harlots go before you into the kingdom of God*» (Matt. 21: 28-31). Here the tax collectors are likened to disobedient children who at first refuse to fulfill the commandments, and then repent and follow God. Jesus believes that in spite of

Богом. Ісус вважає, що, незважаючи на свої гріхи, митарі здатні швидше прийняти Бога, ніж деякі святенники. Так, *Іоанн прийшов до вас дорогою праведності, і ви не повірили йому, а митарі і блудниці повірили йому* (Мф. 21:32).

Відтак можна зробити висновок, що не залежно від становища людини в суспільстві, незважаючи на високу його самооцінку і ознаки праведності, Ісус Христос оцінював серце людини, її здатність до зміни, прагнення до Бога. Своїм ставленням до митарів Спаситель не відкидав сумнівних праведників, як і не виправдовував будь-які дії митників. Він показував, як треба ставитися до грішників, вчив бачити в них синів Бога, давати їм можливість повернутися до свого Отця. А святошам нагадував, що їхня самовпевненість у своїй праведності може закрити їм шлях до Бога.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

несмотря на свои грехи, мытари способны быстрее принять Бога, чем некоторые святоши. Так, *пришел к иудеям Иоанн путем праведности, и многие, считавшие себя праведниками, не поверили ему, а мытари и блудницы поверили ему* (Мф. 21:32).

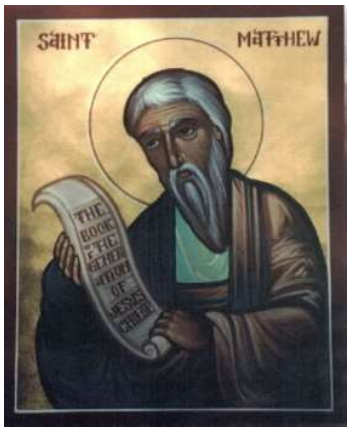
their sins, tax collectors are able to more quickly accept God than some saints. Thus, *John came to the Jews by the path of righteousness, and many who considered themselves righteous did not believe him, but the publicans and harlots believed him* (Matt. 21:32).

Из всего сказанного можно сделать вывод, что, не взирая на лица, не зависимо от положения человека в обществе, не смотря на высокую его самооценку и признаки праведности, Иисус Христос оценивал сердце человека, его способность к изменению, стремление к Богу. Своим отношением к мытарям Спаситель не отвергал кажущихся праведников, как и не оправдывал любые действия мытарей. Он показывал, как нужно относиться к грешникам, учил видеть в них сынов Бога, давать им возможность вернуться к своему Отцу. А святошам напоминал, что их самоуверенность в своей праведности может закрыть им путь к Богу.

From all that has been said, we can conclude that, regardless of the person, regardless of a person's position in society, despite his high self-esteem and signs of righteousness, Jesus Christ assessed a person's heart, his ability to change, his striving for God. By his attitude to the publicans, the Savior did not reject the seeming righteous, just as he did not justify any actions of the publicans. He showed how to treat sinners, taught to see them as the sons of God, to give them the opportunity to return to their Father. And he reminded the saints that their self-confidence in their righteousness could close their way to God.

РОЗДІЛ П'ЯТИЙ

НА ЩО ПОКЛАДАЮТЬСЯ ПОДАТКИ, ПОДАТІ І МИТА

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Відомі нам терміни «мито» і «податок» у давньогрецькій мові походять від слова «τέλος», яке має декілька значень – первісне «кінець, кордон, мета, розв'язка, результат» і пізніше збірне «надання послуг органами влади або фінансових виплат». Корінь «τέλος» вже в класичному періоді приєднався до дієслова «ὠνέομαι» (тобто купувати, орендувати), так утворилося слово «τελώνης» в значенні «орендар мита та податку», потім «τελώνιον» перетворилося на слово «τελωνείο», що вживається у сучасній грецькій мові як митниця. Поняття «τελώνιον» існувало в біблійному середовищі як професійна назва при позначенні «митного місця», «митної стоянки», «митниці». Але воно могло означати

ГЛАВА ПЯТАЯ

На что полагаются налоги, подати и пошлины

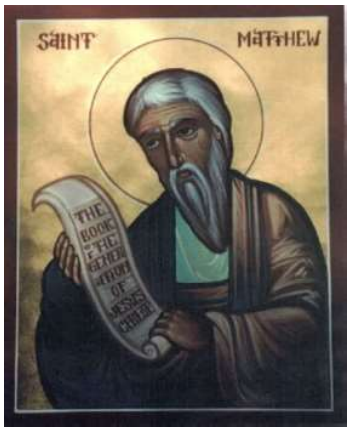
Известные нам термины «пошлина» и «налог» в древнегреческом языке происходят от слова «τέλος», которое имеет несколько значений – изначальное «конец, результат» и приобретенное позже сборное значение предоставления услуг органами власти или финансовых выплат. Корень «τέλος» уже в классическом периоде присоединился к глаголу «ὠνέομαι» (то есть покупать, арендовать), так образовалось слово «τελώνης» в значении «арендатор пошлины и налога», потом «τελώνιον» превратилось в слово «τελωνείο», которое употребляется в современном греческом языке как «таможня». Понятие «τελώνιον» существовало в библейской среде как профессиональное название при обозначении «таможенного места», «таможенной стоянки», «таможни».

CHAPTER FIVE

What taxes, taxes and duties are relied on

The terms we know «duty» and «tax» in ancient Greek come from the word «τέλος», which has several meanings – the original «end, result» and the later acquired collective meaning of the provision of services by authorities or financial payments. The root «τέλος» already in the classical period joined the verb «ὠνέομαι» (that is to buy, rent), so the word «τελώνης» was formed in the meaning of «tenant of duty and tax», then «τελώνιον» became the word «τελωνείο», which is used in modern Greek as «customs». The concept «τελώνιον» existed in the biblical environment as a professional name for a «customs place», «customs station», «customs». But it could also mean a payment

і платіжний чи перевірочний стіл, який ставився на перехрестях доріг, біля міської брами, в портах і на базарах. Митник офіційно «сидів» на цьому місці, він був – «τελώνης» – збирачем податей, мита, платежів, у тому числі митних.

Біблійне поняття мита застосовувалося до різних податків у часи Ісуса. Ці податки поділялися на прямі та непрямі. В ті часи кожен житель провінції мав платити єдину для всіх ***подушну подать***. Але головним джерелом прямого доходу в провінціях був ***поземельний податок*** – (stipendium) десятина, що складала одну десяту доходів із земельного наділу в натуральній чи грошовій формі. Могли бути і збори з пасовищ, податки на кількість дерев чи виноградники, на нерухомість, живий інвентар, цінності. До непрямих податків належали вектигаль та порторіум. У Римській імперії ***вектигаль*** включав як транзитні, так і

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

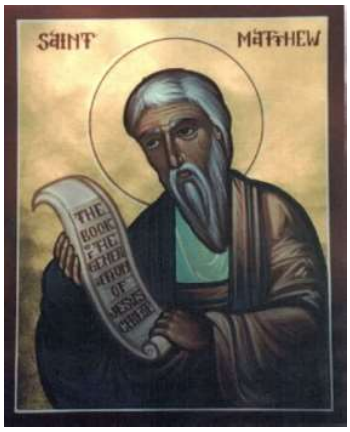
Но оно могло обозначать и платежный или проверочный стол, который ставился на перекрестках дорог, у городских ворот, в портах и на базарах. Мытарь официально «сидел» на этом месте, он был – «τελώνης» – сборщиком пошлин, податей и платежей, в том числе таможенных.

or checking table, which was set up at crossroads, at city gates, in ports and bazaars. The tax collector officially «sat» in this place, he was – «τελώνης» – a collector of duties, taxes and payments, including customs.

Библейское понятие пошлины применялось к различным налогам во времена Иисуса. Эти налоги делились на прямые и непрямые. В те времена каждый житель провинции должен был платить единую для всех ***подушную подать***. Но главным источником прямого дохода в провинциях служил ***поземельный налог*** (stipendium) – десятина, составлявшая одну десятую доходов с земельного надела в натуральной или денежной форме. Могли быть и сборы с пастбищ, налоги на количество деревьев или виноградники, на недвижимость, живой инвентарь, ценности. К косвенным налогам относились вектигаль и порториум. В Римской империи ***вектигаль***

The biblical concept of duty was applied to various taxes during the time of Jesus. These taxes were divided into direct and indirect. In those days, every resident of the province had to pay a ***single poll tax*** for all. But the main source of direct income in the provinces was the ***land tax*** (stipendium) – tithe, which was one tenth of the income from land allotment in kind or in cash. There could be levies from pastures, taxes on the number of trees or vineyards, on real estate, living equipment, values. Indirect taxes included vectigall and portium. In the Roman Empire, ***vectigall*** included both transit and

нетранзитні платежі – податок на відпущення рабів, на сіль, подать з обороту. ***Порторіум*** – митний збір, який стягувався не лише в портах, але і на кордонах на ввіз, провіз та вивіз товарів. Він складав так звані пересувні, прикордонні, мостові і дорожні мита. Так, неподалік від Капернаума розташовувався порт, тому цілком ймовірно, що саме тут збирали портовий та водний податок. Знайдені в Капернаумі рибальські гачки, давила, млини, амфори, шпульки та гончарні вироби підтверджують наявність тут розвинених ремесел і торгівлі, які обкладалися господарськими, промисловими, споживчими та іншими податками.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Крім державних, у Стародавньому Ізраїлі існував ***релігійний податок***. Основною його формою в Ізраїлі була десятина. У книзі Левіт читаємо: «*А всяка десятина з землі, з насіння землі, з плоду дерева, Господеві воно, святощі для*

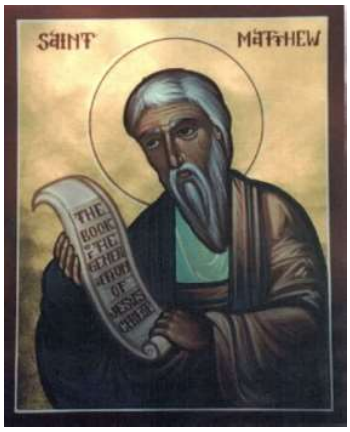
включал как транзитные, так и нетранзитные платежи – налог на отпущение рабов, на соль, налог из оборота. ***Порториум*** – таможенный сбор, который взимался не только в портах, но и на границах на ввоз, провоз и вывоз товаров. Он составлял так называемые передвижные, пограничные, мостовые и дорожные пошлины. Так, недалеко от Капернаума располагался порт, поэтому вполне вероятно, что именно здесь собирали портовый и водный налог. Найденные в Капернауме рыбацкие крючки, давила, мельницы, амфоры, шпульки и гончарные изделия подтверждают наличие здесь развитых ремесел и торговли, которые облагались хозяйственными, промышленными, потребительскими и другими налогами.

non-transit payments – tax on the release of slaves, on salt, tax from turnover. ***Portium*** is a customs duty that was collected not only at ports, but also at borders for the import, transport and export of goods. He made up the so-called mobile, border, bridge and road tolls. So, not far from Capernaum there was a port, so it is likely that it was here that the port and water taxes were collected. Fishing hooks, crushers, mills, amphorae, spools and pottery found in Capernaum confirm the existence of developed crafts and trade here, which were subject to economic, industrial, consumer and other taxes.

Кроме государственных, в древнем Израиле существовал ***религиозный налог***. Основной его формой в Израиле была десятина. В книге Левит читаем: «*И всякая десятина на земле из семян земли и из плодов дерева*

In addition to the state tax in ancient Israel, there was a ***religious tax***. Its main form in Israel was tithe. In the book of Leviticus we read: «*And every tithe on the earth from the seeds of the earth and from the fruit of the tree belongs to*

Господа! А всяка десятина худоби великої та худоби дрібної, усе, що перейде під палицею, десяте буде святість для Господа» (Лев. 27:30-32). У Стародавньому Ізраїлі ця виплата була добровільною. Але вже в період після вавилонського полону було встановлено, щоб всі ізраїльські чоловіки, яким виповнилося 20 років, щорічно платили на користь храму для підтримки богослужіння. Століттями євреї всього світу виплачували щорічний податок своєму великому Храму, де накопичилися колосальні матеріальні статки. У цілому релігійним Законом встановлювалися такі податки натурою: усе первородне (Вих. 13:11-16; Чис. 3:44-51), начатки плодів землі (Вих. 23:19; Друг. 26:1-10) і десятина (Лев. 27:30-32; Друг. 14:22-29).

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Велика кількість податків вимагала системи стягнення податкових та митних зборів. Контролювали збором державних податків у провінціях про-

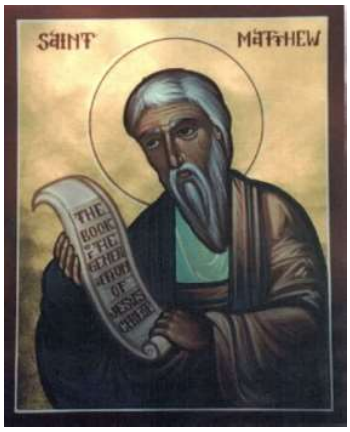
принадлежит Господу: это святыня Господня. И всякую десятину из крупного и мелкого скота, из всего, что проходит под жезлом десятое, должно посвящать Господу» (Лев. 27:30-32). В древнем Израиле эта выплата была добровольной. Но уже в период после вавилонского плена было установлено, чтобы все израильские мужчины, которым исполнилось 20 лет, ежегодно платили в пользу храма для поддержания богослужения. Веками евреи всего мира выплачивали ежегодный налог своему большому Храму, где накопились колоссальные материальные средства. В целом религиозным Законом устанавливались следующие подати натурой: все первородное (Исх. 13:11-16; Чис. 3: 44-51), начатки плодов земли (Исх. 23:19; Втор. 26:1-10) и десятина (Лев. 27:30-32; Втор. 14:22-29).

the Lord: this is the holy thing of the Lord. And every tithe of cattle and sheep, of everything that passes under the rod, the tenth, must be dedicated to the Lord» (Lev. 27:30-32). In ancient Israel, this payment was voluntary. But already in the period after the Babylonian captivity, it was established that all Israeli men who turned 20 years old should pay annually in favor of the temple to maintain worship. For centuries, Jews all over the world have been paying an annual tax to their great Temple, where colossal material resources have accumulated. In general, the religious Law established the following taxes in kind: everything firstborn (Ex. 13:11-16; Num. 3:44-51), the firstfruits of the earth (Ex. 23:19; Deut. 26:1-10), and tithing (Lev. 27:30-32; Deut. 14:22-29).

Большое количество налогов требовало системы взимания налоговых и таможенных сборов. Контролировали сбором государственных

A large number of taxes required a tax and customs collection system. Prosecutors controlled the collection of state

куратори. Вони контролювали податкові потоки, слідкували за дотриманням римського законодавства і перевіряли, чи немає ознак бунту. Римські прокуратори являли собою щось на кшталт обласних голів римського казначейства, наділених широкими імперськими повноваженнями. У республіканському Римі безпосередню функцію збирачів податків (митарів) виконували publicani (публікани) – відкупники казенних зборів. Тоді як, починаючи з Юлія Цезаря (100–44 рр. до н.е.), був відмінений відкуп з прямих податків, зберігши його за непрямими. Для кожної території була призначена сума, яку вона мала сплачувати. Тим самим податки збирала місцева адміністрація, в Палестині – це тетрархи та їх фіскали. В часи імператора Октавіана Августа (63 р. до н.е. – 14 р. н.е.) корпус публікан продовжував скорочуватися. Поряд з ними була створена мережа державних контролюючих установ, про-

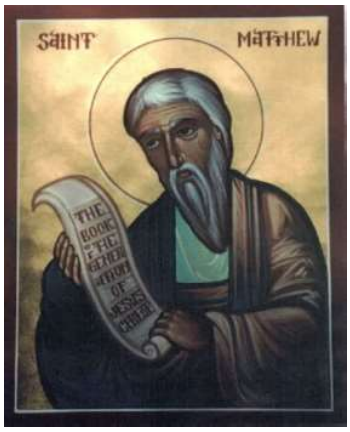

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

налогов в провинциях прокураторы. Они контролировали налоговые потоки, следили за соблюдением римского законодательства и проверяли нет ли признаков бунта. Римские прокураторы представляли собой нечто вроде областных голов римского казначейства, наделенных широкими имперскими полномочиями. В республиканском Риме непосредственную функцию сборщиков налогов (мытарей) выполняли publicani (публиканы) – откупщики казенных сборов. Тогда как начиная с Юлия Цезаря (100–44 гг. до н.э.) был отменен откуп по прямым налогам, сохранив его за непрямыми. Для каждой территории была назначена сумма, которую она должна была платить. Тем самым налоги собирала местная администрация, в Палестине это тетрархи и их фискалы. Во времена императора Октавиана Августа (63 г. до н.э. – 14 г. н.э.) корпус публиканов продолжал сокращаться. Наряду с ними была создана сеть государственных контролирующих учреждений, про-

taxes in the provinces. They monitored tax flows, monitored compliance with Roman law, and looked for signs of rebellion. The Roman procurators were something like the regional heads of the Roman treasury, endowed with broad imperial powers. In republican Rome, the direct function of tax collectors (tax collectors) was performed by publicani (publicans) - tax farmers of state fees. Whereas starting with Julius Caesar (100–44 BC), direct taxes were canceled, keeping it for indirect ones. Each territory was assigned an amount that it had to pay. Thus, taxes were collected by the local administration, in Palestine these are tetrarchs and their fiscal. During the reign of Emperor Octavian Augustus (63 BC – 14 AD) the corps of publicans continued to decline. Along with them, a network of state control institutions was created, population censuses were carried out,

ведені переписи населення, створені податкові кадастри по всіх містах, регулярно формувалися звітні дані. Загалом збір податків передали міським і провінційним властям, а також відкупникам під контролем римських намісників – прокураторів.

Професія податківця й митника є однією з найбільш згадуваних у Новому Завіті. І більше половини цих згадок – у Євангелії від Матвія. Їх призначали із середовища місцевих. Ті, хто збирав прямі податки, були на дотаціях держави, а ті, хто збирав непрямі податі, – не вважалися державними службовцями з юридичної точки зору. Сферою їхньої діяльності була торгівля. Вони, висловлюючись сучасною мовою, працювали в податково-орендній системі – найвище імперське казначейство, «обласні» та «районні» фінансові установи здавали в оренду приватним підприємцям право на збір

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

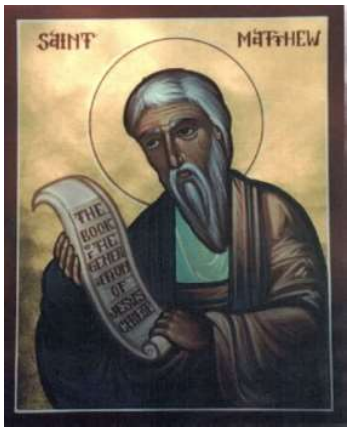
ведены переписи населения, созданы налоговые кадастры по всем городам, регулярно формировались отчетные данные. В общем взимания налогов передали городским и провинциальным властям, а также откупщикам под контролем римских наместников – прокураторов.

Профессия налоговика и таможенника является одной из наиболее упоминаемых в Новом Завете. И больше половины этих упоминаний находятся в Евангелии от Матфея. Их назначали из среды местных. Те, кто собирал прямые налоги, находились на дотациях государства, а те, кто собирал косвенные подати, не считались государственными служащими с юридической точки зрения. Сферой их деятельности была торговля. Они, выражаясь современным языком, работали в налогово-арендной системе – наивысшее имперское казначейство, а также «областные» и «районные» финансовые учреждения сдавали в аренду частным предпринимателям

tax cadastres were created in all cities, reporting data were regularly formed. In general, the collection of taxes was transferred to the city and provincial authorities, as well as tax farmers under the control of the Roman governors – procurators.

The profession of tax and customs officer is one of the most mentioned in the New Testament. And more than half of these references are found in the Gospel of Matthew. They were appointed from among the locals. Those who collected direct taxes were subsidized by the state, and those who collected indirect taxes were not legally considered civil servants. The sphere of their activity was trade. They, in modern terms, worked in the tax-lease system – the highest imperial treasury, as well as «regional» and «district» financial institutions leased to private entrepreneurs the right to collect taxes. This

податків. Ця система за римського панування перетворилася на дуже прибуткове заняття завдяки орендним товариствам, які бажали отримати ще й додатковий прибуток, окрім виплачених їм наперед орендних сум. Отримати такий додатковий прибуток митарі могли тільки одним шляхом – самовільно стягуючи якісь «надбавки», окрім законного податку. Відтак невідповідність фінансових законів, відсутність будь-якого контролю з боку влади у кінцевому підсумку призвели до таких вимог, які навіть цезар Нерон вважав «immodestia», тобто «надмірністю».

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Відомий з Євангелії прокуратор Понтій Пілат, як представник римської влади, наймав відкупників, контролював суму обов'язкових державних внесків та встановлював розмір особистої «надбавки», що перевищувала міру законного податку. Такі зловживання починалися

право на сбор налогов. Эта система при римском владычестве превратилась в очень прибыльное занятие благодаря арендным обществам, которые желали получить ещё и дополнительную прибыль, кроме выплаченных им вперед арендных сумм. Получить такую дополнительную прибыль мытари могли только одним путём – самовольно взимая некие «надбавки» помимо законного налога. Таким образом, несоответствие финансовых законов, отсутствие какого-либо контроля со стороны властей в результате привели к таким требованиям, которые даже цезарь Нерон считал immodestia, то есть «чрезмерностью».

system, under Roman rule, became a very lucrative business thanks to the rental companies, who also wanted to receive additional income in addition to the rental amounts paid to them in advance. The tax collectors could receive such additional profit only in one way – by arbitrarily charging some «allowances» in addition to the legal tax. Thus, the inconsistency of financial laws, the absence of any control by the authorities as a result led to such demands that even Caesar Nero considered «immodestia», that is, «excessive».

Известный из Евангелия прокуратор Понтий Пилат, как представитель римской власти, нанимал откупщиков, контролировал сумму обязательных государственных взносов и устанавливал размер личной «надбавки», превышающей меру законного налога. Такие злоупотребления начинались с

The procurator Pontius Pilate, known from the Gospel, as a representative of the Roman government, hired tax farmers, controlled the amount of mandatory state contributions, and set the amount of a personal «surcharge» in excess of the legal tax. Such abuses began with the activities

з діяльності прокуратора, продовжувалися у практиці великих орендарів і, відповідно, впливали і на середніх, аж до дрібних митарів із Капернаума. Матвій, майбутній апостол, і був одним із таких невеликих відкупників, що стягував порторіум – митні збори. Мабуть, ця діяльність не була йому до душі, він тяготився нею. Крім того, часи панування відкупництва закінчувалися, держава все більше перебирала на себе фіскальні функції. Та й народ все більш агресивно ставився до митарів. Усе це могло відіграти свою роль у рішенні Матвія змінити своє життя, коли він почув від свого брата про Ісуса, послухав Його слова про милість до митників та почув заклик: «*Слідуй за мною!*» (Мф. 9:9).

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

деятельности прокуратора, находили продолжение в практике крупных арендаторов и, соответственно, влияли и на средних, вплоть до мелких мытарей из Капернаума. Матвей, будущий апостол, и был одним из таких незначительных откупщиков, взимал порториум – таможенные пошлины. Видимо эта деятельность не была ему по душе, он тяготился ею. Кроме того, времена господства откупщиков заканчивались, государство все больше принимало на себя фискальные функции. И народ все более агрессивно относился к мытарям. Все это вместе могло сыграть свою роль в решении Матфея изменить свою жизнь, когда он услышал от своего брата про Иисуса, послушал Его слова о прощении таможенников и услышал призыв: «*Следуй за мною!*» (Мф. 9: 9).

of the procurator, found a continuation in the practice of large tenants and, accordingly, influenced medium-sized ones, down to small publicans from Capernaum. Matthew, the future apostle, was one of such insignificant tax farmers who collected portium - customs duties. Apparently this activity was not to his liking, he was burdened by it. In addition, the times of the domination of tax farmers were coming to an end, and the state was increasingly taking on fiscal functions. And the people were more and more aggressive towards publicans. All this together could have played a role in Matthew's decision to change his life, when he heard from his brother about Jesus, listened to His words about the forgiveness of customs officers and heard the call: «*Follow me!*» (Matt. 9:9).

РОЗДІЛ ШОСТИЙ

«ВІДДАЙТЕ КЕСАРЕВЕ КЕСАРЮ, А БОЖЕ БОГОВІ!»

Яким було ставлення Ісуса Христа до сплати податків? Існує класичне місце в Біблії, де Господь чітко відповідає на це питання. До нього звернулися фарисеї і запитали: «*Учителю, чи годиться давати податок для кесаря, чи ні? Чи давати нам чи не давати?*» (Мк. 12:14). У цьому питанні, очевидно, йдеться про державний податок імператору. Фарисеї уточнюють, чи варто давати податок державі взагалі і чи варто їм, євреям, це робити? Справа в тому, що податок, який стягувався на користь язичників, суперечив теократичній ідеї євреїв. Незгодні платити податки Риму навіть піднімали повстання, сприймаючи майновий податок ознакою рабства. На це питання Христос відповів, показуючи

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

ГЛАВА ШЕСТАЯ

«Отдавайте кесарево кесарю, а Божие Богу»

Каким было отношение Иисуса Христа к уплате налогов? Существует классическое место в Библии, где Господь четко отвечает на этот вопрос. К нему обратились фарисеи и спросили: «*Учитель! Позволительно ли давать подать кесарю или нет? Давать ли нам или не давать?*» (Мк. 12:14-17). В этом вопросе очевидно идет речь о государственном налоге императору. Фарисеи уточняют, стоит ли давать налог государству вообще, и стоит ли им, евреям, это делать? Дело в том, что налог, взимаемый в пользу язычников, противоречил теократической идее евреев. Несогласные платить подать Риму даже поднимали восстания, воспринимая имущественный налог как признак рабства. На этот вопрос Христос ответил, показывая им

CHAPTER SIX

«Give what is Caesar's to Caesar, but what is God's to God»

What was Jesus Christ's attitude toward paying taxes? There is a classic passage in the Bible where the Lord clearly answers this question. The Pharisees turned to him and asked: «*Master! Is it permissible to give tribute to Caesar or not? Should we give or not give?*» (Mark 12:14-17). This issue obviously refers to the state tax to the emperor. The Pharisees clarify whether it is worth giving tax to the state at all, and is it worth it for them, the Jews, to do it? The fact is that the tax levied in favor of the Gentiles contradicted the theocratic idea of the Jews. Those who did not agree to pay taxes to Rome even raised uprisings, perceiving the property tax as a sign of slavery. Christ answered this question by showing them the denarius: «*Whose is*

їм динарій: «*Чиє це зображення і напис?*». Вони сказали Йому: «*Кесаря*». Тоді Ісус сказав їм у відповідь: «*Віддайте кесареве кесарю, а Боже Богові!*» (Мк. 12:16-17). Сенс відповіді Христа – служіння царю, не перешкоджає служінню Богу. Так Ісус не заперечує сплату державного податку взагалі і необхідність його сплати для євреїв.

Апостол Павло в одному з послань закликає до сумлінного виконання своїх громадянських обов'язків і, зокрема, до сумлінної сплати податків. Він пише: «*владі треба коритися не тільки із страху покарання, але й заради совісті. Для цього ви платите податки… Тож віддайте всім належне: кому податок – податок, кому мито – мито, кому страх – страх, кому честь – честь*» (Рим. 13:5-7). Як бачимо, для християнина не повинно бути сумніву, чи платити державні податки і збори. У цьому не лише громадянський, але й релігійний обов'язок.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

динарий: «*Чье это изображение и надпись?*» Они сказали Ему: «*Кесаревы*». Тогда Иисус сказал им в ответ: «*Отдавайте кесарево кесарю, а Божие Богу!*». (Мк. 12:14-17). Смысл ответа Христа – служение царю, не препятствует служению Богу. Таким образом Иисус не отрицает уплату государственного налога вообще и необходимость его уплаты для евреев.

Апостол Павел в одном из посланий призывает к добросовестному выполнению своих гражданских обязанностей и, в частности, к добросовестной уплате налогов. Он пишет: «*Власти надобно повиноваться не только из страха наказания, но по совести. Для этого вы и подати платите… Итак, отдавайте всякому должное: кому подать – подать; кому оброк – оброк; кому страх – страх; кому честь – честь*» (Рим. 13:5-7). Как видим, для христианина не должно быть сомнения платить ли государственные налоги и сборы. В этом не только гражданский, но и религиозный долг.

this image and inscription?» They said to Him, «*Caesar's.*» Then Jesus answered them: «*Give what is Caesar's to Caesar, but what is God's to God!*» (Mark 12:14-17). The meaning of Christ's answer is serving the king, does not interfere with serving God. Thus, Jesus does not deny the payment of the state tax in general and the need to pay it for the Jews.

The Apostle Paul in one of his epistles calls for the conscientious fulfillment of their civic duties, and in particular for the conscientious payment of taxes. He writes: The authorities «*must obey not only out of fear of punishment, but in good faith. For this you pay taxes ... So, give everyone their due: to whom to give – to give; to whom the rent – the rent; to whom fear is fear; to whom honor is honor*» (Romans 13:5-7). As we see for a Christian, there should be no doubt about whether to pay state taxes and fees. This is not only a civil, but also a religious duty.

В іншій ситуації Христос показує своє ставлення до храмового податку. У Писанні сказано: «*Коли вони прийшли в Капернаум, то підійшли до Петра збирачі дідрахм і сказали:* «*Чи не дасть Учитель ваш дідрахми?*». У відповідь Христос пропонує Петру піти до моря, зловити рибу і знайти в ній статир: «*Візьми його і віддай їм за Мене й за себе*» (Мф. 17:24-27). Відтак ми бачимо, що Ісус, *щоб не спокушати* складальників храмових податків, пропонує сплатити їм. Як бачимо, Ісус Христос не відмовляється платити державні та релігійні податки і збори.

Зважаючи на такий стан справ у сфері збору податків, можна зрозуміти, чому іудеї з таким презирством і ненавистю ставилися до митарів. Зрозумілими стають і слова святого Іоанна Хрестителя, сказані ним у відповідь на запитання збирачів податку та мита, що робити їм для досягнення

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

В другой ситуации Христос показывает свое отношение к храмовому налогу. В Писании сказано: «*Когда же пришли они в Капернаум, то подошли к Петру собиратели дидрахм и сказали:* «*Учитель ваш не даст ли дидрахмы?*». В ответ Христос предлагает Петру пойти к морю, поймать рыбу и найти в ней статир: «*Возьми его и отдай им за Меня и за себя*» (Мф. 17:24-25). Таким образом мы видим, что Иисус, *чтобы не соблазнять* сборщиков храмовых налогов, предлагает уплатить им. Как видим, Иисус Христос не отказывается платить государственные и религиозные налоги и сборы.

In another situation, Christ shows his attitude towards the temple tax. The Scripture says: «*When they came to Capernaum, the collectors of didrachmas came to Peter and said:* «*Will your teacher give you didrachmas?*» In response, Christ invites Peter to go to the sea, catch a fish and find a styr in it: «*Take it and give it to them for me and for yourself*» (Matthew 17:24-25). Thus, we see that Jesus, *in order not to seduce* the collectors of the temple taxes, offers to pay them. As you can see, Jesus Christ does not refuse to pay state and religious taxes and fees.

Принимая во внимание такое положение дел в сфере сбора налогов, можно понять, почему иудеи с таким презрением и ненавистью относились к мытарям. Понятными становятся и слова святого Иоанна Крестителя, сказанные им в ответ на вопрос сборщиков налогов и сборов, что им делать для до-

Given this state of affairs in the area of tax collection, one can understand why the Jews treated the publicans with such contempt and hatred. The words of St. John the Baptist, which he said in response to the question of the tax collectors and tax collectors, what to do to achieve the Kingdom of God,

Царствія Божого: *Він же сказав їм:* «*Не вимагайте більше, ніж призначено вам*» (Лк. 3:13). А солдатам, які зазвичай були присутні при збиранні податків, сказав: «*Нікого не кривдіть, не обмовляйте, будьте задоволені платнею своєю*» (Лк. 3:14). У цих словах коротко зафіксовані моральні настанови податківцям, актуальні і для нашого часу.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ

Св. апостол Матфей

St. Apostle Matthey

стижения Царствия Божия: *Он же сказал им*: «*Ничего не требуйте более определенного вам*» (Лк. 3:13). А солдатам, которые обычно присутствовали при сборе налогов, сказал: «*Никого не обижайте, не клевещите и довольствуйтесь своим жалованьем*» (Лк. 3:14). В этих словах коротко зафиксированы моральные наставления сборщиков налогов, актуальные и для нашего времени.

also become understandable: *He told them*: «*Do not demand anything more specific to you*» (Luke 3:13). And to the soldiers who were usually present at the collection of taxes, he said: «*Do not offend anyone, do not slander and be content with your salary*» (Luke 3:14). These words briefly record the moral admonitions of tax collectors that are relevant to our time.

РОЗДІЛ СЬОМИЙ

СИМВОЛИ СВЯТОСТІ

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

У християнських творах мистецтва апостол Матвій дуже часто зображується поруч з Ангелом. Цей символічний образ сходить до стародавньої іконописної традиції, згідно з якою кожен з чотирьох євангелістів розміщений на іконі разом з певною істотою: апостол Лука зображується завжди з Телям, апостол Марк поруч з Левом, Матвій разом з Ангелом та Іоанн поблизу Орла. Звідки ці символічні істоти? Вони з'являються у книці Єзекіїля. Пророк отримує видіння чотирьох живих істот, які відомі як тетрамо́рфи (тетрамо́рф – похідне від др.-грец. τετρά́μορφος – який має чотири образи, чотири види): «*І кожна мала чотири обличчя, і кожна з них мала чотири крила, а ноги їх – ноги прямі, і ступні ніг їх – як ступня ноги у тільця … І руки людські були під крилами їх, на чотирьох сторонах їх*» (Єз. 1:6-8).

ГЛАВА СЕДЬМАЯ

Символы святости

В христианских произведениях искусства апостол Матфей очень часто изображается рядом с Ангелом. Этот символический образ восходит к древней иконописной традиции, согласно которой каждый из четырех евангелистов помещается на иконе вместе с определенным существом: апостол Лука изображается всегда с Тельцом, апостол Марк рядом со Львом, Матфей вместе с Ангелом и Иоанн вблизи Орла. Откуда эти символические существа? Они появляются в книге Иезекииля. Пророк получает видение четырех живых существ, которые известны как тетрамо́рфы (тетрамо́рф – производное от др.-греч. τετράμορφος – четырехобразный, четырехвидный): «*И у каждого четыре лица, и у каждого из них четыре крыла; а ноги их – ноги прямые, и ступни ног их – как ступня ноги у тельца… И руки человеческие были под крыльями*

CHAPTER SEVEN

Symbols of holiness

In Christian works of art, the Apostle Matthew is very often depicted next to the Angel. This symbolic image goes back to the ancient iconographic tradition, according to which each of the four evangelists is placed on the icon along with a certain creature: the Apostle Luke is always depicted with Taurus, the Apostle Mark next to Leo, Matthew along with the Angel and John near the Eagle. Where do these symbolic beings come from? They appear in the book of Ezekiel. The Prophet receives a vision of four living beings, which are known as tetramórphs (tetramórphs – derived from ancient Greek τετράμορφος – four-shaped, four-shaped): *each has four faces, and each of them has four wings; and their feet were straight legs, and the soles of their feet were like the foot of a calf's foot ... And the hands of men were under their wings, on their four sides*» (Ezek. 1:6-8).

Далі пророк говорить, що чотири обличчя кожної істоти були різними: «*А подоба їхнього лиця – обличчя людини і обличчя лева мали вони четверо з правиці, а обличчя вола мали вони четверо з лівиці, і обличчя орла мали вони четверо*» (Єз. 1:10). Так вперше виникають образи ангела, лева, тільця й орла, які потім використовуються в Одкровенні Іоанна Богослова.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

В Апокаліпсисі старозавітні образи тварин змінені, тепер вони мають по одному образу кожен: *і навколо престолу – чотири тварини, сповнені очей спереду і ззаду. Перша тварина була подібна до лева, друга тварина подібна до теляти, третя тварина мала лице, як людина, а четверта тварина подібна до летячого орла. І кожна з чотирьох тварин мала по шість крил, а навколо, і навіть під крилами, повно очей. І вдень і в вночі істоти не перестають говорити:* «*Свят, свят,*

их, на четырёх сторонах их» (Иезек. 1:6-8). Дальше пророк говорит, что четыре лица каждого существа были разными: «*Подобие лиц их – лице человека и лице льва с правой стороны у всех их четырёх; а с левой стороны лице тельца у всех четырёх и лице орла у всех четырёх*» (Иезек. 1:10). Так впервые возникает образы ангела, льва, тельца и орла, которые потом используются в Откровении Иоанна Богослова.

Further, the prophet says that the four faces of each creature were different: «*The likeness of their faces – the face of a man and the face of a lion on the right side of all four of them; and on the left side the face of a calf for all four, and the face of an eagle for all four*» (Ezek. 1:10). This is how the images of an angel, a lion, a calf and an eagle appear for the first time, which are then used in the Revelation of John the Theologian.

В Апокалипсисе ветхозаветные образы животных изменены, теперь они имеют по одному лику каждый: *и вокруг престола четыре животных, покрытых очами спереди и сзади. И первое животное было подобно льву, и второе животное подобно тельцу, и третье животное имело лице, как человек, и четвертое животное подобно орлу летящему. И каждое из четырех животных имело по шести крыл вокруг, а внутри покрытых очами; и ни днем, ни ночью не имеют покоя, взывая:* «*Свят, свят,*

In the Apocalypse, the Old Testament images of animals are changed, now they have one face each: *and around the throne are four animals, covered with eyes in front and behind. And the first animal was like a lion, and the second animal was like a calf, and the third animal had a face like a man, and the fourth animal was like a flying eagle. And each of the four animals had six wings around, and inside covered with eyes; and they have no rest day or night, crying out:* «*Holy, holy, holy*

свят Господь Бог Вседержитель, Хто був, є і гряде!» (Одкр. 4:6-8).

Мабуть, тільки з II століття біблійні живі істоти стали асоціюватися з апостолами. В традиції закріпилося таке тлумачення символів живих істот. Тілець у Старому Заповіті був жертовною твариною. І Євангеліє від Луки показує насамперед служіння Христа як Первосвященика і Його Хресну Жертву, принесену за весь світ. Лев поруч з апостолом Марком вказує на царський характер служіння Ісуса, на ту владу, з якою Він здійснював Свій земний шлях. Орел на зображеннях апостола Іоанна, безсумнівно, нагадує нам про те піднесене богослов'я, яке міститься в Євангелії від Іоанна, про політ його думки у висотах християнського світогляду. А апостол Матвій зображується зазвичай з ангелом, що має вигляд людини. Це вказує на зовсім інший характер його Євангелія. Як уже говорилося, колишній

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

свят Господь, Бог Вседержитель, Который был, есть и грядет» (Откр. 4:6–8).

Пожалуй, только с II века библейские живые существа стали ассоциироваться с апостолами. В традиции закрепилось следующее толкование символов живых существ. Телец в Ветхом Завете был жертвенным животным. И Евангелие от Луки показывает в первую очередь служение Христа как Первосвященника и Его Крестную Жертву, принесённую за весь мир. Лев рядом с апостолом Марком указывает на царский характер служения Иисуса, на ту власть, с которой Он совершал Свой земной путь. Орел на изображениях апостола Иоанна, несомненно, напомнит нам о парении его мысли в высотах христианского мировоззрения. Апостол же Матфей изображается обычно с ангелом, имеющим вид человека. Это указывает на совершенно иной характер его Евангелия. Как уже говорилось, бывший мытарь писал своё повествование

is the Lord, God Almighty, who was, is, and is coming» (Rev. 4:6-8).

Perhaps, it was only from the 2nd century that biblical living beings began to be associated with the apostles. The following interpretation of the symbols of living beings has been fixed in the tradition. The Taurus in the Old Testament was a sacrificial animal. And the Gospel of Luke shows first of all the ministry of Christ as the High Priest and His Sacrifice on the Cross, brought for the whole world. The lion next to the Apostle Mark indicates the royal character of Jesus' ministry, the authority with which He completed His earthly journey. The eagle in the images of the Apostle John will undoubtedly remind us of the soaring of his thoughts in the heights of the Christian worldview. The Apostle Matthew is usually depicted with an Angel who looks like a man. This indicates a completely different character of his gospel. As already mentioned, the former tax

митар писав свою розповідь для іудеїв, знайомих зі Священним Писанням (Старим Заповітом). Тому він насамперед намагався показати те, що Христос був тим справжнім Посланцем Божим, на Якому здійснилися всі пророцтва про Месію, дані Богом обраному народу в Старому Заповіті.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Крім названих у Біблії символів, в історії світового мистецтва було створено чимало додаткових символів для позначення особи та діяльності Матвія. Так, наприклад, шабля, кинджал, алебард, або сокира є допоміжними знаряддями у зображенні готовності Матвія до смерті. Ці катувальні знаряддя для сучасної людини важкозрозумілі, для сприймання їх маємо в думках перенестися в уявний світ Середньовіччя.

Набагато легше сприйняти фінансові символи. На першому місці стоять грошові символи: монети, мішки з грошима, га-

для иудеев, знакомых со Священным Писанием (Ветхим Заветом). Потому он в первую очередь старался показать то, что Христос был тем истинным Посланником Божиим, на Котором совершились все пророчества о Мессии, данные Богом избранному народу в Ветхом Завете.

Кроме названных в Библии символов, в истории мирового искусства было создано много дополнительных символов для символического обозначения личности и деятельности Матфея. Так, например, сабля, кинжал, алебард или топор являются вспомогательными орудиями в изображении готовности Матфея к смерти. Это пыточное орудие для современного человека трудно понятно, для их восприятия мы должны мысленно перенестись в воображаемый мир средневековья.

Гораздо легче воспринять финансовые символы. На первом месте стоят денежные символы: монеты, мешки с

collector wrote his story for Jews familiar with the Holy Scriptures (Old Testament). Therefore, first of all, he tried to show that Christ was that true Messenger of God, on whom all the prophecies about the Messiah, given by God to the chosen people in the Old Testament, were fulfilled.

In addition to the symbols named in the Bible, many additional symbols have been created in the history of world art to symbolize the personality and activities of Matthew. For example, a saber, dagger, halberd, or ax are auxiliary tools in the depiction of Matthew's readiness for death. This torture tool is difficult for a modern person to understand, for their perception we must mentally transfer ourselves to the imaginary world of the Middle Ages.

Financial symbols are much easier to perceive. In the first place are monetary symbols: coins, bags of money,

манці, грошові келихи, грошові миски, грошові ваги, грошові дошки, абака, вимірювальний прут або митний шлагбаум, касовий та перевірочний стіл зі знаряддями митної справи. Матвій іноді тримає в руці вимірювальний прут або кутове залізо, яке у стародавності вважалось знаряддям митника, підтвердження цьому знаходимо в Євангелії: «*Якою мірою міряєте, такою відміряють і вам*» (Мф. 7:2).

Це багатогранне і багатостороннє символічне відображення розвивається століттями: у монастирському мистецтві, у розпису кодексів, на саркофагах, мозаїках, фресках, церковних воротах і вікнах, читацьких підставках, трибунах, святилищах й вівтарях, монетах, медалях, виробах із слонової кістки і золота і, звичайно ж, на іконах.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

деньгами, кошельки, денежные бокалы, денежные миски, денежные весы, денежные доски, абака, таможенный шлагбаум, кассовый и проверочный стол с орудиями таможенного дела. Матвей иногда держит в руке измерительный стержень или угловое железо, которое в древности считалось орудием таможенника, подтверждение этому находим в Евангелии: «*И какой мерою мерите, такою и вам будут мерить*» (Мф. 7: 2).

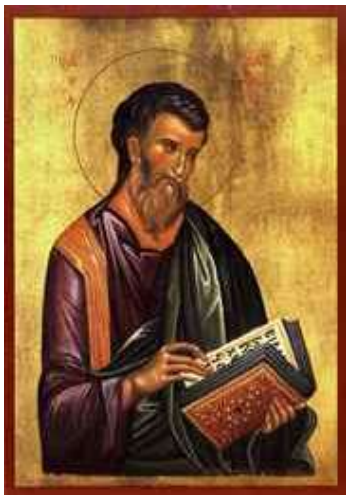
Это многогранное и многостороннее символическое отображение развивалось веками. В монастырском искусстве, в росписи кодексов, на саркофагах, мозаиках, фресках, церковных воротах и окнах. На читательских подставках, трибунах, святилищах и алтарях. На монетах, медалях, на изделиях из слоновой кости и золота. И, конечно же, на иконах.

wallets, money glasses, money bowls, money scales, money boards, an abacus, a customs barrier, a cash register and a checkout table with customs tools. Matvey sometimes holds in his hand a measuring rod or angle iron, which in ancient times was considered a customs officer's tool, we find confirmation of this in the Gospel: «*And with what measure you measure, this will be measured to you*» (Matt. 7:2).

This multifaceted and multifaceted symbolic display has evolved over the centuries. In monastic art, in the painting of codes, on sarcophagi, mosaics, frescoes, church gates and windows. On reading stands, tribunes, shrines and altars. On coins, medals, ivory and gold items. And, of course, on the icons.

РОЗДІЛ ВОСЬМИЙ

З БОЖЕСТВЕННОГО НАМ ДАНО ПОБАЧИТИ ЛИШЕ ВІДБЛИСК

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Ми розглянули біблійну символіку, пов'язану з Матвієм, тепер детальніше розглянемо ті твори мистецтва, які відображають євангельські сюжети, пов'язані з апостолами. Наприклад, наведене оповідання Матвія і Марка досить повно ілюструється ватиканською фрескою Доменіко Гирландайо. І хоча вона відома під назвою «Покликання апостолів Петра й Андрія», уважний погляд виявить, що художник зобразив також покликання Іакова та Іоанна. На фресці відображені три фрагменти цієї історії. Христос ніби йде берегом озера – як в оповіданні Матвія: «*Звідти, йдучи далі…*» (Мф. 4:21). У лівій частині фрески на задньому плані Христос звертається до Петра й Андрія,

ГЛАВА ВОСЬМАЯ

Из божественного нам дано увидеть только отблеск

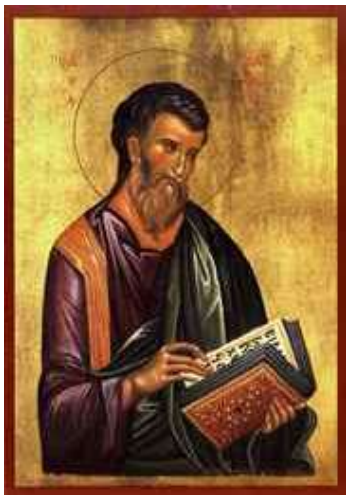
Мы рассмотрели библейскую символику, связанную с Матвеем, теперь подробнее рассмотрим те произведения искусства, которые отражают евангельские сюжеты, связанные с апостолами. Например, приведенный рассказ Матфея и Марка достаточно полно иллюстрируется ватиканской фреской Доменико Гирландайо. И хотя она известна под названием «Призвание апостолов Петра и Андрея», внимательный взгляд обнаружит, что художник изобразил также призвание Иакова и Иоанна. На фреске запечатлены три фрагменты этой истории. Христос как бы идет по берегу озера – как в рассказе Матфея: «*Оттуда, идя далее...*» (Мф. 4:21). В левой части фрески на заднем плане Христос обращается к Петру и Андрею, находящимся в лодке. В

CHAPTER EIGHT

From the divine we are only given a glimpse

We examined the biblical symbolism associated with Matthew, now we will take a closer look at those works of art that reflect the gospel stories associated with the apostles. For example, the above story of Matthew and Mark is quite fully illustrated by the Vatican fresco by Domenico Ghirlandaio. And although it is known as «The Calling of the Apostles Peter and Andrew», a close look will discover that the artist has also depicted the call of James and John. The fresco depicts three fragments of this story. Christ seems to be walking along the shore of the lake – as in the story of Matthew: «*From there, going further...*» (Matt. 4:21). On the left side of the fresco in the background, Christ speaks to Peter and Andrew in the boat. In the center

що знаходяться у човні. У центрі на передньому плані Христос, очевидно, виголошує свої головні слова: «*Ідіть за Мною, Я зроблю вас ловцями людей*». (Мф. 4:19). Апостоли стоять перед Ним уклінно (обидві ці сцени зустрічаються у західному живописі як окремі іконографічні типи зображення покликання перших апостолів). Нарешті, у правій частині фрески на задньому плані Христос, вже у супроводі Петра і Андрія, звертається до Іакова та Іоанна, що сидять разом з їхнім батьком у човні.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Сюжет закликання Петра й Андрія зустрічається в західному живописі найчастіше. Проте відомі й приклади ілюстрування покликання іншої пари учнів – Іакова та Іоанна, синів Зеведеєвих. Цей сюжет ми бачимо в картині Марко Базаіті. Христос стоїть на березі озера; Його супроводжують Петро та Андрій, що вже пішли за Ним; із човна, який причалив до берега, виходять Іаків та Іоанн,

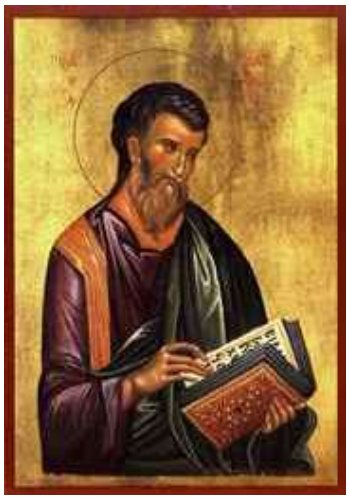
центре на переднем плане Христос, очевидно, произносит Свои главные слова: «*Идите за Мною, и Я сделаю вас ловцами человеков*» (Мф. 4:19). Апостолы стоят перед Ним коленопреклоненные (обе эти сцены встречаются в западной живописи как отдельные иконографические типы изображения призвания первых апостолов). Наконец, в правой части фрески на заднем плане Христос, уже в сопровождении Петра и Андрея, обращается к Иакову и Иоанну, сидящим вместе с их отцом в лодке.

Сюжет призвания Петра и Андрея встречается в западной живописи наиболее часто. Однако известны и примеры иллюстрирования призвания второй пары учеников – Иакова и Иоанна, сыновей Зеведея. Этот сюжет мы видим в картине Марко Базаити. Христос стоит на берегу озера; Его сопровождают уже последовавшие за Ним Петр и Андрей; из причалившей к берегу лодки выходят Иаков и Иоанн,

in the foreground, Christ evidently utters His main words: «*Follow me, and I will make you fishers of men*» (Matt. 4:19). The Apostles are kneeling before Him (both of these scenes are found in Western painting as separate iconographic types of depicting the vocation of the first apostles). Finally, on the right side of the fresco in the background, Christ, already accompanied by Peter and Andrew, addresses James and John, who are sitting with their father in the boat.

The plot of the vocation of Peter and Andrew occurs most often in Western painting. However, there are also known examples of illustrating the calling of the second pair of disciples – James and John, the sons of Zebedee. We see this plot in the painting by Marco Baziti. Christ stands on the shore of the lake; He was accompanied by Peter and Andrew, who had already followed Him; Jacob and John emerge from the boat moored

перший уже схилив коліно перед Христом, Котрий благословляє його. Незважаючи на те, що і Матвій, і Марк, чиї розповіді міг мати на увазі художник, одностайні у твердженні, що Іаків та Іоанн залишили «човна та батька свого», у Базаіті їхній батько також робить крок з човна назустріч Христу.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Зображення юрби на фресці Гірландайо – примха майстра. Євангеліє не говорить в цьому випадку ані про присутність інших учнів Христа, ані про яких-небудь ще людей. Велелюдна громада на березі озера, що її зобразив Гірландайо, не підпадає під визначення «*працівники*», про яких побіжно згадує Марк в оповіданні про покликання синів Зеведея. Деяке виправдання цієї вольності художника дає інша розповідь – Луки – про покликання Петра та Андрія: «*Одного разу, як народ тиснувся до Нього, щоб слухати Слово Боже, Він стояв біля озера Генісаретського; і побачив Він*

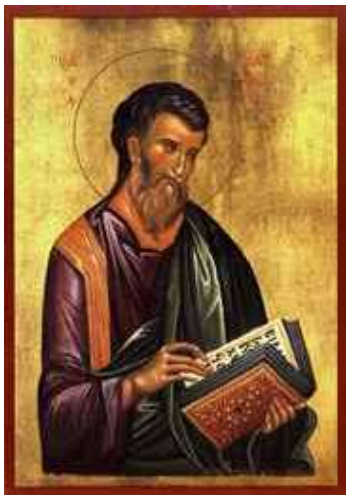
первый уже преклонил колено перед благословляющим его Христом. Хотя и Матфей, и Марк, чьи рассказы мог иметь в виду художник, единодушны в утверждении, что Иаков и Иоанн оставили «лодку и отца своего», у Базаити их отец также делает шаг из лодки навстречу Христу.

Изображение толпы людей на фреске Гирландайо – вольность художника. Евангелие не говорит в данном случае ни о присутствии других учеников Христа, ни о каких-либо еще людях. Многолюдное общество на берегу озера, которое изобразил Гирландайо, не подпадает под определение «*работники*», о которых мельком упоминает Марк в рассказе о призвании сыновей Зеведея. Некоторое оправдание этой вольности художника дает другой рассказ – Луки – о призвании Петра и Андрея: «*Однажды, когда народ теснился к Нему, чтобы слышать слово Божие, а Он стоял у озера Генисаретского, увидел Он*

to the shore, the first has already bowed his knee before Christ blessing him. Although both Matthew and Mark, whose stories the artist could have in mind, are unanimous in the statement that James and John left «the boat and their father», in Basiti, their father also steps out of the boat to meet Christ.

The image of a crowd of people in Ghirlandaio's fresco is the artist's liberty. In this case, the Gospel does not speak of the presence of other disciples of Christ, or of any other people. The populous lakeside society that Ghirlandaio portrays does not fit the definition of «*workers*» that Mark briefly mentions in his account of the calling of the sons of Zebedee. Some justification for this liberty of the artist is given by another story – Luke – about the vocation of Peter and Andrew: «*Once, when the people were crowding to Him to hear the word of God, and He was standing by the lake of Gennesaret, He saw two boats*

два човни, причалені до берега, з яких рибалки вийшли і полоскали сіті» (Лк. 5:1-2).

Покликанню апостола Матвія присвячено чимало картин. Він зазвичай зображується таким, що сидить за столом, на якому розсипані гроші (монети). Його можуть оточувати платники, які принесли свою винагороду, як ми бачимо на картині «Покликання апостола Матвія» Караваджо. Наблизившись до митаря, Христос жестом закликає Матвія йти за Ним. Цей жест виразно передає Караваджо. Разом з Христом можуть бути один (апостол Андрій) або кілька учнів. Матвій усім своїм виглядом висловлює подив і готовність слідувати за Ісусом. Іноді зображується, як він підводиться зі свого місця, готовий йти за Спасителем.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Ми пам'ятаємо, що після покликання Матвій влаштовує для своїх друзів обід (Лк. 5:29). Оскільки в основу картин, що зображають Христа на обіді

две лодки, стоящие на озере; а рыболовы, выйдя из них, вымывали сети» (Лк. 5:1–2).

standing on the lake; and the fishermen went out of them and washed their nets» (Luke 5:1-2).

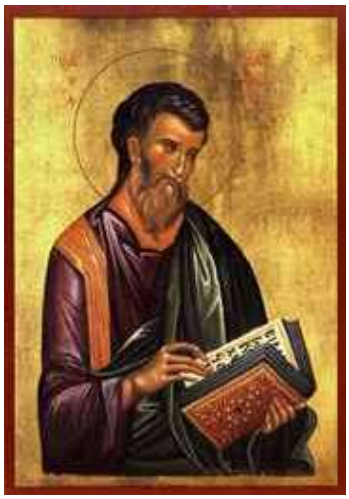
Призванию апостола Матфея посвящено немало полотен. Он обычно изображается сидящим за столом, на котором рассыпаны деньги (монеты). Его могут окружать плательщики, принесшие свою мзду, как мы видим на картине «Призвание апостола Матфея» Караваджо. Приблизившийся к мытарю, Христос жестом призывает Матфея идти за Ним. Этот жест выразительно передает Караваджо. Вместе с Христом могут быть один (апостол Андрей), или несколько учеников. Матфей всем своим обликом выражает изумление и готовность следовать за Иисусом. Иногда он изображается поднимающимся со своего места, готовый идти за Спасителем.

Many canvases are dedicated to the calling of the Apostle Matthew. He is usually depicted sitting at a table on which money (coins) are scattered. He may be surrounded by payers who have brought their bribes, as we see in the painting «The Calling of the Apostle Matthew» by Caravaggio. Approaching the publican, Christ gestures to Matthew to follow Him. This gesture is expressively conveyed by Caravaggio. Together with Christ there can be one (Apostle Andrew), or several disciples. Matthew in all his appearance expresses amazement and readiness to follow Jesus. Sometimes he is depicted rising from his seat, ready to follow the Savior.

Мы помним, что после призвания Матфей устраивает для своих друзей обед (Лк. 5:29). Поскольку в основу картин, изображающих

We remember that after his call, Matthew hosts a dinner for his friends (Luke 5:29). Since the paintings depicting Christ at a feast in the

в домі митника, покладено розповідь Луки, то сам сюжет називається «Гостина в домі Левія» (а не Матвія). Розкішний бенкет із безліччю народу зобразив на картині Паоло Веронезе. Художник не дотримується євангельського джерела в зображенні персонажів і обстановки (зокрема, присутні не лежать, як це описано у Луки, а сидять за великим столом, що займає усю ширину простору), він зображує бенкет у стилі венеціанських торжеств XVI століття.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Інший характер властивий картині з паризького Лувру «Євангеліст Матвій». Тут Рембрандт використовує традиційний іконографічний мотив (ангел надихає євангеліста), але дає йому абсолютно інше тлумачення. У всіх попередників Рембрандта це натхнення передано у фізично відчутній формі (наприклад, у Караваджо ангел буквально направляє руку апостола). Рембрандт переводить мотив

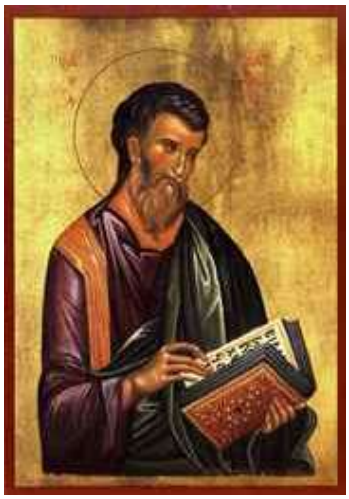
Христа на пиру в доме мытаря, положен рассказ Луки, то сам сюжет называется «Пир в доме Левия» (а не Матфея). Роскошный пир с множеством народа изобразил на картине Паоло Веронезе. Художник не придерживается евангельского источника в изображении персонажей и обстановки (в частности, пирующие не возлежат, как это описано у Луки, а сидят за огромным столом, занимающим всю ширину пространства), он изображает пиршество в стиле венецианских торжеств XVI века.

Иной характер присущ картине из парижского Лувра «Евангелист Матфей». Здесь Рембрандт использует традиционный иконографический мотив (ангел вдохновляет евангелиста), но дает ему совершенно иное истолкование. У всех предшественников Рембрандта это вдохновение облечено в физически осязательную форму (например, у Караваджо ангел в буквальном смысле направляет руку апостола). Рембрандт

publican's house are based on the story of Luke, the plot itself is called «Feast in the house of Levi» (not Matthew). Paolo Veronese depicted a luxurious feast with many people in the painting. The artist does not adhere to the Gospel source in depicting the characters and the setting (in particular, the feasts do not recline, as described by Luke, but sit at a huge table that occupies the entire width of the space), he depicts a feast in the style of Venetian celebrations of the 16th century.

A different character is inherent in the painting from the Paris Louvre «Matthew the Evangelist». Here Rembrandt uses the traditional iconographic motif (the angel inspires the evangelist), but gives it a completely different interpretation. In all Rembrandt's predecessors, this inspiration is clothed in a physically tactile form (for example, in Caravaggio, the Angel literally guides the apostle's hand). Rembrandt

у план психологічний. У центрі полотна ми бачимо фігуру бородатого старого в темному одязі; обличчя його побороздне зморшками. Приклавши ліву руку до грудей, він записує щось у розкриту книгу, прислухаючись до слів невидимого ангела.

Справжній скарб пропонує глядачам роттердамський «Het Nederlands Belastingmuseum»: «Покликання Матвія» роботи художника Марінуса ван Роймерсвале. Картину придбав колишній директор Імперської податкової академії Нідерландів професор Ван дер Поел, який заснував прекрасну колекцію, щоб ознайомити усіх, хто працює у фінансовій, податковій та митній галузях, з життям апостола Матвія.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

На ній Матвій ще жестикулює за касовим столом, серед мішків, наповнених грошима, цінним заставним посудом, актами і різними паперами.

переводит мотив в план психологический. В центре полотна мы видим поясную фигуру бородатого старика в темной одежде; лицо его изборождено морщинами. Приложив левую руку к груди, он записывает что-то в раскрытую книгу, прислушиваясь к словам невидимого ангела.

Настоящее сокровище предлагает зрителям роттердамский Het Nederlands Belastingmuseum: «Призвание Матфея» работы художника Маринуса ван Реймерсвале. Картину приобрел прежний директор Имперской налоговой академии Нидерландов профессор Ван дер Поел, который основал прекрасную коллекцию, чтобы ознакомить всех работающих в финансовой, налоговой и таможенной отраслях с жизнью апостола Матфея.

На ней Матфей ещё жестикулирует за кассовым столом, среди мешков, наполненных деньгами, ценной залоговой посудой, актами и разными бумагами. Дорогая одежда

translates the motive into a psychological plan. In the center of the canvas we see the half-length figure of a bearded old man in dark clothes; his face is furrowed with wrinkles. Putting his left hand to his chest, he writes something in the open book, listening to the words of the invisible Angel.

A real gem is offered to the audience by the Rotterdam Het Nederlands Belastingmuseum: The Calling of Matthew, by artist Marinus van Reimerswale. The painting was acquired by the former director of the Dutch Imperial Tax Academy Professor Van der Poel, who founded an excellent collection to familiarize all those working in the financial, tax and customs sectors with the life of the Apostle Matthew.

On it, Matthew is still gesturing at the cash desk, among sacks filled with money, valuable pledged utensils, acts and various papers. Expensive clothing

Дорогий одяг із загостреним оксамитовим ковпаком підтверджує його високий статус. Але Ісус, Який йде у супроводі чотирьох учнів, не торгується. Його: «Іди за Мною!», що супроводжується жестом руки, однозначне.

Людина завжди прагне вищого. І хоча всі ці полотна – тільки відблиск тих подій, тільки момент, застиглий на полотні завдяки майстерності іконописця або художника, але вони, як і Священне Писання, надзвичайно важливі для нас. Дивлячись на них, ми ніби опиняємося там, де відбувалося спасіння людей, бачимо ті події, про які розповідає нам Євангеліє. Ми не можемо бачити Бога, але можемо пізнавати Його через красу створінь, і особливо через мистецтво.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

с остроконечным бархатным колпаком подтверждает его высокий статус. Но Иисус, Который идет в сопровождении четырех учеников, не торгуется. Его: «Иди за Мной!», сопровождается однозначным жестом руки.

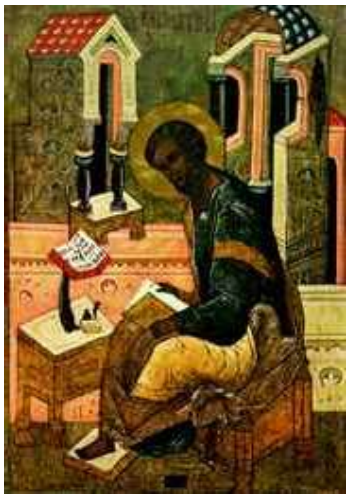
Человек всегда стремится к высшему. И хотя все эти полотна – всего лишь отблеск тех событий, только момент, застывший благодаря мастерству иконописца или художника, но они, как и Священное Писание, чрезвычайно важны для нас. Глядя на них, мы как будто оказываемся там, где совершалось спасение людей, видим те события, о которых рассказывает нам Евангелие. Мы не можем видеть Бога, но можем познавать Его через красоту творений, и особенно через искусство.

with a pointed velvet cap confirms its high status. But Jesus, who is accompanied by four disciples, is not bargaining. His: «Follow Me!», Accompanied by an unambiguous hand gesture.

Man always strives for the highest. And although all these canvases are just a reflection of those events, only a moment frozen due to the skill of an icon painter or artist, they, like the Holy Scriptures, are extremely important for us. Looking at them, we seem to find ourselves where the salvation of people took place, we see the events about which the Gospel tells us. We cannot see God, but we can know Him through the beauty of creations, and especially through art.

РОЗДІЛ ДЕВ'ЯТИЙ

«ПОКРОВОМ СВОЇМ ПОКРИЙ І ЗБЕРЕЖИ МЕНЕ»

Церква вчить, що в момент хрещення кожен християнин отримує ангела охоронця, що оберігає його протягом життя. Крім того, називаючи дитину тим чи іншим іменем, ми говоримо, що святий, на честь якого була названа дитина, стає її небесним покровителем, а день його пам'яті на Русі раніше називали іменинами. Своєму небесному покровителю ми молимося так само, як і іншим святим, просячи у нього молитов перед Престолом Божим.

Православна церква, на відміну від католицької, ніколи не знала такого поняття, як патронат – коли Церквою «призначається» святий, який опікує людей, що обіймають ту чи іншу посаду або вибрали ту чи іншу професію.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

ГЛАВА ДЕВЯТАЯ

«Покровом своим покрой и храни меня»

Церковь учит, что в момент крещения каждый христианин получает ангела хранителя, оберегающего его в течение жизни. Кроме того, называя ребенка тем или иным именем, мы говорим, что святой, в честь которого был назван человек, становится его небесным покровителем, а день его памяти на Руси раньше называли именинами. Своему небесному покровителю мы молимся, равно как и прочим святым, прося у него молитв перед Престолом Божиим.

Православная церковь, в отличие от католической, никогда не знала такой практики, когда Церковью «назначается» святой, якобы опекающий людей, занимающих то или иное положение или выбравших ту или иную профессию. Востоку

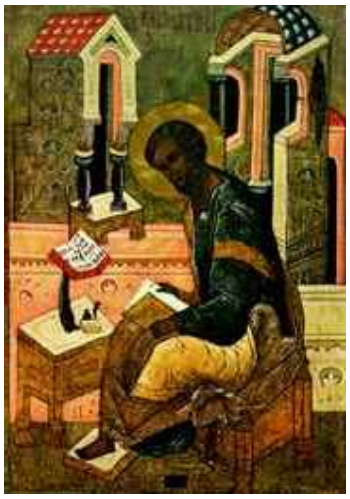
CHAPTER NINE

«Cover with your cover and protect me»

The Church teaches that at the moment of baptism, every Christian receives a Guardian Angel, who protects him throughout his life. In addition, calling a child by one name or another, we say that the saint in whose honor the person was named becomes his heavenly patron, and the day of his memory in Russia was formerly called name days. We pray to our heavenly patron, as well as to other saints, asking him for prayers before the Throne of God.

The Orthodox Church, in contrast to the Catholic Church, has never known such a practice when the Church «appoints» a saint, supposedly guarding people who occupy a particular position or have chosen a particular profession. A

Християнському Сходові було притаманне інше розуміння небесного заступництва – люди у своїх потребах зверталися до святих, які у своєму земному житті прославилися якимись особливими чудесами або займалися постійно будь-якою справою.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Наприклад, лікарі особливо шанують тих святих, які за життя були лікарями або мали дар зцілень – великомученик Пантелеймон, преподобний Агапіт Печерський або святитель Лука (Войно-Ясенецький). Іконописці завжди з особливою повагою ставилися до апостола і євангеліста Луки, преподобних Аліпія і Андрія Рубльова. Воїни традиційно моляться архістратигові Михайлу, великомученикові Георгію, а працівники фіску, фінансових структур шанують апостола Матвія.

Цей список можна продовжувати далі. Але потрібно знати, що небесний покровитель –

было присуще иное понимание небесного покровительства – люди в своих нуждах обращались к святым, которые в своей земной жизни прославились какими-то особыми чудесами или занимались постоянно каким-либо делом.

Например, врачи, особо почитают тех святых, которые при жизни были врачами или имели дар исцелений – как, например, великомученик Пантелеимон, преподобный Агапит Печерский или святитель Лука (Войно-Ясенецкий). Иконописцы всегда с особым почтением относились к апостолу и евангелисту Луке, преподобным Алипию и Андрею Рублеву. Воины традиционно молятся архистратигу Михаилу, великомученику Георгию, а работники финансовых структур почитают апостола Матфея.

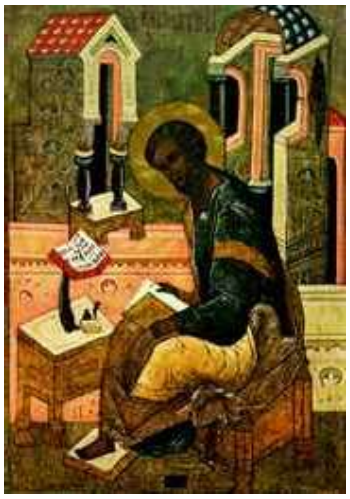
Этот список можно продолжать дальше. Но следует знать, что небесный покровитель – это не тот, кто может

different understanding of heavenly protection was inherent in the East – people in their needs turned to the saints, who in their earthly life were famous for some special miracles or were constantly engaged in some kind of business.

For example, doctors, naturally, especially venerate those saints who were doctors during their lifetime or had the gift of healings, such as the Great Martyr Panteleimon, the Monk Agapit of the Caves, or Saint Luke (Voino-Yasenetsky). Icon painters have always treated the Apostle and Evangelist Luke, the Monk Alipy and Andrei Rublev with special respect. The soldiers traditionally pray to the Archangel Michael, the Great Martyr George, and the employees of financial structures honor the Apostle Matthew.

The list goes on and on. But you should know that the heavenly patron is not the one who can do everything

це не хтось, хто може зробити все за нас. Це не просто святий, до якого звертаються в разі крайньої потреби. Святі – це взірець для нас. Взірець істинно християнського життя, послуху Богові та Його заповідям. І, говорячи, що апостол Матвій є небесним покровителем співробітників фіскальної служби, ми насамперед маємо на увазі, що кожен з них повинен дивитися на життя апостола як на ідеал віри і рішучості. Ніхто зазвичай не вимагає від нас залишити місце роботи і йти проповідувати Євангеліє людям. Адже можна нести вчення Христа і по-іншому – своїм особистим прикладом, усім своїм життям.

Часто буває, що людина звертається до Бога або до святих тільки тоді, коли ситуація здається вже безвихідною. У моменти, коли у нас все добре, ми забуваємо про вище, задовольняючись земним. Забуваємо про те, що життя мін-

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

сделать все за нас. Это не просто святой, к которому обращаются в случае крайней нужды. Святые, в первую очередь – это пример для нас истинно христианской жизни, послушания Богу и Его заповедям. И говоря, что апостол Матфей является небесным покровителем сотрудников ведомств, координирующих государственную финансовую, бюджетную политику, мы прежде всего имеем в виду, что каждый из них должен смотреть на жизнь апостола как на пример веры и решимости. Никто, конечно, не требует от нас оставить место работы и идти проповедовать Евангелие людям. Ведь можно нести учение Христа и по-другому – своим личным примером, всей своей жизнью.

for us. This is not just a saint to be consulted in case of dire need. The saints, first of all, are an example for us of a truly Christian life, obedience to God and His commandments. And when we say that the Apostle Matthew is the heavenly patron of the employees of the departments that coordinate public financial and budgetary policy, we first of all mean that each of them should look at the life of the Apostle as an example of faith and determination. Nobody, of course, demands that we leave our place of work and go preach the Gospel to people. After all, you can carry the teaching of Christ in another way – by your personal example, by your whole life.

Часто бывает, что человек обращается к Богу или святым только тогда, когда ситуация кажется уже безвыходной. В моменты же, когда у нас все хорошо, мы забываем о высшем, довольствуясь земным. Мы забываем о том,

It often happens that a person turns to God or the saints only when the situation seems already hopeless. At the moments when everything is good with us, we forget about the higher, being content with the earthly. We forget

ливе, що воно рано чи пізно закінчується і тоді настає час дати відповідь. Тому Церква закликає нас постійно звертатися до Бога, до Його святих, завжди пам'ятати про їхній подвиг і прагнути проводити життя так, як наші небесні покровителі.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ

Св. апостол Матфей

St. Apostle Matthey

что жизнь изменчива, что она рано или поздно заканчивается, и тогда наступает время дать ответ. Потому Церковь призывает нас постоянно обращаться к Богу, к Его святым, всегда помнить об их подвиге и стремиться проводить жизнь так, как наши небесные покровители.

that life is changeable, that it ends sooner or later, and then the time comes to give an answer. Therefore, the Church calls us to constantly turn to God, to His saints, to always remember their deeds and strive to lead our lives as our heavenly patrons.

РОЗДІЛ ДЕСЯТИЙ

СЛУЖІННЯ БЛИЖНЬОМУ – СЛУЖІННЯ БОГУ

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Ми розглянули, як служили Богу апостоли. Але як можемо служити Богу ми, в нашу постхристиянську епоху? Справді час класичного, традиційного християнства пройшов, закінчилася ера панування традиційного християнства у світі. Ще можна бачити православні храми і бути присутнім на церковному богослужінні, ще значна частина країн Східної Європи дотримуються православної традиції, але разом зі зміною духу часу неминуче змінюються релігійні запити, уявлення і поведінка. Як не забути про Бога? Чи можна Йому служити не тільки у храмі?

Одним з найбільш прийнятних Богу служінь – є служіння ближньому. За останні роки в Україні одним з найпоширеніших

ГЛАВА ДЕСЯТАЯ

Служение ближнему – служение Богу

Мы рассмотрели, как служили Богу апостолы. Но как можем служить Богу мы в нашу постхристианскую эпоху? Действительно, время классического, традиционного христианства прошло, вернее, закончилась эра господства традиционного христианства в мире. Еще можно видеть православные храмы и присутствовать на церковном богослужении, еще значительная часть стран восточной Европы относят себя к православной традиции, но вместе с изменением духа времени неизбежно меняются религиозные запросы, представления и поведение. Как не забыть о Боге? Можно ли ему служить не только в храме?

Одним из самых угодных Богу служений – есть служение ближнему. За последние годы в Украине одним из

CHAPTER TEN

Serving Neighbor – Serving God

We have examined how the apostles served God. But how can we serve God in our post-Christian era? Indeed, the time of classical, traditional Christianity has passed, or rather, the era of the dominance of traditional Christianity in the world has ended. You can still see Orthodox churches and attend church services, still a significant part of the countries of Eastern Europe consider themselves to be Orthodox, but along with the change in the spirit of the times, religious needs, ideas and behavior inevitably change. How not to forget about God? Is it possible to serve him not only in the temple?

One of the most pleasing to God services is serving one's neighbor. In recent years, volunteering has

видів допомоги ближнім стало волонтерство, у якому беруть участь не лише прості люди, представники громадських організацій, але й священнослужителі, які усвідомлюють свій обов'язок перед Богом та країною. Волонтерство є не лише громадським, але й духовним служінням, у якому кожний з нас може брати посильну участь.

Св. апостол Матфей
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Окремим видом служіння ближнім є виконання службового обов'язку чиновника, вченого, політика, підприємця, лікаря, юриста чи викладача. Служіння Богу, людям та виконання свого громадянського обов'язку тісно пов'язані між собою. Адже бути справжнім християнином – передбачає не лише служіння Богу, але й виконання моральних і громадянських обов'язків перед суспільством, владою, сім'єю, перед безпосередніми керівниками, клієнтами, товаришами по службі,

самых распространенных видов помощи ближним стало волонтерство. В этой деятельности принимают участие не только простые люди, представители общественных организаций, но и священнослужители, которые осознают свой долг перед Богом и страной. Волонтерство есть не только сугубо общественное, но и духовное служение ближним, в котором каждый из нас может принять посильное участие.

Отдельным видом служения ближним есть исполнение служебного долга чиновника, ученого, политика, предпринимателя, врача, юриста или преподавателя. Служение Богу, людям и исполнение своего общественного долга тесно связаны между собой. Ведь быть настоящим христианином – предполагает не только служение Богу, но и исполнение моральных и гражданских обязанностей перед обществом, властью, семьей, перед непосредственными руководителями, клиентами, сослуживцами, подчиненными или студента-

become one of the most common types of assistance to neighbors in Ukraine. This activity is attended not only by ordinary people, representatives of public organizations, but also by clergymen who are aware of their duty to God and the country. Volunteering is not only a purely public service, but also a spiritual service to our neighbors, in which each of us can take part as much as we can.

A separate type of service to others is the fulfillment of the official duty of an official, scientist, politician, entrepreneur, doctor, lawyer or teacher. Serving God, people and fulfilling one's public duty are closely related. After all, being a real Christian presupposes not only serving God, but also fulfilling moral and civic responsibilities to society, government, family, to direct leaders, clients, colleagues, subordinates or students – all those

підлеглими чи студентами – усіма тими ближніми, які складають коло нашого життя. Саме тому особливою частиною християнського соціального вчення є вчення про службові та громадські обов'язки віруючого.

Важливо, щоб чиновник чи держслужбовець усвідомили власний моральний і службовий обов'язок перед суспільством і державою. Основними принципами такого служіння є благо і справедливість, бо робота чиновника має своїм пріоритетом служіння загальному благу та інтересам людей, справедливе служіння інтересам держави як організованої системи управління суспільством і служіння вищій меті – принципам блага та справедливості, вищим втіленням яких і є Бог.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Будь який держслужбовець Міністерства фінансів, у чиїх руках зосереджена державна влада, – зобов'язаний відповідально використовувати

ми – всеми теми ближними, которые составляют круг нашей жизни. Именно поэтому особенной частью христианского социального учения есть учение о служебном и общественном долге верующего.

neighbors who make up the circle of our life. That is why a special part of the Christian social teaching is the teaching about the official and public duty of the believer.

Очень важно осознание чиновником или госслужащим своего морального и служебного долга перед обществом и государством. Основными принципами такого служения есть благо и справедливость, ибо работа чиновника имеет своим приоритетом служение общему благу и интересам людей, справедливое служение интересам государства, как организованной системы управления обществом, и служение высшей цели – принципу блага и справедливости, высшим воплощением которых и есть Бог.

It is very important for an official or civil servant to realize his moral and service duty to society and the state. The main principles of such service are goodness and justice, for the work of an official has as its priority serving the common good and the interests of people, just serving the interests of the state as an organized system of managing society, and serving the highest goal – the principle of goodness and justice, the highest embodiment of which is God.

Любые госслужащие Министерства финансов, в чьих руках сосредоточена власть в финансовой, бюджетной, налоговой и таможенной сферах, – обязаны ответственно

Any civil servants of the Ministry of Finance, in whose hands the power in the financial, budgetary, tax and customs spheres is concentrated, are obliged

владу. Адже чиновник, який служить на благо суспільства, оберігаючи інтереси держави, представляючи її перед громадянами, має бути особою відповідальною і незацікавленою. Неприпустимо, щоб в його діяльності проявлялися корпоративні інтереси, корисливість, некомпетентність, хамство, заздрість. Будучи чиновником, працівник Мінфіну уособлює державу, і від його поведінки залежить довіра до системи влади взагалі. Особливо важливим є розуміння цього факту держслужбовцями в теперішній важкий час, коли українська держава стала об'єктом дорікань з боку громадян, коли владі часто справедливо нарікають за порушення принципів справедливості, відповідальності, обов'язку. Тому і громадяни у відповідь проявляють недовіру, непослух, неповагу до держави та її представників. Водночас відповідальною має бути і поведінка громадян українського суспільства. На

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

распоряжаться этой властью. Ведь чиновник, служа благу общества, охраняя интересы государства, представляя его перед гражданами, должен быть лицом ответственным и незаинтересованным. Недопустимо, чтобы в его деятельности проявлялись корпоративные интересы, корыстолюбие, некомпетентность, хамство, зависть. Будучи чиновником, работник Министерства финансов олицетворяет государство, и от его поведения зависит доверие к системе власти вообще. Особенно важно понимание этого факта госслужащими в нынешнее трудное время, когда украинское государство стало объектом порицания со стороны граждан, когда власть, часто заслуженно, вызывает справедливую критику за нарушение принципов справедливости, ответственности, долга. Поэтому и граждане отвечают тем же, проявляя недоверие, неповиновение, неуважение к государству и его представителям. В то же время ответственным должно быть и поведение граждан

to dispose of this power responsibly. After all, an official, serving the good of society, protecting the interests of the state, representing it before citizens, should be a responsible and disinterested person. It is unacceptable that corporate interests, greed, incompetence, rudeness, envy are manifested in his activities. As an official, an employee of the Ministry of Finance personifies the state, and trust in the system of power in general depends on his behavior. It is especially important for civil servants to understand this fact in the current difficult time, when the Ukrainian state has become the object of censure by citizens, when the authorities, often deservedly, cause fair criticism for violating the principles of justice, responsibility, and duty. Therefore, citizens respond in the same way, showing distrust, disobedience, disrespect for the state and its representatives. At the same time, the behavior of the citizens of the Ukrainian

них покладається основний тягар у відновленні країни, контролі за владою, реалізації власної ініціативи, проявах розумної політичної активності, відстоюванні власних прав та інтересів, тобто формуванні громадянського суспільства.

Не менш важливим є просвіта громадян, пояснення справжніх функцій Мінфіну. Мало хто замислюється, що Міністерство фінансів – центральний орган виконавчої влади України, який формує і реалізує державну фінансову та бюджетну політику, а також визначає політику в митній і податковій сферах. Водночас чимало громадян досить обґрунтовано, закидаючи працівникам фіскальної служби особисте збагачення, невиправдано виступають взагалі проти стягування податків державою. Насправді варто розрізняти факти корупції в цій сфері від визнання важливості роботи фіскальної служби для розвитку держави

СВ. АПОСТОЛ МАТВЕЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

украинского общества. На них возлагается основная ноша по восстановлению страны, в контроле за властью, в раскрытии собственной инициативы, в разумной политической активности, защите собственных прав и интересов, одним словом – в формировании гражданского общества.

Важным есть просвещение граждан, объяснение подлинных функций Министерства финансов. Мало кто задумывается, что Министерство финансов – центральный орган исполнительной власти Украины, который формирует и реализует государственную финансовую и бюджетную политику, а также определяет политику в таможенной и налоговой сфере. В тоже время немало граждан, достаточно обосновано, обвиняя работников этого ведомства в личном обогащении, неоправданно выступают вообще против взимания налогов государством. На самом деле следует различать факты коррупции в этой сфере от признания важности работы

society must also be responsible. They bear the main burden of rebuilding the country, controlling the government, disclosing their own initiative, sensible political activity, protecting their own rights and interests, in a word, in the formation of civil society.

It is important to educate citizens, explain the true functions of the Ministry of Finance. Few people think that the Ministry of Finance is the central executive body of Ukraine, which forms and implements the state financial and budgetary policy, and also determines the policy in the customs and tax sphere. At the same time, quite a few citizens, quite reasonably, accusing the employees of this department of personal enrichment, unjustifiably oppose the collection of taxes by the state. In fact, one should distinguish the facts of corruption in this area from the recognition of the importance of the work of the Ministry of Finance for the

та суспільства. З проявами перших треба боротися, а важливість другого необхідно визнати.

Біблія вчить нас – «*не створи собі кумира*» (Вих. 20:4), а ми можемо додати від себе – «не створи собі ворога». І цей заклик стосується не тільки наших співвітчизників, які волею долі опинилися по інший бік лінії конфлікту на Донбасі, ця моральна максима стосується всіх. Чиновники, політики, бізнесмени не вороги нам – вони важливі і необхідні представники суспільства. Без них неможливий повноцінний розвиток суспільства і держави. Щоправда, серед них є ті, кому з різних причин прийшлося йти на компроміс з власною совістю, хто піддався спокусі користолюбства. Багатьом доводилося помилятися, переважно керуючись хибними уявленнями про обов'язок чи зі страху за власну родину. Але в системі фіскальної служби значна частина відповідаль-

СВ. АПОСТОЛ МАТВЕЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Министерства финансов для развития государства и общества. С проявлениями первых надо бороться, а важность второго необходимо признать.

Библия нас учит – «*не сотвори себе кумира*» (Исх. 20: 4), а мы от себя можем добавить – не сотвори себе врага. И этот призыв относится не только к нашим соотечественникам, волею судеб оказавшихся по другую сторону линии конфликта на Донбассе, эта моральная максима относится ко всем. Политики, чиновники, бизнесмены не враги нам, – они важные и необходимые представители общества. Без них невозможно полноценное развитие общества и государства. Правда, среди них есть те, кому по разным причинам пришлось пойти на компромисс с собственной совестью, поддавшись искушению корысти. Многим приходилось ошибаться, как правило, руководствуясь ложным представлением о долге или личной выгодой. Но в системе министерства

development of the state and society. The manifestations of the former must be fought, and the importance of the latter must be recognized.

The Bible teaches us – «*do not create an idol for yourself*» (Ex. 20:4), but we can add from ourselves – do not create an enemy for yourself. And this appeal applies not only to our compatriots, by the will of fate, who found themselves on the other side of the conflict line in Donbass, this moral maxim applies to everyone. Politicians, officials, businessmen are not our enemies – they are important and necessary representatives of society. Without them, the full development of society and the state is impossible. True, among them there are those who, for various reasons, had to compromise with their own conscience, succumbing to the temptation of self-interest. Many have had to make mistakes, usually guided by a false idea of duty or personal gain. But in the system of the ministry there are many

них людей, які чесно виконують свої службові обов'язки. І ми будемо вдячні Вам, якщо Ви знімете окуляри неприйняття і злості. Чому так відбувається? Це тема іншої книги. Відповідь перед людьми та Богом за прожите життя кожен буде давати особисто.

Наше спільне завдання – змінити країну. Насамперед необхідно подолати корупцію, модернізувати економіку, оптимізувати управління державними службами, прискорити формування громадянського суспільства. Реформа держави передбачає також кардинальні зміни податкової та митної служб, які для цього координуються Міністерством фінансів України. У межах останнього потрібно подолати прояви корупції, бюрократії та некомпетентності. Владі необхідно відійти від сприйняття податкової і митної систем як засобу тиску на бізнес, подолати практику використання цього органу заради особистого

СВ. АПОСТОЛ МАТВЕЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

множество ответственных людей, которые честно выполняют свой служебный долг. И мы будем благодарны, если вы позволите себе снять очки неприятия и злости. Почему так происходит? Это тема другой книги. Ответ за свою жизнь каждый будет давать лично.

Наша общая задача – изменить страну. Прежде всего стране необходимо преодолеть коррупцию, модернизировать экономику, оптимизировать управление государственными службами, ускорить формирование гражданского общества. Реформа государства включает также кардинальные изменения налоговой и таможенной служб, которые для этого координируются Министерством финансов Украины. В границах последнего необходимо преодолеть проявления коррупции, бюрократии и некомпетентности. Власти следует отойти от восприятия налоговой и таможенной систем как средства давления на бизнес, преодолеть практику исполь-

responsible people who honestly fulfill their official duties. And we will be grateful if you allow yourself to take off your glasses of rejection and anger. Why is this happening? This is the topic of another book. Everyone will give the answer for their lives personally.

Our common task is to change the country. First of all, the country needs to overcome corruption, modernize the economy, optimize the management of public services, and accelerate the formation of civil society. The reform of the state also includes fundamental changes in the tax and customs services, which are coordinated for this by the Ministry of Finance of Ukraine. Within the boundaries of the latter, it is necessary to overcome manifestations of corruption, bureaucracy and incompetence. The authorities should move away from the perception of the tax and customs systems as a means of putting pressure on

збагачення. Разом з тим доцільно вести постійну роз'яснювальну роботу про вагому роль фіскальної системи для суспільства. Громадянам важливо усвідомити, що завдання Міністерства фінансів полягає не в тому, щоб задавити податками суб'єктів економічної діяльності, не в тому, щоб паразитувати, а в тому, щоб наповнювати бюджет країни, створювати сприятливі умови для ведення бізнесу. А самим працівникам Міністерства фінансів і Уряду варто усвідомити, що основною метою їхньої діяльності є благо країни, суспільства, а не виключно благо держави чи особисте збагачення. Проте розгляд цього питання потребує окремого обговорення, адже передбачає докорінне переосмислення принципів взаємодії держави та суспільства.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Міністерство фінансів сьогодні координує податкову і митну служби, які становлять важливу складову

зования этой службы ради личного обогащения. В тоже время необходимо вести постоянную разъяснительную работу о важности фискальной системы для общества. Гражданам важно осознать, что задача Министерства финансов состоит не в том, чтобы задавить налогами и сборами субъектов экономической деятельности, не в том, чтобы паразитировать, а в том, чтобы наполнять бюджет страны, создавать благоприятные условия для ведения бизнеса. А самим работникам Министерства финансов и правительству необходимо осознать, что основной целью их деятельности есть благо страны, общества, а не исключительно благо государства или их личное благосостояние. Но этот вопрос требует отдельного рассмотрения, так как предусматривает коренное переосмысление взаимодействия государства и общества.

Министерство финансов на сегодня координирует налоговую и таможенную службы, которые являются важнейшими

business, and overcome the practice of using this service for personal gain. At the same time, it is necessary to conduct constant explanatory work about the importance of the fiscal system for society. It is important for citizens to realize that the task of the Ministry of Finance is not to crush economic entities with taxes and fees, not to parasitize, but to fill the country's budget and create favorable conditions for doing business. And the employees of the Ministry of Finance and the government themselves need to realize that the main goal of their activities is the good of the country, society, and not exclusively the good of the state or their personal well-being. But this issue requires separate consideration, since it provides for a radical rethinking of the interaction between the state and society.

Today the Ministry of Finance coordinates the tax and customs services, which are the most important

держави. Без них неможливий нормальний розвиток країни, бо доходи від стягнення податків і зборів цією службою є основою формування державного бюджету. Далі вони спрямовуються для реалізації різних економічних програм і забезпечення соціальних проєктів. Тому нормальний розвиток і раціональне регулювання діяльності податкового і митного відомств є однією з першочергових завдань Уряду країни.

Сьогодні Міністерство фінансів – це надзвичайно складне за своєю структурою державне утворення. Воно не тільки формує і реалізує державну фінансову та бюджетну політику, визначає політику в митній і податковій сферах, а й забезпечує економічну безпеку країни. В умовах сучасного світу – це пріоритетне завдання. Сучасна фіскальна служба – це інформаційно-технічний

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

составляющими государства. Без них невозможно нормальное развитие общества, ибо доходы от взимания налогов и сборов этими службами являются основой формирования государственного бюджета. Потом они используются государством для реализации различных экономических программ и обеспечения социальных проектов. Поэтому нормальное развитие и разумное регулирование деятельности налогового и таможенного ведомств является одной из первоочередных задач правительства любой страны.

components of the state. Without them, the normal development of society is impossible, because income from the collection of taxes and fees by these services is the basis for the formation of the state budget. Then they are used by the state to implement various economic programs and provide social projects. Therefore, the normal development and reasonable regulation of the activities of the tax and customs departments is one of the primary tasks of the government of any country.

Сегодня Министерство финансов – это очень сложное по своей структуре государственное образование. Оно не просто формирует и реализует государственную финансовую и бюджетную политику, определяет политику в таможенной и налоговой сфере, оно обеспечивает экономическую безопасность страны. В условиях современного мира – это приоритетная задача. Современная налоговая и таможенная

Today the Ministry of Finance is a very complex state entity. It not only forms and implements the state financial and budgetary policy, determines the policy in the customs and tax sphere, it ensures the country's economic security. In the modern world, this is a priority task. The modern tax and customs system is an information and technical complex that allows you to

комплекс, який дозволяє обробляти значний обсяг інформації практично без втручання людини, завдяки чому зменшується людський фактор в ухваленні рішення, а отже, – і корупційний ризик.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

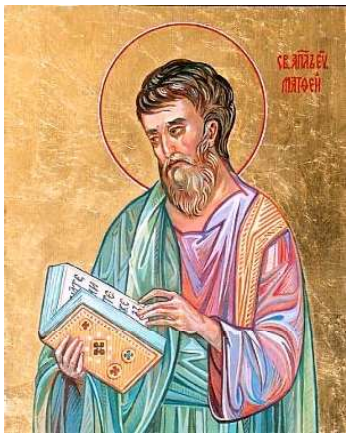

система – это информационно-технический комплекс, который позволяет обрабатывать значительный объём информации практически без участия человека, благодаря этому снижается объём работы, уменьшается влияние человеческого фактора, а значит, – и коррупционный риск.

process significant amounts of information practically without human intervention. The employees of this system themselves are extremely happy about this, since the volume of work decreases, the influence of the human factor, and hence the corruption risk, decreases.

РОЗДІЛ ОДИНАДЦЯТИЙ

НЕ ХЛІБОМ СДИНИМ, ТА ВСЯКИМ СЛОВОМ БОЖИМ

Українська православна церква співпрацює з державними органами, здійснюючи своєрідний духовний патронат над ними. І хоча, згідно з українським законодавством, Церква відділена від держави, яка не має права втручатися у справи релігійних організацій, але співпраця Церкви і державних органів у цілому не суперечить закону. Більше того, у цьому союзі зацікавлені всі сторони. Церква духовно опікується співробітниками державних служб, благословляє їх на чесну, справедливу роботу на благо народу і в славу Божу. Державні органи та держслужбовці відчувають підтримку і намагаються діяти згідно з нормами права і моралі. А прості люди також зацікавлені в такому союзі, оскільки Церква, по суті,

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

ГЛАВА ОДИННАДЦАТАЯ

Не хлебом единым, но всяким Словом Божьим

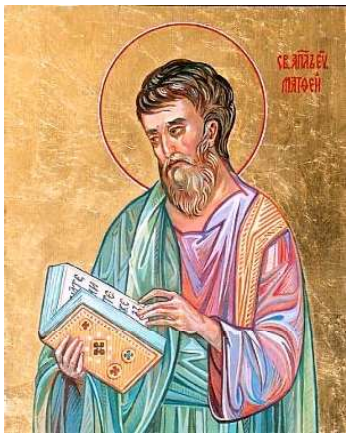
Украинская православная церковь сотрудничает с государственными органами, совершая своеобразный духовный патронат над ними. И хотя, согласно украинскому законодательству, Церковь отделена от государства, которое не имеет права вмешиваться в дела религиозных организаций, но сотрудничество Церкви и государственных органов в целом не противоречит закону. Более того, в этом союзе заинтересованы все стороны. Церковь духовно опекает сотрудников государственных служб, благословляет их на честную, справедливую работу во благо народа и во славу Божью. Государственные органы и служащие чувствуют поддержку и стараются действовать согласно норм права и морали. А простые люди тем более заинтересованы в таком союзе, так как Церковь, по сути, есть единственным

CHAPTER ELEVEN

Not by bread alone, but by every Word of God

The Ukrainian Orthodox Church cooperates with state bodies, performing a kind of spiritual patronage over them. And although according to Ukrainian legislation, the Church is separated from the state, which has no right to interfere in the affairs of religious organizations, but the cooperation of the Church and state bodies as a whole does not contradict the Law. Moreover, all parties are interested in this union. The Church spiritually takes care of employees of public services, blesses them for honest, just work for the good of the people and for the glory of God. State bodies and employees feel supported and try to act according to the norms of law and morality. And ordinary people are all the more interested in such an alliance, since the Church, in fact, is the only

є єдиним моральним арбітром діяльності держави.

Як відомо, Церква звільнена від оподаткування, держава не стягує податків і зборів з релігійних конфесій через те, що релігійні організації не ведуть комерційних операцій. Чи означає це, що релігійні організації взагалі не повинні здійснювати комерційних операцій? Яке взагалі місце грошей в Церкві? Чи може Церква і її служителі використовувати кошти та для чого? Чи мають право священнослужителі мати власність, купувати і продавати?

Одразу необхідно зазначити, що Церква, як боголюдський організм, поєднує духовні й матеріальні потреби, вона не може відкинути буденні запити і жити тільки вірою. Як людина, якою б вона не була духовною, маючи тіло, змушена задовольняти його, живити і підтримувати, так і Церква, будучи містичним

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

моральным арбитром деятельности государства.

Как известно, Церковь освобождена от налогообложения, государство не взимает налогов и сборов с религиозных конфессий по причине того, что религиозные организации не ведут коммерческих операций. Значит ли это, что религиозные организации вообще не должны совершать коммерческих операций? Каково вообще место денег в Церкви? Может ли Церковь и ее служители использовать денежные средства и для чего? Имеют ли право священнослужители иметь собственность, покупать и продавать?

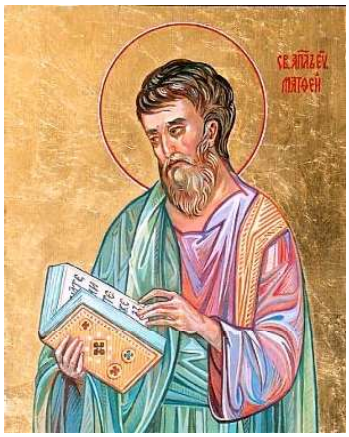
Сразу необходимо отметить, что Церковь как богочеловеческий организм соединяет духовные и земные нужды, она не может отбросить материальные запросы и жить только верой. Как человек, каким бы он ни был духовным, имея тело, вынужден удовлетворять его, питать и поддерживать, так и Церковь, будучи мистическим Телом Христа,

moral arbiter of the state's activities.

As you know, the Church is exempt from taxation, the state does not collect taxes and fees from religious denominations due to the fact that religious organizations do not conduct commercial transactions. Does this mean that religious organizations should not conduct commercial transactions at all? What is the general place of money in the Church? Can the Church and her ministers use funds and for what? Do clerics have the right to own property, buy and sell?

It should be noted right away that the Church, as a divine-human organism, unites spiritual and earthly needs, she cannot drop material needs and live only by faith. Just as a person, no matter how spiritual, having a body, is forced to satisfy it, nourish and support it, so the Church, being the mystical Body of Christ, is

Тілом Христа, є одночасно і релігійною організацією, у якій діють економічні та правові відносини.

Основні завдання Церкви – духовні, але її доходи спрямовані на задоволення потреб самої Церкви і благодійність. Зрозуміло, що Церква не є фінансовою організацією і не повинна обмежуватися економічною діяльністю. Проте Церкві не заборонено зберігати кошти, мати грошові рахунки і здійснювати фінансові операції. Вона використовує гроші, матеріальні засоби, здійснює фінансові розрахунки. Для того щоб будувати храми і притулки, здобувати церковне начиння, друкувати книги і писати ікони, потрібні чималі кошти. І вона їх з повним правом може використовувати. Більше того, відповідно до закону, вона має право заробляти на задоволення власних потреб, продаючи свої послуги, книги, начиння, ікони.

СВ. АПОСТОЛ МАТВЕЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

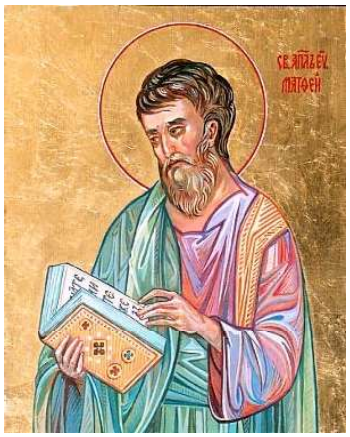
является одновременно и религиозной организацией, в которой действуют экономические и правовые отношения.

Главные задачи Церкви – духовные, но ее доходы направлены на удовлетворение нужд самой Церкви и благотворительность. Понятно, что Церковь не является финансовой организацией и не должна ограничиваться экономической деятельностью. В тоже время Церкви не запрещено хранить средства, иметь денежные счета и совершать финансовые операции. Она использует деньги, материальные средства, совершает финансовые расчеты. Для того чтобы строить храмы и приюты, приобретать церковную утварь, печатать книги и писать иконы, нужны немалые средства. И она их с полным правом может использовать. Более того, согласно закону, она имеет право зарабатывать для удовлетворения собственных нужд, продавая свои услуги, книги, утварь, иконы.

at the same time a religious organization in which economic and legal relations operate.

The main tasks of the Church are spiritual, but her income is directed to meeting the needs of the Church itself and charity. It is clear that the Church is not a financial organization and should not be limited to economic activities. At the same time, the Church is not prohibited from keeping funds, having money accounts and performing financial transactions. It uses money, material resources, makes financial calculations. In order to build churches and orphanages, acquire church utensils, print books and paint icons, considerable funds are needed. And she can use them with full right. Moreover, according to the Law, she has the right to earn money to satisfy her own needs by selling her services, books, utensils, icons.

Звідки Церква отримує доходи? Чи можна віднести пожертвування до своєрідних церковних податків? Дійсно, держава не фінансує релігійні організації. Основним джерелом доходів християнських церков є добровільні пожертвування віруючих, вони не збирають податків і не здійснюють побори чи збори. Ми не повинні урівнювати між собою державні податки й збори з пожертвами і доходами релігійних організацій. Між обов'язковим податком і добровільним пожертвуванням існує принципова різниця. Якщо в системі державних відносин кожен працюючий громадянин зобов'язаний сплачувати податки, то в церковних відносинах такого обов'язкового правила не існує. Людина самостійно, безоплатно і добровільно робить дарування частини свого майна або коштів Церкві. Розмір цього приношення не може регулюватися. Навіть коли ми бачимо у храмах ціни

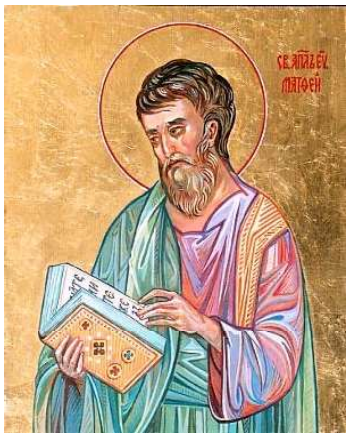

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Откуда Церковь получает доходы? Можно ли отнести пожертвования к своеобразным церковным налогам? Действительно, государство не финансирует религиозные организации. Основным источником доходов христианских церквей являются добровольные пожертвования верующих, они не собирают налогов и не совершают поборы или сборы. Мы не должны уравнивать между собой государственные налоги и сборы с пожертвованиями и доходами религиозных организаций. Между обязательным налогом и добровольным пожертвованием существует принципиальная разница. Если в системе государственных отношений каждый работающих гражданин обязан платить налоги, то в церковных отношениях такого обязательного правила нет. Человек самостоятельно, безвозмездно и добровольно совершает дарение части своего имущества или средств Церкви. Размер этого приношения не может регулироваться. Даже когда мы видим в храмах цены

Where does the Church receive income from? Can donations be classified as a kind of church tax? Indeed, the state does not finance religious organizations. The main source of income for Christian churches is the voluntary donations of believers, they do not collect taxes and do not make levies or fees. We should not equate government taxes and fees with donations and income of religious organizations. There is a fundamental difference between a mandatory tax and a voluntary donation. If in the system of state relations every working citizen is obliged to pay taxes, then in church relations there is no such mandatory rule. A person independently, gratuitously and voluntarily makes a donation of part of his property or funds to the Church. The size of this offering cannot be regulated. Even when we see prices for various types of services or services in churches, we must understand that

на різні види треб або богослужінь, ми повинні розуміти, що це умовні ціни, вони не є обов'язковими і примусовими. Кожен, хто не має можливості пожертвувати на виконання церковних треб, може просити здійснити їх безкоштовно або оплатити по совісті. Не потрібно забувати, що прожиток священиків та їхніх родин здебільшого здійснюється через збір коштів і пожертвування продуктів у храмі, виконання треб і продаж церковного начиння. Якщо ж християнська община будує храм, то без значних пожертв та благодійних коштів меценатів неможливо обійтися.

Св. апостол Матфей
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Часто бувають випадки, коли священнослужителі використовують церковні даяння для власного збагачення. Бог їм суддя, вони відповідатимуть за це перед Ним. Ми ж повинні стежити за собою, розуміючи, що священики є людьми, які, як усі ми, піддаються спокусам. Але хіба суддя, політик,

на различные виды треб или богослужений, мы должны понимать, что это условные цены, они не есть обязательными и принудительными. Каждый, кто не имеет возможности пожертвовать на исполнение церковных треб, может просить совершить их бесплатно или платить по совести. Не стоит забывать, что пропитание священников и их семей осуществляется в основном через сбор средств и пожертвования продуктов в храме, исполнение треб и продажи церковной утвари. Если же христианская община строит храм, то без значительных пожертвований и благотворительных средств меценатов невозможно обойтись.

these are conditional prices, they are not obligatory and compulsory. Everyone who is unable to donate for the fulfillment of church requirements can ask to perform them for free or pay, according to their conscience. It should not be forgotten that the food for priests and their families is carried out mainly through fundraising and donations of food in the church, the performance of demands and the sale of church utensils. If the Christian community is building a church, then it is impossible to do without significant donations and charitable funds from patrons.

Но нередко бывают случаи, когда священнослужители используют церковные пожертвования для собственного обогащения. Бог им судья, они ответят за это перед Ним. Мы же должны следить за собой, понимая, что священники тоже люди, которые, как все мы, поддаются искушениям. Но разве судья, политик,

But there are often cases when priests use church donations for their own enrichment. God is their judge, they will answer for it before Him. We must watch ourselves, realizing that priests are people who, like all of us, succumb to temptations. But isn't a judge, politician,

актор, викладач, податковий чи митний інспектор не зустрічає спокус владою, грошима або славою? І лише від нас залежить, як ми витримаємо ці випробування. Зрештою назавжди залишаються актуальними слова Христа про те, що *не хлібом єдиним буде жити людина, але кожним словом, яке виходить з уст Божих* (Мф. 4:4). Пам'ятати про це повинен кожен християнин, будь він священиком чи мирянином, служителем Церкви або державним службовцем.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

актер, преподаватель, налоговый или таможенный инспектор не встречает искушений властью, деньгами или славой? И только от нас зависит, как мы выдержим эти испытания. В конце концов навсегда остаются актуальными слова Христа о том, что *не хлебом единым будет жить человек, но всяким словом, исходящим из уст Божьих* (Мф. 4:4). Помнить об этом должен каждый христианин, будь он священником или мирянином, служителем Церкви или государственным служащим.

actor, teacher, tax or customs inspector tempted by power, money, or fame? And it depends only on us how we will withstand these tests. In the end, the words of Christ that *man will live not by bread alone, but by every word that proceeds from the mouth of God* (Matt. 4:4), remain valid forever. Every Christian should remember this, whether he is a priest or a layman, a minister of the Church or a civil servant.

РОЗДІЛ ДВАНАДЦЯТИЙ

ЗБЕРЕЖЕМО ТЕ, ЩО МАЄМО

Одним з найважливіших підрозділів Міністерства фінансів є митниця. Основним її завданням є забезпечення збереження історичної та культурної спадщини нації. Не перебільшимо, якщо скажемо, що кожен рік роботи митниці відзначений великими затриманнями, коли були припинені спроби вивезти за кордон національні цінності і святині. Серед них завжди були ікони, хрести, Біблії, духовні книги, інші предмети церковного вжитку.

Ця частина роботи митників, спрямована на збереження наших святинь і цінностей, не завжди має широкий розголос, але від цього вона не стає менш важливою. Митна служба України регулярно видає альбоми фотографій вилучених

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

ГЛАВА ДВЕНАДЦАТАЯ

Сохраним то, что имеем

Одним из важнейших подразделений Министерства финансов есть таможня. Одна из главных ее задач – обеспечение сохранности исторического и культурного наследия нации. Нисколько не преувеличим, если скажем, что каждый год работы таможни отмечен крупными задержаниями, когда были пресечены попытки вывезти за границу национальные ценности и святыни. Среди них всегда были иконы, кресты, Библии, другие духовные книги, предметы церковного обихода.

Эта часть работы таможенников, направленная на сохранение наших святынь и ценностей, не всегда предается широкой огласке. Но от этого она не становится менее важной. Таможенная служба Украины регулярно издает альбомы фотографий изъятых ценностей, которые

CHAPTER TWELVE

Let's keep what we have

Customs is one of the most important departments of the Ministry of Finance. One of its main tasks is to ensure the preservation of the nation's historical and cultural heritage. It will not be an exaggeration at all if we say that each year of the work of customs is marked by major arrests, when attempts to export national values and shrines were suppressed. Among them there were always icons, crosses, Bibles, other spiritual books, church items.

This part of the work of customs officials, aimed at preserving our shrines and values, is not always widely publicized. But this does not make it less important. The Customs Service of Ukraine regularly publishes photo albums of confiscated valuables that could end

цінностей, які могли б опинитися у приватних зібраннях іноземних колекціонерів. І лише завдяки небайдужості та відповідальності митників вони були врятовані від такої долі.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Десятками тисяч обчислюється кількість припинених українськими митниками спроб вивезти з країни культурні та історичні цінності. Неможливо підрахувати вартість повернутих ікон, інших культових святинь, художніх полотен, орденів, старовинних монет, антикварних ювелірних виробів. І якщо процедура вилучення затриманої цінності нескладна, то шлях назад, до музею чи храму, в неї набагато довший. Адже контрабандист повинен понести покарання, а слідство і суд можуть тривати досить довго.

Але яким же святом стає день, коли вилучені цінності нарешті передаються храмам, архівам, музеям або бібліотекам! Будь-який митник

могли бы оказаться в частных собраниях иностранных коллекционеров. И только благодаря неравнодушию и ответственности таможенников они были спасены от такой участи.

Десятками тысяч исчисляется количество пресеченных украинскими таможенниками попыток вывезти из страны культурные и исторические ценности. Невозможно посчитать стоимость возвращенных икон, других культовых святынь, художественных полотен, орденов, старинных монет, антикварных ювелирных изделий. И если процедура изъятия задержанной ценности несложна, то путь назад, к музею или храму, у нее гораздо длиннее. Ведь контрабандист должен понести наказание, а следствие и суд могут продолжаться достаточно долго.

Но каким же праздником становится день, когда изъятые ценности наконец передаются храмам, архивам, музеям или библиотекам!

up in private collections of foreign collectors. And only thanks to the care and responsibility of the customs officers, they were saved from such a fate.

The number of attempts to remove cultural and historical values from the country is counted in tens of thousands. It is impossible to calculate the cost of returned icons, other cult shrines, paintings, orders, old coins, antique jewelry. And if the procedure for withdrawing the detained value is not difficult, then the way back to the museum or temple is much longer. After all, the smuggler must be punished, and the investigation and trial can last long enough.

But what a holiday the day becomes when the confiscated values are finally transferred to temples, archives, museums or libraries! Any customs officer

скаже, що це найщиріші дні, все, що говорять в ці хвилини, завжди від душі. Процес повернення духовних скарбів релігійним громадам, музеям триває постійно. Адже контрабанда предметів культурної спадщини – це, на жаль, бізнес, у якому дуже багато стоїть на кону. А отже, говорити про те, що на цьому фронті все спокійно, митники не можуть.

Утім, від самих митників у питанні протидії контрабанді культурних цінностей залежить далеко не все. Принципове значення має законодавче врегулювання питань ввезення та вивезення культурних цінностей через державний кордон України, посилення кримінальної відповідальності за їх викрадення і контрабанду, забезпечення надійної охорони реліквій у храмах, музеях, галереях.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Адже ми чудово розуміємо, що попит на старовинні ікони,

Любой таможенник скажет, что это самые искренние дни, все, что говорится в эти минуты, всегда от души. Процесс возвращения духовных сокровищ религиозным общинам, музеям продолжается постоянно. Ведь контрабанда предметов культурного наследия – это, к сожалению, бизнес, в котором очень многое стоит на кону. А значит, говорить о том, что на этом фронте все спокойно, таможенники не могут.

Впрочем, от самих таможенников в вопросе противодействия контрабанде культурных ценностей зависит далеко не все. Принципиальное значение имеет законодательное урегулирование вопросов ввоза и вывоза культурных ценностей через государственную границу Украины, ужесточение уголовной ответственности за их кражу и контрабанду, обеспечение надежной охраны реликвий в храмах, музеях, галереях.

Ведь мы прекрасно понимаем, что спрос на старинные

will say – these are the most sincere days, everything that is said in these minutes is always from the heart. The process of returning spiritual treasures to religious communities and museums continues constantly. After all, the smuggling of cultural heritage items is, unfortunately, a business in which a lot is at stake. This means that the customs officers cannot say that everything is calm on this front.

However, not everything depends on the customs officers themselves in the matter of countering the smuggling of cultural values. Of fundamental importance is the legislative regulation of the issues of import and export of cultural values across the state border of Ukraine, toughening of criminal liability for their theft and smuggling, ensuring reliable protection of relics in churches, museums and galleries.

After all, we are well aware that the demand for antique

історичні предмети побуту і художні цінності стабільно високий. На міжнародних ринках антикваріату збільшується число поціновувачів, а мода на «радянську» спадщину народжує величезну кількість псевдознавців мистецтва та предметів старовини, які готові віддати будь-які гроші за черговий екземпляр до колекції.

Не лише податківці і митники, а й все українське суспільство повинне стати на захист своїх духовних скарбів. Адже це справа честі кожного: передати нашим дітям те, що наш народ створював упродовж століть, не дозволити за тридцять срібняків продати найголовніше – душу нашого народу. І як скромний митар з Капернаума став одним з найбільших проповідників Євангеліє Христового, кожен з нас може піти шляхом досконалості.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

иконы, исторические предметы быта и художественные ценности стабильно высок. На международных рынках антиквариата растет число ценителей, а мода на «советское» наследие рождает огромное количество псевдоценителей искусства и предметов старины, готовых отдать любые деньги за очередной экземпляр в коллекцию.

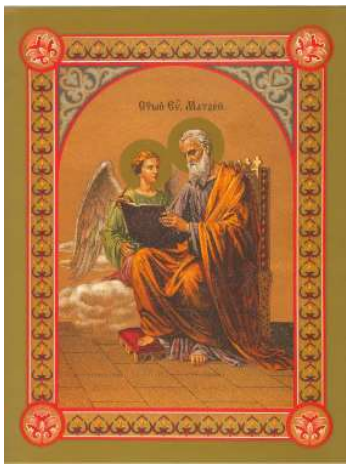
Не только налоговики и таможенники – все украинское общество должно стать на защиту своих духовных сокровищ. Ведь это дело чести каждого: передать нашим детям то, что наш народ создавал в течение веков, не позволить за тридцать сребреников продать самое главное – душу нашего народа. И как скромный мытарь из Капернаума стал одним из величайших проповедников Евангелия Христового, каждый из нас может пойти путем совершенства.

icons, historical household items and artistic values is consistently high. The number of connoisseurs is growing on the international antiques markets, and the fashion for the «Soviet» heritage gives rise to a huge number of pseudo-judges of art and antiques, who are ready to give any money for another copy to the collection.

Not only customs officers - the entire Ukrainian society must defend its spiritual treasures. After all, this is a matter of honor for everyone: to pass on to our children what our people have created over the centuries, not to allow selling the most important thing – the soul of our people for thirty pieces of silver. And as a humble publican from Capernaum became one of the greatest preachers of the Gospel of Christ, each of us can walk the path of perfection.

РОЗДІЛ ТРИНАДЦЯТИЙ

ДО УСПІХУ – РАЗОМ!

Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Університет державної фіскальної служби України – один із найбільших навчальних закладів України, обладнаний за європейськими стандартами в місті Ірпінь. Це провідна установа вищої освіти, яка здійснює інноваційну, наукову і освітню діяльність з широкого спектра спеціальностей і спеціалізацій, сприяючи безперервному і всебічному розвитку особистості, суспільства і держави. Університет – єдиний в країні заклад вищої освіти, який формує потужну базу працівників фіскальних органів України. Він готує висококваліфікованих фахівців із захисту економічної безпеки держави, які стоять на сторожі країни і продовжують діяльність свого покровителя – апостола Матвія.

Пройшовши непростий, але успішний шлях: технікум –

ГЛАВА ТРИНАДЦАТАЯ

К успеху – вместе!

Университет государственной налоговой службы Украины – одно из крупнейших учебных заведений Украины, оборудовано по европейским стандартам в городе Ирпень. Это ведущее учреждение высшего образования, которое осуществляет инновационную, научную и образовательную деятельность по широкому спектру специальностей и специализаций, способствуя непрерывному и всестороннему развитию личности, общества и государства. Университет – единственное в стране высшее учебное заведение, которое формирует мощную базу работников фискальных органов Украины. Он готовит высококвалифицированных специалистов по защите экономической безопасности государства, которые стоят на страже страны и продолжают деятельность своего покровителя апостола Матфея.

Пройдя непростой, но успешный путь: техникум –

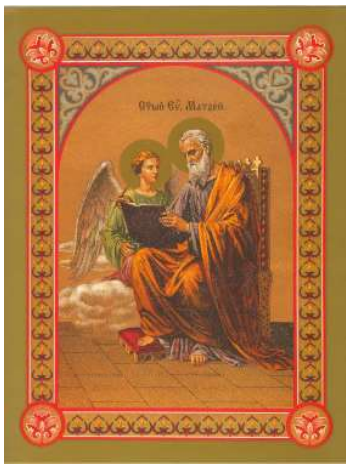
CHAPTER THIRTEEN

Together to success!

The University of the State Fiscal Service of Ukraine is one of the largest educational institutions in the country, equipped according to European standards in the city of Irpen. It is a leading institution of higher education that carries out innovative, scientific and educational activities in a wide range of specialties and specializations, contributing to the continuous and all-round development of the individual, society and state. The University is the only higher educational institution in the country that forms a powerful base of employees of the fiscal authorities of Ukraine. It trains highly qualified specialists in the protection of the economic security of the state, who guard the country and continue the activities of their patron the Apostle Matthew.

Having passed a difficult, but successful

коледж – інститут – академія – Національна академія – Університет. Навчальний заклад із 100-річною історією став унікальним закладом вищої освіти початку ІІІ тисячоліття, який здійснює профільну підготовку фахівців: податківців, митників, економістів, юристів, бухгалтерів, аудиторів, аналітиків, менеджерів, банкірів, фахівців з ІТ, журналістів, психологів, реабілітологів, вчителів, спортивних тренерів за першим (бакалаврським), другим (магістерським), третім (PhD) рівнями вищої освіти, відповідно до вимог сучасного ринку праці; допомагає докторам наук у своєму становленні в докторантурі. Випускники університету стають не тільки висококваліфікованими фахівцями своєї справи, а й очолюють високі державні посади, адже закладений університетом фундамент з професійних знань, патріотичного виховання та вміння гідно служити

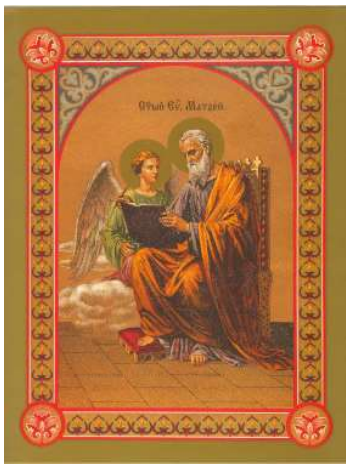

Св. апостол Матвій
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

колледж – институт – академия – Национальная академия – Университет. Учебное заведение со 100-летней историей стало уникальным высшем учебным заведением начала III тысячелетия, которое осуществляет профильную подготовку специалистов: налоговиков, таможенников, экономистов, юристов, бухгалтеров, аудиторов, аналитиков, менеджеров, банкиров, специалистов по IT, журналистов, психологов, реабилитологов, учителей, спортивных тренеров и т.д. по первому (бакалаврскому), второму (магистерскому), третьему (PhD) уровням высшего образования в соответствии с требованиями современного рынка труда; помогает докторам наук в своем становлении в докторантуре. Выпускники университета становятся не только высококвалифицированными специалистами своего дела, но и возглавляют высокие государственные должности, ведь заложенный университетом фундамент из профессиональных знаний, патриотического воспитания и умения достойно

path: technical school – college – institute – academy – National Academy – University, – an educational institution with a 100-year history has become a unique higher educational institution of the beginning of the III millennium, which provides specialized training of specialists: tax officers, customs officers, economists, lawyers, accountants, auditors, analysts, managers, IT specialists, journalists, psychologists, rehabilitologists, etc. for the first (bachelor's) and second (master's) levels of higher education in accordance with the requirements of the modern labor market. University graduates become not only highly qualified specialists in their field, but also head high government positions, because the foundation laid by the university of professional knowledge, patriotic education and the ability to adequately serve the chosen cause will

обраній справі – завжди буде стояти на сторожі інтересів України!

У структурі навчального закладу функціонує факультет підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників податкової міліції – навчальний підрозділ, що не має аналогів в Україні, який є гордістю університету. Факультет має унікальну систему підготовки, навчання і розвитку фахівців, покликання яких – служити на благо країни і держави. Саме тому отримані професійні знання і навички офіцерів, курсантів і студентів факультету – гарантія економічної стабільності України!

Дотримуючись високих стандартів в освітній діяльності на всіх рівнях, створюючи сприятливе середовище для наукової діяльності, інноваційного розвитку і поширення нових ідей, університет розширює партнерство і розви-

СВ. АПОСТОЛ МАТВЕЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

служить избранному делу – всегда будут стоять на страже интересов Украины!

В структуре учебного заведения функционирует факультет подготовки, переподготовки и повышения квалификации работников налоговой милиции – учебное подразделение, не имеющее аналогов в Украине, которое является гордостью университета. Факультет имеет уникальную систему подготовки, обучения и развития специалистов, призвание которых – служить на благо страны и государства. Именно поэтому полученные профессиональные знания и навыки офицеров, курсантов и студентов факультета – гарантия экономической стабильности Украины!

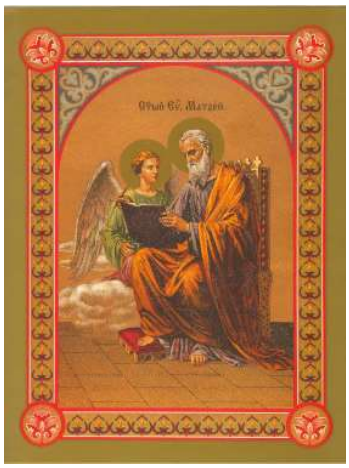
Следуя высоким стандартам в образовательной деятельности на всех уровнях, создавая благоприятную среду для научной деятельности, инновационного развития и распространения новых идей, университет расширяет пар-

always stand guard over the interests of Ukraine!

In the structure of the educational institution, the Faculty of training, retraining and advanced training of employees of the tax police functions – an educational unit that has no analogues in Ukraine, which is the pride of the university. The faculty has a unique system of training, education and development of specialists whose vocation is to serve for the benefit of the country and the state. That is why the acquired professional knowledge and skills of officers, cadets and students of the faculty is a guarantee of the economic stability of Ukraine!

Following high standards in educational activities at all levels, creating a favorable environment for scientific activity, innovative development and dissemination of new ideas, the University expands

ває міжнародне співробітництво з освітніми установами, інтернаціоналізує освітній процес і інтегрує свою діяльність у світовий простір вищої освіти. Навчальний заклад активно збільшує кількість іноземних абітурієнтів, створює сприятливі умови для їхнього всебічного розвитку і навчання. А науково-педагогічний колектив регулярно відвідує іноземні навчальні заклади з метою проведення наукової роботи, участі в конференціях, лекціях і семінарах, набуття досвіду і освоєння сучасних освітніх технологій.

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ
Св. апостол Матфей
St. Apostle Matthey

Крім цього, в університеті не забувають і про формування естетичних поглядів і почуттів, заснованих на кращих досягненнях українського народу. За це відповідає Культурно-мистецький центр «Сузір'я», який має у своєму складі 5 колективів зі статусом «Народний».

тнерство и развивает международное сотрудничество с образовательными учреждениями, интернационализирует образовательный процесс и интегрирует свою деятельность в мировое пространство высшего образования. Учебное заведение активно увеличивает количество иностранных абитуриентов, создает благоприятные условия для их всестороннего развития и обучения. А научно-педагогический коллектив регулярно посещает иностранные учебные заведения с целью проведения научной работы, участия в конференциях, лекциях и семинарах, приобретения опыта и освоения современных образовательных технологий.

Кроме этого, в университете не забывают и о формировании эстетических взглядов и чувств, основанных на лучших достижениях украинского народа. За это отвечает Культурно-художественный центр «Сузір'я», который имеет в своем составе 5 коллективов со статусом «Народный».

partnerships and develops international cooperation with educational institutions, internationalizes the educational process and integrates its activities into the global space of higher education. The educational institution actively increases the number of foreign applicants, creates favorable conditions for their all-round development and training. And the scientific and pedagogical team regularly visits foreign educational institutions in order to conduct scientific work, participate in conferences, lectures and seminars, gain experience and master modern educational technologies.

In addition, the university does not forget about the formation of aesthetic views and feelings based on the best achievements of the Ukrainian people. Responsible for this is the Cultural and Art Center «Suzir'ya», which includes 5 ensembles with the status of «People's».

Також в університеті створені всі умови для підвищення рівня правової, економічної і соціальної грамотності, організації культурно-просвітницької роботи та навчання упродовж усього життя. Тому в навчальному закладі функціонує Університет третього покоління «СВІТ», де надається освіта слухачам віком 45+, які мають можливість не тільки отримувати нові знання, а й ділитися власним досвідом.

Двері Університету державної фіскальної служби України відкриті для всіх, хто прагне захищати економічні інтереси держави і всебічно змінювати Україну на краще!

До успіху – разом!!!

СВ. АПОСТОЛ МАТВІЙ

Св. апостол Матфей

St. Apostle Matthey

Также в университете созданы все условия для повышения уровня правовой, экономической и социальной грамотности, организации культурно-просветительской работы и обучения в течение всей жизни. Поэтому в учебном заведении функционирует Университет третьего поколения «СВІТ», где предоставляется образование слушателям возрастом 45+, которые имеют возможность не только получать новые знания, но и делиться собственным опытом.

Двери Университета государственной фискальной службы Украины открыты для всех, кто стремится защищать экономические интересы государства и всесторонне менять Украину к лучшему!

К успеху – вместе!!!

Also, the University has created all the conditions for raising the level of legal, economic and social literacy, organizing cultural and educational work and lifelong learning. Therefore, the University of the third generation «SVIT» operates in the educational institution, where education is provided to students aged 45+, who have the opportunity not only to gain new knowledge, but also to share their own experience.

The doors of the University of the State Fiscal Service of Ukraine are open to everyone who seeks to protect the economic interests of the state and comprehensively change Ukraine for the better!

Together to success!!!

Науково-популярне видання

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

Пашко Павло Володимирович,
Христокін Геннадій Володимирович,
Пашко Даляна Василівна,
Коваленко Катерина Сергіївна,
Божков Андрій Дмитрович

СВЯТИЙ МАТВІЙ
МИТАР. АПОСТОЛ. ЕВАНГЕЛІСТ

СВЯТОЙ МАТФЕЙ. МЫТАРЬ. АПОСТОЛ. ЕВАНГЕЛИСТ
ST. MATTHEW. TAX COLLECTOR. APOSTLE. EVANGELIST

Видання друге, перероблене

Відповідальний за випуск	*Д. Ф. Салахова*
Відповідальний редактор	*І. Є. Врублевська*
Форматування та комп'ютерна верстка	*О. В. Лисенко*

Здано до друку 01.12.2020. Формат 75 × 108/16.
Папір офсетний № 1. Гарнітура «Century Schoolbook».
Друк. арк. 16,2.
Тираж 500 примірників. Замовлення № 928.

Підготовлено до друку Видавничо-поліграфічним центром
Університету ДФС України
08205, вул. Університетська, 31, м. Ірпінь, Київська область, Україна

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготовлювачів і
розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 5104 від 20.05.2016*

СЕРІЯ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»

Серію «Митна справа в Україні» засновано в 2001 р.
Її продовженням є серія «Податкова та митна справа в Україні», яку започатковано в 2015 р.

Редакційна колегія:
Пашко П. В., д.е.н. (голова)
Бережнюк І. Г., д.е.н.
Деркач Л. В., к.ю.н.
Крисоватий А. І., д.е.н.
Мазаракі А. А., д.е.н.
Ченцов В. В., д.н.держ.упр., д.іст.н.

У СЕРІЇ «МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ» ВИЙШЛИ ДРУКОМ:

2002
«Основи митної справи»
«Митний контроль та митне оформлення»
2003
«Таможенное оформление морских грузов»
«Основы таможенного дела в Украине»
«Митний контроль на автомобільному транспорті»
2004
«Митний контроль на залізничному транспорті»
«Митне оформлення автотранспортних засобів»
«Основи митної справи в Україні»
«Митний кодекс України та нормативно-правові акти, що регулюють його застосування»
«Митний контроль на повітряному транспорті»
«Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні»
«Коментар до Митного кодексу України»
2005
«Порядок заповнення вантажної митної декларації»
2006
«Основи мистецтвознавчої експертизи та вартісної оцінки культурних цінностей»
«Історія митної справи в Україні»
«Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні»
2008
«Основи митної справи в Україні»
2009
«Таможенный контроль: на пути к международным стандартам»
«Таможенный контроль в морских пунктах пропуска»
«Митне оформлення енергоносіїв»
«Митна безпека»
«Міжнародні перевезення товарів автомобільним транспортом: теорія і практика»
«Підготовка та підвищення кваліфікації митних брокерів і декларантів: збірник нормативних документів і відомчих роз'яснень»
2010
«Святий Матфей. Митар. Апостол. Євангеліст»
«Історія митної діяльності: Україна в європейському контексті»
2011
«Митні інформаційні технології»
«Особливості митної класифікації товарів»
«Інфраструктура відкритих ключів: технології, архітектура, побудова та впровадження» «Розподілені бази даних»
2012
«Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності митних органів»
«Митний кодекс України» / Коментар до ст. 6»
«Митна політика та митна безпека: концептуальне визначення та шляхи забезпечення»
«Архітектура комп'ютера»
«Комп'ютерна схемотехніка»

2013
«Актуальні питання теорії та практики митної справи»
«Історія митної діяльності»
«Механізми державного управління митною справою»
«Формування системи митного аудиту»
2014
«Митна енциклопедія, т. 1»
«Митна енциклопедія, т. 2»
«Митна енциклопедія, т. 3»

У СЕРІЇ «ПОДАТКОВА ТА МИТНА СПРАВА В УКРАЇНІ»
ВИЙШЛИ ДРУКОМ:
2015
«Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти»
«Українська митниця: вчора, сьогодні, завтра»
«Митна політика держави та її реалізація митними органами»
«Механізми державного управління митною справою»
«Історія митної діяльності»
«Митне право України»
«Реформування податкової системи України: сучасні виклики та орієнтири»
«Митна справа»
«Міжнародні економічні відносини: у 2-х частинах»
«Адміністративно-правове сприяння соціально-економічному розвитку в Україні:
теоретико-методологічні засади»
«Бухгалтерський облік в умовах застосування інформаційних технологій:
історія та практика»
«Розслідування злочинів, пов'язаних із неналежним виконанням професійних обов'язків
медичними працівниками:
сучасний стан, проблеми та напрями удосконалення»
«Формування управлінської компетентності майбутніх економістів
у процесі професійної підготовки: теорія і практика»
«Let Develor English skills»
«Кримінальний процес України»
«Європейська інтеграція»
«Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень
у сфері оподаткування: теорія та практика»
«Інформатика та обчислювальна техніка: практикум»
2016
«Регулятивний потенціал фінансового ринку в умовах глобальних викликів»
«Правовий статус фіскальних органів України та держав-членів
Європейського Союзу»
«Психологічні основи у професійній підготовці фахівців ПМ»
«Математика для економістів. Вища математика. Частина І. Лінійна алгебра.
Аналітична геометрія»
«Сучасні інформаційні системи і технології: управління знаннями»
«Економічна кібернетика: введення в спеціальність»
«Інформаційні системи та технології у фінансових установах»

2016

«Фінансове забезпечення інноваційного розвитку»

«Практикум з інформаційних систем в економіці»

«Практикум з WEB-програмування»

«Малий та середній бізнес у взаємовідносинах із податковими органами: соціологічна інтерпретація»

«Моделювання систем захисту інформації»

«Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика»

«Актуальні питання розвитку банківської системи України»

«Система державного фінансового контролю: формування та розвиток в Україні»

«Соціалізація студентської молоді у процесі професійної підготовки»

«Розвиток бухгалтерського обліку в умовах інтеграційних процесів»

«Правове забезпечення фінансової безпеки України»

«Grammar for Students of Economics (для економістів)»

«English Grammar for law Students (для юристів)»

«Алгоритмізація та програмування»

«Основи психології та конфліктології для фахової підготовки економістів»

«Проблеми соціологічного, психологічного та педагогічного забезпечення податкових відносин в Україні»

«Математика для економістів. Функція багатьох змінних. Ряди»

«Інформаційні системи і технології»

«Інформаційні системи і технології на підприємстві»

«Теорія ймовірностей та математична статистика: практикум»

«Економічні перспективи підприємництва України»

«Актуальні проблеми теорії держави і права»

2017

«Теорія держави і права»

«Історія митної діяльності»

«Механізм державного управління митною справою»

«Митна політика держави та її реалізація»

«Митне право України»

«Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні»

«Державні цільові фонди»

«Аналітично-контрольні аспекти регулювання фінансово-господарської діяльності суб'єктів економіки»

«Міжнародне фінансове право»

«Концептуалізація інституту уповноважених економічних операторів: проблеми забезпечення безпеки та спрощення міжнародної торгівлі»

«Тактика розслідування фінансових злочинів, вчинених із використанням зареєстрованих у зоні пільгового оподаткування компаній»

«Інститут митної вартості імпортних товарів в Україні: актуальні питання та вектори розвитку»

«Державна фіскальна служба України: управління кадровим потенціалом в умовах інституційних змін»

«Фінансовий ринок України: розбудова інфраструктурної компоненти»

«Податкова політика України: теоретико-правовий аспект»

«Митна статистика України»

2017

«Запобігання митним правопорушенням: охорона і захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні України»

«Інформаційні системи і технології в податковій справі»

«Митна справа України»

«Україна – територія можливостей для розвитку підприємництва»

«Актуальні проблеми приватного права»

«Антикризове управління фінансовими корпораціями»

«Оподаткування електронної комерції в Україні»

«Протидія агресивному податковому плануванню: світовий досвід та виклики для України»

2018

«Податкова діяльність держави в умовах становлення інформаційної постіндустріальної економіки»

«Зовнішня торгівля України. Митна статистика (1991–2016 роки)»

«Митна логістика»

«Інноватика на фінансових ринках»

«Особливості документування махінацій у сфері державних фінансів, при вчиненні яких використовуються зареєстровані на територіях з пільговим оподаткуванням компанії»

«Міжнародне співробітництво держав у сфері захисту національних меншин»

«Адміністрування податків і платежів»

«Регулювання фінансових ринків в умовах глобалізації»

«Управління митними ризиками: теорія та практика»

«Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика»

«Фінансовий ринок»

«Підприємництво в умовах формування нової економічної і технологічної нормальності суспільства»

«Актуальні проблеми удосконалення системи протидії митним правопорушенням»

«Оподаткування зовнішньоекономічної діяльності»

«Фіскальна політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної практики»

2019

«Електронний аудит – сучасна форма електронного контролю»

«Розвиток постмитного аудиту в Україні»

«Податок на доходи фізичних осіб та єдиний соціальний внесок: новації реформ та їх наслідки»

«Підприємницька діяльність»

«Основи оподаткування»

«Інформаційно-аналітичні технології в оподаткуванні»

«Основи зовнішньоекономічної діяльності»

«Актуальні питання запобігання і протидії незаконному обігу тютюнових виробів»

«Управління фінансовими активами»

«Дослідження підприємництва: ключові механізми організації, основні драйвери та перспективи»

2019
«Підприємництво в епоху глобальних трансформацій:
виклики та перспективи розвитку»
«Система управління ризиками у державній митній справі»
«Фіскальна політика України в умовах фінансової децентралізації:
теорія, методологія, практика»
«Митна наука. Анотований покажчик результатів наукових досліджень
(2009–2018 рр.): у 2 т.»
«Приватний і публічний інтерес у системі податкових правовідносин»
«Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення
національної економічної безпеки»

2020
«Митна статистика України»
«Управлінські інформаційні системи в обліку та оподаткуванні»
«Митне право»
«Модернізація податкової і митної політики в інституціональному забезпеченні
розвитку економіки України»
«Імплементація європейських цінностей та технологій оподаткування в Україні»
«Фінансова політика: теоретичні та практичні аспекти юридичної науки»
«Державний фінансовий аудит: проблеми теорії і практики»
«Державний фінансовий контроль»
«Економічна теорія ≈ Economic theory»
«Державні цільові фонди»
«Теоретичні та практичні аспекти визначення та підтвердження походження товарів»
«Організація постмитного контролю та аудиту»
«Фінансове посередництво»
«Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності»
«Організація бухгалтерського обліку»
«Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень»
«Податкова система»
«Митний контроль та митне оформлення в морських пунктах пропуску:
проблемні аспекти та напрями удосконалення»
«Сучасні теоретико-практичні аспекти дослідження
резистентного соціального капіталу Держмитслужби»
«Митна наука. Анотований покажчик результатів наукових досліджень
(2009–2019 рр.)»: у 2 т.
«Бухгалтерський облік та оподаткування в умовах застосування інформаційних
технологій: теорія та практика»
«Вектори еволюції та перспективи підприємництва в умовах сучасних викликів»
«Святий Матвій. Митар. Апостол. Євангеліст»
«Публічне управління та адміністрування операцій з товарами, що переходять
у власність держави за порушення митного законодавства»